

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Πτυχιακή εργασία:

‘ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΨΗΦΟΥ: Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ‘CHOOSE4CYPRUS’

Εύρη Φωτιάδου

Λεμεσός 2013

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Πτυχιακή εργασία:

‘ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΨΗΦΟΥ: Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ‘CHOOSE4CYPRUS’

Εύρη Φωτιάδου

Επιβλέπουσα καθηγήτρια
Δρ. Βασιλική Τρίγκα

Λεμεσός 2013

Copyright © Εύρη Φωτιάδου, 2013

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All right reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητα και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο ‘Κοινωνικές Αναπαραστάσεις των Ηλεκτρονικών Συμβούλων Ψήφου: Η περίπτωση του ‘Choose4Cyprus’ εκπονήθηκε από την Εύρη Φωτιάδου, φοιτήτρια του Η' εξαμήνου του τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου υπό την επίβλεψη της Δρ. Βασιλικής Τρίγκα και ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2013.

Οι Ηλεκτρονικοί Σύμβουλοι Ψήφου είναι διαδικτυακά εργαλεία τα οποία συγκρίνουν τις θέσεις των κομμάτων/υποψηφίων με τις θέσεις των χρηστών, δίνοντας μια σύσταση ψήφου. Η παρούσα μελέτη εστιάζει στον τρόπο που οι χρήστες αναπαριστούν και νοηματοδοτούν αυτά τα εργαλεία, μέσα από την περίπτωση του κυπριακού Συμβούλου Ψήφου ‘Choose4Cyprus’ το οποίο δημιουργήθηκε για τις Προεδρικές Εκλογές του 2013. Τα εργαλεία αυτά έχουν διαδοθεί ευρέως σε αρκετές χώρες, κι έτσι έχουν γίνει αντικείμενο έρευνας για πολιτικούς επιστήμονες, κοινωνικούς ψυχολόγους, κοινωνιολόγους και ειδικούς επιστήμονες. Η υπάρχουσα βιβλιογραφία όμως, πραγματεύεται κυρίως την αντικειμενικότητα, τον αντίκτυπο και τη χρησιμότητα των εργαλείων όπως διατυπώνεται από τους ερευνητές, αγνοώντας την άποψη των ίδιων των χρηστών. Η αναγκαιότητα της παρούσας πτυχιακής, έγκειται στο γεγονός ότι ερευνά την άποψη και την κατανόηση των ίδιων των χρηστών γι' αυτά τα εργαλεία, καλύπτοντας έτσι το κενό που υπάρχει στη βιβλιογραφία. Για τη διερεύνηση αυτού, χρησιμοποιείται η θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων αφού αποτελεί τη βάση για τη νοηματοδότηση των χρηστών. Για τη συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκαν εννέα ομάδες εστίασης και το δείγμα αποτέλεσαν πενήντα-ένα συμμετέχοντες ηλικίας 18-53 ετών. Από τα αποτελέσματα της έρευνας, προκύπτει ότι οι χρήστες αναπαριστούν το εργαλείο ως μια χρήσιμη πυξίδα στην εκλογική διαδικασία αφού συμβάλλει στην πολιτική πληροφόρηση. Εντούτοις, στέκονται κριτικά απέναντι του και εντοπίζουν την πιθανότητα χειραγώγησης και παραπλάνησης. Επιπρόσθετα, οι χρήστες εμπιστεύονται το εργαλείο όταν η σύστασή του επαληθεύει την προϋπάρχουσα επιλογή ψήφου τους, ενώ όταν την διαψεύδει, την καταλογίζουν στον προβληματικό σχεδιασμό του εργαλείου. Τέλος, αναφέρονται σε ελλείψεις και αδυναμίες του εργαλείου προς διόρθωση, τόσο στο σχεδιασμό, όσο και στην παρουσίαση οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη στον μελλοντικό σχεδιασμό.

Λέξεις κλειδιά: ηλεκτρονικός σύμβουλος ψήφου, ‘Choose4Cyprus’, VAAs, νοηματοδότηση χρηστών, κοινωνικές αναπαραστάσεις.

Ευχαριστίες

Η ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας δε θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς την υποστήριξη της Δρ. Βασιλικής Τρίγκα στην οποία και οφείλω τις θερμότερες ευχαριστίες μου. Οι πολύτιμες συμβουλές και γνώσεις της καθώς και η καθοδήγηση που μου προσέφερε σε όλα τα στάδια της πτυχιακής μου εργασίας, αποτέλεσαν κομβικό σημείο για τη διεκπεραίωση της. Επιπρόσθετα, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του Τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου για τις ανεκτίμητες γνώσεις που μου πρόσφεραν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	IV
Ευχαριστίες.....	V
Κατάλογος πινάκων.....	VII
Συνομογραφίες.....	VIII
Εισαγωγή.....	1
Περιγραφή προβλήματος- Αναγκαιότητα μελέτης.....	3
Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	5
Θεωρητικό πλαίσιο.....	8
Ερευνητικά Ερωτήματα.....	11
Μεθοδολογία.....	12
Αποτελέσματα.....	16
Α. Η πολυδιάστατη συμβολή των VAAs στην εκλογική διαδικασία.....	16
Β. Τα VAAs ως εργαλείο σκοπιμοτήτων με ανεπαρκή σχεδιασμό.....	24
Συμπεράσματα – Συζήτηση.....	34
Περιορισμοί – Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα.....	37
Βιβλιογραφία.....	38
Παράρτημα.....	40

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων	13
---	----

Συντομογραφίες

VAA's	Voting Advice Applications
ME	Μέσα Ενημέρωσης
Απ.	Απόσπασμα / Αποσπάσματα
et al.	Et alii (και συνεργάτες)
οπ. αναφ. στο	Όπως αναφέρεται στο

Εισαγωγή

Η ανάπτυξη και διαδεδομένη χρήση του Διαδικτύου έχει αλλάξει τον κόσμο των πληροφοριών στις δημοκρατικές κοινωνίες με αποτέλεσμα να έχουν αλλάξει και τα πρότυπα της πολιτικής επικοινωνίας (Cedroni & Garzia, 2010). Το διαδίκτυο έχει καθιερωθεί παράλληλα με τα παραδοσιακά ΜΕ, ως ένα πολύ σημαντικό μέσο ειδικά κατά τις προεκλογικές περιόδους. Χρησιμοποιείται τόσο από τα πολιτικά κόμματα και κυβερνητικά σώματα για σκοπούς οργάνωσης και επικοινωνίας με τα μέλη τους (Garzia & Marshall, 2012), όσο και από τους πολίτες ως την κύρια ή και μοναδική πηγή πολιτικής ενημέρωσης και συμμετοχής (Norris, 2008).

Λόγω της διαδραστικότητας που προσφέρει το διαδίκτυο, δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης στους πολίτες σε μη κομματικές πηγές πολιτικής πληροφόρησης (Cedroni & Garzia, 2010). Μια τέτοια διαδραστική εφαρμογή είναι και οι Ηλεκτρονικοί Σύμβουλοι Ψήφου (στο εξής: VAAs), οι οποίοι έχουν διαδοθεί ευρέως στην Ευρώπη την τελευταία δεκαετία αφού έχουν καθιερωθεί σε πολλές χώρες και χρησιμοποιούνται εντατικά από το αντίστοιχο εκλογικό σώμα (Garzia & Marshall, 2012).

Τα VAAs είναι διαδικτυακά εργαλεία τα οποία συγκρίνουν τις θέσεις των κομμάτων/υποψηφίων με τις θέσεις των ψηφοφόρων πάνω σε κεντρικά ζητήματα πολιτικής που είναι στο προσκήνιο τη δεδομένη στιγμή (Garzia & Marshall, 2012; Fossen & Anderson, 2012). Αρχικά ο χρήστης του εργαλείου καλείται να πάρει θέση πάνω σε ένα αριθμό δηλώσεων και να εκφράσει την άποψή του στη κλίμακα συμφωνίας – διαφωνίας πέντε βαθμίδων (κλίμακα Likert). Έπειτα εμφανίζεται μια ταξινομημένη λίστα η οποία απεικονίζει ποια κόμματα ή υποψήφιοι είναι πιο κοντά στις απόψεις του χρήστη και ποιοι απέχουν από αυτές.

Σκοπός των VAAs, όπως επισημαίνεται από τους ερευνητές, είναι η παροχή βοήθειας στους ψηφοφόρους για προσανατολισμό, αφού ο αυξανόμενος αριθμός των θεμάτων στις σύγχρονες δημοκρατίες (Garzia, 2010) και η έλλειψη πληροφόρησης των πολιτών (Fossen & Anderson, 2012), καθιστούν την ψηφοφορία μια δύσκολη διαδικασία. Όπως επισημαίνει ο Garzia (2010), η κύρια ιδέα πίσω από αυτά τα εργαλεία είναι να προσφέρουν βοήθεια στους πολίτες έτσι ώστε να παίρνουν καλύτερες αποφάσεις μέσω μιας λιγότερο χρονοβόρας πληροφόρησης. «Τα VAAs είναι ζωτικής σημασίας δεδομένου ότι προωθούν μια ορθολογική αιτιολόγηση για την ψηφοφορία, καλύπτουν τα κενά πληροφόρησης των πολιτών και έχουν θετικό αντίκτυπο στην προσέλευση των ψηφοφόρων» (Katakis, Tsapatsoulis, Triga, Tziouvas & Mendez, 2012: 1).

Η αυξημένη δημοτικότητα και εξάπλωση των VAAs, έχει τραβήξει το ενδιαφέρον των πολιτικών επιστημόνων, κοινωνικών ψυχολόγων, κοινωνιολόγων και ειδικών επιστημόνων αφού το πεδίο έρευνας των VAAs είναι διεπιστημονικό. Όπως αναφέρεται στους Garzia και Marshall (2012), χρησιμοποιούνται διαφορετικές προοπτικές για να αναλυθούν τα VAAs, ωστόσο καμιά έρευνα δεν ασχολείται με το πώς οι ίδιοι οι χρήστες αξιολογούν και αντιλαμβάνονται τα VAAs, κι αυτό το κενό στη βιβλιογραφία καλύπτει η παρούσα εργασία.

Για τη διεκπεραίωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας, χρησιμοποιούνται οι ομάδες

εστίασης ως εργαλείο συλλογής δεδομένων. Μελετάται ο τρόπος με τον οποίο οι χρήστες αναπαριστούν τα VAAs και νοηματοδοτούν τη λειτουργία τους. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα επικεντρώνεται στο πώς οι χρήστες καταλαβαίνουν τη λειτουργία των εργαλείων, πώς αξιολογούν την χρηστικότητα τους και ποια είναι η γενικότερή τους άποψη για τα εργαλεία αυτά. Επιπρόσθετα, εξετάζονται οι συνέπειες, είτε θετικές είτε αρνητικές, που εντοπίζουν οι χρήστες στην χρήση των VAAs. Δεδομένου ότι τα VAAs αποτελούν μια έννοια μη οικεία για τους Κύπριους οι οποίοι είναι το δείγμα της έρευνας, η θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων είναι καίριας σημασίας, γι' αυτό και αποτελεί τη θεωρητική βάση της παρούσας εργασίας. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, όταν οι άνθρωποι έρθουν σε επαφή με ένα φαινόμενο μη οικείο, για να το κατανοήσουν, να το εξηγήσουν και να το ερμηνεύσουν, φτιάχνουν την αναπαράστασή του, η οποία αποτελεί μια ανάπλαση της αντικειμενικής πραγματικότητάς του. Περιγραμματικά, οι κοινωνικές αναπαραστάσεις είναι σύνολα εννοιών που παράγονται από την καθημερινή ζωή και έχουν σαν στόχο να εξηγήσουν την πραγματικότητα (Τρίγκα, 2013).

Η αναγκαιότητα της παρούσας εργασίας έγκειται στο γεγονός ότι τα εργαλεία αυτά έχουν εξαπλωθεί σε όλη την Ευρώπη και λόγω της φύσης τους αναμένεται να γίνουν ακόμη πιο δημοφιλή στο μέλλον. Δεδομένου ότι μελετώνται για πρώτη φορά οι απόψεις και οι προβληματισμοί των ίδιων των χρηστών, δίνεται η ευκαιρία μελλοντικής εξέλιξης του εργαλείου έτσι ώστε να ανταποκρίνεται πιο ουσιαστικά στις ανάγκες και τους προβληματισμούς τους.

Στο επόμενο κεφάλαιο περιγράφεται αναλυτικά η σημαντικότητα της παρούσας μελέτης καθώς και το πρόβλημα που αυτή επιδιώκει να λύσει. Έπειτα ακολουθεί η βιβλιογραφική επισκόπηση, στην οποία αναλύονται τα VAAs και η προσφορά τους στην εκλογική διαδικασία, σύμφωνα με τους ερευνητές. Ακολούθως, παρατίθεται το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας στο οποίο επεξηγείται η έννοια των κοινωνικών αναπαραστάσεων και πώς αυτή χρησιμοποιείται στην παρούσα έρευνα. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στα ερευνητικά ερωτήματα και στην μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε καθώς και τα αποτελέσματα που εξάχθηκαν βάσει δύο αναπαραστάσεων που έφτιαξαν οι συμμετέχοντες για το εργαλείο. Τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και η συζήτηση, καθώς και κάποιοι περιορισμοί της έρευνας με προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Περιγραφή προβλήματος- Αναγκαιότητα μελέτης

Η δημοτικότητα των VAAs ολοένα και αυξάνεται και όπως όλα δείχνουν, τα εργαλεία αυτά, θα διαδραματίσουν ακόμα πιο καθοριστικό ρόλο στο μέλλον. Οι σύγχρονες δημοκρατίες γίνονται όλο και πιο ετερογενείς και εξατομικευμένες, με αποτέλεσμα τη χαλάρωση της κομματικής ταυτότητας (Garzia & Marshall, 2012). Λόγω του ότι οι δεσμοί των ψηφοφόρων με τα κόμματα ολοένα και χαλαρώνουν, υπάρχει η πιθανότητα οι ψηφοφόροι στο μέλλον να πάνε να ψηφίζουν με βάση τις συναισθηματικές συνδέσεις αλλά με βάση την ορθολογική σκέψη. Οι ταλαντευόμενοι ψηφοφόροι που κινούνται μακριά από κομματικές γραμμές ολοένα και αυξάνονται, κι έτσι η ανάγκη για θεματική πληροφόρηση μεγαλώνει (Garzia & Marshall, 2012). Επίσης, τα σύνθετα και κατακερματισμένα συστήματα καθώς και τα συστήματα με πολλά κόμματα, φέρνουν τους ψηφοφόρους αντιμέτωπους με αυξανόμενα πολύπλοκες επιλογές αφού δεν είναι πάντα ξεκάθαρο ποια επιλογή ταιριάζει με τις προτιμήσεις του κάθε ψηφοφόρου και δεν είναι δυνατό να γνωρίζει κάποιος όλες τις θέσεις όλων των υποψηφίων (Fossen & Anderson, 2012). Για τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω, εκτιμάται ότι στο μέλλον η ψηφοφορία πιθανώς να γίνεται ανάλογα με το θέμα, και δεδομένου ότι τα VAAs ταιριάζουν μ' αυτή τη τάση, θεωρητικά η δημοτικότητα και η χρησιμότητά τους θα αυξηθεί.

Αν και τα VAAs προσφέρουν ένα μεγάλο πεδίο για ερευνητική δραστηριότητα, οι υπάρχουσες έρευνες επικεντρώνονται στην αρτιότητα των εργαλείων, την χρησιμότητα και την συμβολή τους στους χρήστες και γενικότερα στην εκλογική διαδικασία, ωστόσο μόνο όπως υποστηρίζεται από τη σκοπιά των ίδιων των ερευνητών. Έτσι, προκύπτει η ανάγκη για πρώτη φορά να μελετηθεί ουσιαστικά η χρησιμότητα των εργαλείων ρωτώντας τους ίδιους τους χρήστες. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, χρησιμοποιείται η εφαρμογή 'Choose4Cyprus'. Μελετώντας πως οι χρήστες νοηματοδοτούν και αναπαριστούν τα VAAs, στόχος είναι να γίνει μια σύγκριση και επομένως να ελεγχθεί αν αυτό που υποστηρίζουν οι ερευνητές, συμπίπτει με αυτό που υποστηρίζουν οι ίδιοι οι χρήστες. Επιπρόσθετα, αναγνωρίζοντας τις ανάγκες και τους προβληματισμούς των ίδιων των χρηστών δίνεται η δυνατότητα για εξέλιξη του εργαλείου για μελλοντική χρήση. Μέσα από τη βιβλιογραφική επισκόπηση οι ερευνητές αναφέρουν ότι τα VAAs μπορεί σε μερικές περιπτώσεις να βγάζουν μη αληθή αποτέλεσμα είτε λόγω λανθασμένης επιλογής ερωτήσεων ή κωδικοποίησης των δηλώσεων είτε λόγω ακατάλληλης μεθοδολογίας ή αλγορίθμου. Ερευνάται αν οι ίδιοι οι χρήστες μπορούν να εντοπίσουν ότι υπάρχει αυτή η πιθανότητα και ποια είναι η γενικότερη τους στάση απέναντι στο εργαλείο. Επίσης, αν ληφθεί υπόψη η αυξανόμενη δημοτικότητα των VAAs αλλά και το πώς μπορούν σε μερικές περιπτώσεις να επηρεάσουν την επιλογή ψήφου, είναι σημαντικό να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη τέτοιων εργαλείων λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους και ιδιαίτερα τις ανάγκες των χρηστών.

Εκτός λοιπόν από τον εντοπισμό τυχόν δυσκολιών αλλά και άλλων στοιχείων που ενδεχομένως να αφορούν τη βελτίωση του σχεδιασμού και της χρήσης των VAAs, ο στόχος της παρούσας έρευνας εντοπίζεται και σε ένα άλλο επίπεδο. Τα ευρήματα από την έρευνα για τα VAAs μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην γενικότερη ακαδημαϊκή συζήτηση σχετικά με τα VAAs, αφού είναι ένα πρόσφατο πεδίο έρευνας και υπάρχουν πολλά αναπάντητα ερωτήματα και κενά προς κάλυψη. Επιπρόσθετα, υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των ευρημάτων που παρουσιάζονται στις έρευνες για τα VAAs κι έτσι τα ευρήματα από διάφορες χώρες είναι αναγκαία για να ανατροφοδοτήσουν τα υπάρχοντα δεδομένα. Για

το λόγο αυτό, το θέμα της παρούσας έρευνας είναι σημαντικό να διερευνηθεί αφού αποσκοπεί σε μια πτυχή του εργαλείου που δεν έχει ξαναμελετηθεί.

Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Η αυξημένη δημοτικότητα των VAAs συνδέεται με τη διάβρωση των παραδοσιακών στηριγμάτων της εκλογικής συμπεριφοράς στη δημοκρατία και στη θεματική ψήφο (Dalton 2002; Aardal & van Wijnen, 2005 οπ. αναφ. στο Garzia & Marshall, 2012). Η θεματική ψήφος βασίζεται στο γεγονός ότι οι ψηφοφόροι ψηφίζουν μακριά από συμφέροντα, ιδεολογίες και συναισθήματα, αλλά μόνο σύμφωνα με την εγγύτητα των απόψεών τους με τα πολιτικά κόμματα σε βασικά πολιτικά ζητήματα (Garzia & Marshall, 2012). Ο κάθε ψηφοφόρος έχει ένα θέμα το οποίο τον ενδιαφέρει περισσότερο από τα άλλα, και επομένως θα δώσει τη ψήφο του στο κόμμα του οποίου η θέση πάνω στο συγκεκριμένο θέμα τον ικανοποιεί. Για να γίνει αυτό δυνατόν, συνεπάγεται ότι ο ψηφοφόρος πρέπει να συγκεντρώσει ένα ικανοποιητικό αριθμό πληροφοριών για τις θέσεις των κομμάτων έτσι ώστε να καταλήξει στην απόφασή του. Κι αυτό ακριβώς είναι που κάνουν τα VAAs. Παρέχουν πληροφορίες και συστάσεις ψήφου σε συγκεκριμένα ζητήματα πολιτικής μόνο με βάση το θέμα, χωρίς την αξιολόγηση των επιδόσεων των υποψηφίων ή άλλων κριτηρίων.

Οι Cedroni και Garzia (2010) τονίζουν ότι τα VAAs στοχεύουν κυρίως στο να κατανοήσουν οι ψηφοφόροι ποια κόμματα ξεχωρίζουν οι ίδιοι. Σύμφωνα με τον Fossen και Anderson (2012), μια καλή δημοκρατία είναι αυτή στην οποία η υποστήριξη των κομμάτων αντανακλά τις πραγματικές προτιμήσεις των ψηφοφόρων. Ο σκοπός των VAAs είναι να βελτιωθεί η εκλογική διαδικασία ειδικά σε συστήματα που υπάρχει μεγάλος αριθμός πολιτικών κομμάτων. Το εργαλείο μπορεί να δώσει απάντηση στο πρόβλημα της ικανότητας των πολιτών, δηλαδή στο χάσμα μεταξύ του πόσο εμπλέκονται και πόσα γνωρίζουν οι πολίτες και πόσο θα έπρεπε να εμπλέκονται και να γνωρίζουν έτσι ώστε η δημοκρατική διαδικασία να δουλεύει σωστά. Ο de Graaf (2010) αναφορικά με το ολλανδικό VAA, 'StemWijzer', τονίζει ότι πέραν από τη σύσταση ψήφου που το εργαλείο προσφέρει, παράλληλα προκαλεί τους χρήστες να σκεφτούν για τα σημαντικότερα πολιτικά ζητήματα. Οι χρήστες μαθαίνουν πως τα κόμματα σκέφτονται για τα θέματα αυτά, και μέσω αυτού αποκτούν νέα γνώση. Από πρόσφατες έρευνες απορρέει ότι οι χρήστες δεν δίνουν τόσο πολύ σημασία στη σύσταση ψήφου αλλά ενθαρρύνονται να σκεφτούν. Η σύσταση που διαφέρει από τις προσδοκίες του χρήστη, είναι καλό κίνητρο για σύγκριση των θέσεων των κομμάτων αλλά και για περαιτέρω συζήτηση με οικογένεια και φίλους. Φυσικά η αυξημένη διαθεσιμότητα των πληροφοριών και ο προβληματισμός των χρηστών δεν είναι εγγύηση ότι οι πολίτες θα είναι πιο ικανοί να κάνουν σοφές επιλογές (Fossen & Anderson, 2012). Οι Garzia και Marshall (2012), αναφέρουν ότι τα VAAs μπορεί να έχουν επίδραση και στα ίδια τα κόμματα αφού σε αρκετά VAAs, τα κόμματα εμπλέκονται στη διαδικασία παραγωγής των προτάσεων ή στον εντοπισμό των θέσεων τους. Για το λόγο αυτό, μπορεί κάτω από ορισμένες συνθήκες να υποκινήσουν κόμματα να ξεκινήσουν μια διαδικασία να διαμορφώσουν γνώμη σε ορισμένα θέματα πολιτικής (de Graaf, 2010).

Σύμφωνα με τους Fossen και Anderson (2012), υπάρχουν τρία μοντέλα VAAs. Το διαβουλευτικό, το αμφισβητητικό και της αντιστοίχισης. Το διαβουλευτικό (deliberative) VAA, θεωρεί ότι οι πολίτες δεν μπορούν ουσιαστικά να αιτιολογήσουν τις πολιτικές τους προτιμήσεις και υπάρχει έλλειψη ορθολογισμού. «Οι εκλογές είναι μια ευκαιρία για να επανεξεταστούν οι απόψεις των ιδιωτικών αναθεωρήσεων και δημόσιων συζητήσεων» (Fossen & Anderson, 2012:10). Ο σκοπός τους είναι οι πολίτες να αντανakλούν κριτικά και να εμπλέκονται διαβουλευτικά με τα ημερήσια θέματα. Το μοντέλο αυτό προσπαθεί να

διευκολύνει την κριτική σκέψη και την καλά μελετημένη μετατροπή των προτιμήσεων των πολιτών προς το καλύτερο. Το αμφισβητητικό (contestatory) VAA έχει ως σκοπό να αναμορφώσει τις αντιλήψεις του πολιτικού τοπίου. Δεν θέλει να εστιάσει στις προτιμήσεις πάνω σε δεδομένα ζητήματα της πολιτικής ατζέντας και του πολιτικού συστήματος. Χαρακτηρίζεται από μια πιο σκεπτικιστική ή αντιπαραθετική στάση για την εκλογική διαδικασία, το πολιτικό σύστημα και τον κυρίαρχο δημόσιο λόγο. Τα αμφισβητητικά VAAs χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: αυτά που προσπαθούν να πολιτικοποιήσουν την ατζέντα ή ακόμη και το εκλογικό σύστημα και αυτά που προσπαθούν να πιέσουν συγκεκριμένα θέματα που δεν ακούγονται σε δημόσιες συζητήσεις. Τέλος, το VAA αντιστοίχισης (matching) είναι το πιο ευρέως διαδεδομένο VAA και πάνω σε αυτό το μοντέλο βασίζεται και το 'Choose4Cyprus' το οποίο ερευνά η παρούσα εργασία.

Το μοντέλο αυτό ταιριάζει τις θέσεις των κομμάτων/υποψηφίων με αυτές των ψηφοφόρων και χαρτογραφεί τις προτιμήσεις τους, προσπαθώντας έτσι να αυξήσει την ικανότητά τους να ψηφίζουν πιο σοφά. Σύμφωνα με τον Garzia (2010), αυτό επιτυγχάνεται με τρεις τρόπους: (1) με την παροχή πληροφοριών πολιτικών προτάσεων που έχουν τα κόμματα, (2) με την ανάλυση και τη σύγκριση των πληροφοριών με τις προτιμήσεις του χρήστη, και (3) με την παρουσίαση ενός διαυγούς αποτελέσματος το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον χρήστη ως οδηγός ψήφου. Το VAA αντιστοίχισης, θεωρεί ότι ο έξυπνος ψηφοφόρος είναι ένας «μυαλωμένος καταναλωτής» ο οποίος είναι καλά ενημερωμένος για τις επιλογές του. Το εργαλείο αυτό κάνει σύσταση ψήφου με βάση το θέμα αφήνοντας έξω οποιαδήποτε αξία, ιδεολογία ή συναισθηματισμό.

Τα VAAs αντιστοίχισης αν και μοιράζονται την ίδια βασική αρχή διαφέρουν σε διάφορες πτυχές το ένα από το άλλο (Garzia & Marshall, 2012). Καταρχήν, μπορεί να διαφέρει ο οργανισμός που είναι υπεύθυνος για το εργαλείο αλλά και η ποσότητα και η ποιότητα (μόνο θέματα πολιτικής ή γενικές πολιτικές στάσεις) των προτάσεων. Κατά δεύτερον, μερικά VAAs παρουσιάζουν όλα τα υποψήφια κόμματα, ενώ κάποια άλλα παρουσιάζουν μόνο τα κοινοβουλευτικά. Επίσης μια άλλη βασική διαφορά βρίσκεται στο ποιος αναπτύσσει και καταγράφει τις προτάσεις και τις θέσεις των κομμάτων. Σε μερικά εργαλεία αυτό το αναλαμβάνουν ειδικοί και εμπειρογνώμονες, ενώ σε κάποια άλλα εμπλέκονται στη διαδικασία και οι εκπρόσωποι των κομμάτων. Επιπρόσθετα, χρησιμοποιούνται διαφορετικές κλίμακες για να απαντήσουν οι χρήστες τις ερωτήσεις και η μέθοδος υπολογισμού μπορεί να διαφέρει (αρμονικότητα θέσεων ή μέτρηση αποστάσεων). Επιπρόσθετα, μερικά VAAs δίνουν τη δυνατότητα για στάθμιση των προτάσεων και ο κάθε χρήστης μπορεί να επισυνάψει βαρύτητα στις θέσεις τις οποίες είναι πιο σημαντικές για εκείνον. Τέλος, μπορεί να διαφέρει η απεικόνιση του τελικού αποτελέσματος αφού μερικά VAAs παρουσιάζουν ένα μονοδιάστατο πίνακα κατάταξης ενώ άλλα παρουσιάζουν σύνθετα γραφικά που απεικονίζουν εγγύτητα ή απόσταση για διαφορετικές διαστάσεις της πολιτικής.

Αν και τα VAAs είναι ένα σχετικά καινούργιο και αναδυόμενο πεδίο έρευνας, έχουν απασχολήσει πολλούς ερευνητές των οποίων τα ερευνητικά ενδιαφέροντα ποικίλουν. Σύμφωνα με τους Triga, Serdült και Chadjipadelis (2012) οι μέχρι τώρα έρευνες εστιάζουν σε δύο βασικούς άξονες: (1) στο σχεδιασμό του εργαλείου και (2) στην ανάλυση των δεδομένων που δημιουργούνται από το εργαλείο. Ο σχεδιασμός του εργαλείου αναφέρεται στις μεθοδολογικές πτυχές που εμπλέκονται σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας. Πιο συγκεκριμένα, τα ζητήματα που επικεντρώνεται αφορούν την επιλογή ερωτήσεων, τη κωδικοποίηση θέσεων, την αξιοπιστία του εργαλείου, τον υπολογισμό των αποτελεσμάτων

και την επιλογή αλγορίθμων. Η ανάλυση των δεδομένων αφορά το προφίλ των χρηστών των VAAs, τις επιπτώσεις του εργαλείου στους χρήστες ως προς την κινητοποίηση, τη συμμετοχή και την επιλογή ψήφου, τον σχηματισμό γνώμης καθώς και την χαρτογράφηση και το ιδεολογικό προφίλ των κομμάτων. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στα αποτελέσματα ερευνών που συγκαταλέγονται στον άξονα ανάλυσης δεδομένων αφού και η παρούσα έρευνα ασχολείται με το δεύτερο άξονα έρευνας.

Όσον αφορά τη συμπεριφορά του ψηφοφόρου και κατά πόσο αυτή μπορεί να επηρεαστεί από το αποτέλεσμα των VAAs, οι έρευνες ποικίλουν σχετικά με τα αποτελέσματά τους. Όπως αναφέρονται στο Garzia και Marshall (2012), τα ευρήματα των Mykkänen et al. (2007), Ladner et al. (2010) και Boogers (2006) για τα VAAs που χρησιμοποιήθηκαν σε Ολλανδία, Φιλανδία και Ελβετία αντίστοιχα, υποδηλώνουν ότι ένα ποσοστό πάνω του 10% των χρηστών έχουν επηρεαστεί από το αποτέλεσμα του εργαλείου και δήλωσαν ότι θα αλλάξουν τη ψήφο τους. Πιο χαμηλά ποσοστά της τάξεως του 2-3% έχουμε σε Βέλγιο και Ιταλία. Όσο κι αν ποικίλλουν τα αποτελέσματα των ερευνών από χώρα σε χώρα, το σημαντικό είναι ότι η συμπεριφορά του ψηφοφόρου, επηρεάζεται σε κάποιο βαθμό από τα VAAs.

Πρόσφατες αναλύσεις έχουν επικεντρωθεί στις συνθήκες που επηρεάζουν μεμονωμένους ψηφοφόρους να αλλάζουν την γνώμη τους. Από τη μια, η Pianzola (2011) βρήκε ότι η πιθανότητα να αλλάξει κάποιος ψηφοφόρος τη ψήφο του αφού χρησιμοποιήσει το εργαλείο συνδέεται με το επίπεδο πολιτικής γνώσης που έχει ο κάθε χρήστης. Από την άλλη, οι Wall, Krouwel και Vitiello (2012) βρήκαν ότι η επιρροή της ψήφου συνδέεται με το βαθμό συμφωνίας μεταξύ του προτεινόμενου κόμματος από το εργαλείο και την προϋπάρχουσα προτίμηση σε κάποιο κόμμα από την πλευρά του χρήστη.

Οι Ladner, Felder και Fivaz (2010) αναφέρουν ότι σχεδόν το 85% των χρηστών του ελβετικού 'smartvote' δήλωσε ότι το εργαλείο βελτίωσε σε κάποιο βαθμό τις πηγές των πληροφοριών τους. Επίσης, περισσότεροι από τους μισούς χρήστες ισχυρίστηκαν ότι το 'smartvote' τους έδωσε κίνητρα για να συζητήσουν με άλλους πολίτες για πολιτική, κόμματα και υποψηφίους. Συνολικά, η έρευνα κατέδειξε ότι περίπου τα δύο τρίτα των χρηστών του, ανέφεραν ότι το 'smartvote' είχε αντίκτυπο στην απόφαση ψήφου τους.

Εν κατακλείδι, οι έρευνες που υπάρχουν για τα VAAs είτε αφορούν τον πρώτο είτε τον δεύτερο άξονα έρευνας, συμβάλλουν σημαντικά στη συζήτηση για τα VAAs και προσφέρουν σημαντικά ευρήματα τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για να βελτιωθεί η ανάπτυξη και η αξιοπιστία των εργαλείων αυτών στο μέλλον. Καμιά έρευνα δεν ασχολείται όμως με το τι πιστεύουν οι ίδιοι οι χρήστες για τα εργαλεία και πως τα αντιλαμβάνονται. Τα VAAs αυτοπαρουσιάζονται ότι παρέχουν πληροφορίες στο χρήστη για τα κόμματα/υποψηφίους και επομένως τον βοηθούν να ψηφίσει πιο ενημερωμένα. Δεδομένου ότι τα εργαλεία αυτά έχουν στο επίκεντρο τον χρήστη, θα ήταν μεγάλη παράλειψη να μην ερευνηθεί η άποψη του ιδίου. Αυτό ακριβώς το κενό που υπάρχει στη βιβλιογραφία καλύπτει η παρούσα εργασία. Τα αποτελέσματα συνδέονται με τα υπάρχοντα ερευνητικά ευρήματα είτε προσφέροντας επιπλέον πληροφορίες, είτε παράγοντας νέες, που ενδεχομένως να οδηγούν σε νέες υποθέσεις.

Θεωρητικό πλαίσιο

Οι επιστήμονες, ερευνούν και νοηματοδοτούν τα VAAs χρησιμοποιώντας επεξεργασμένες μεθόδους που οδηγούν στην «ορθή» απάντηση ενώ οι υπόλοιποι άνθρωποι κατασκευάζουν τις γνώσεις τους επεξεργαζόμενοι τις πληροφορίες που φτάνουν σ' αυτούς (Moscovici, 1995 οπ. αναφ. στο Μαντόγλου, 2012). Σκέφτονται πιο αποσπασματικά βάσει προσωπικών εμπειριών, επηρεάζονται από κοινωνικά στερεότυπα, αντιστέκονται σε νέες πληροφορίες και συχνά επιλέγουν τις πληροφορίες που ενδυναμώνουν τις ήδη υπάρχουσες απόψεις τους (Μαντόγλου, 2012). Αρχικά, όταν οι άνθρωποι έρχονται σε επαφή με μια νέα έννοια η οποία δεν τους είναι οικεία, για να την κατανοήσουν και να την πλησιάσουν φτιάχνουν την αναπαράστασή της (Potter, 2004). Για το λόγο ότι τα VAAs είναι ένα φαινόμενο πολύ καινούργιο, ειδικά στην Κύπρο η οποία αποτελεί και το πλαίσιο της έρευνας, η παρούσα μελέτη βασίζεται στη θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων. Η θεωρία αυτή, είναι καίριας σημασίας για την έρευνα, αφού οι αναπαραστάσεις που φτιάχνουν οι χρήστες για το εργαλείο στο μυαλό τους, αποτελούν και τη βάση για να το κατανοήσουν, να του δώσουν νόημα αλλά και να το αξιολογήσουν.

Με τον όρο «κοινωνικές αναπαραστάσεις» ορίζουμε τα παραγόμενα από τη καθημερινή ζωή σύνολα εννοιών και εξηγήσεων, με σκοπό την ανακάλυψη και εξήγηση της πραγματικότητας (Τρίγκα, 2013). Σύμφωνα με το Γάλλο κοινωνικό ψυχολόγο Serge Moscovici, ο οποίος υπήρξε και ο πρώτος που μελέτησε αυτή την έννοια το 1961 στο έργο του «La Psychanalyse: son image et son public», ο όρος κοινωνικές αναπαραστάσεις αφορά οτιδήποτε σχετίζεται με την κοινή σκέψη (Τρίγκα, 2013). Ο μόνος τρόπος να κατανοήσουμε το περιβάλλον είναι να «το απλοποιήσουμε, να το κάνουμε πιο προβλέψιμο, πιο οικείο, με μια λέξη να το ανοικοδομήσουμε, και επομένως να το αναπαραστήσουμε, με το δικό μας τρόπο, ανάλογα με τις δικές μας αξίες, αρχές, ιδέες και γνώσεις» (Rateau, 2000:80 οπ. αναφ στο Μαντόγλου, 2012). Είναι μια κοινωνικά επεξεργασμένη και διαδεδομένη ανοικοδόμηση της πραγματικότητας με τρόπο που να αντιλαμβάνεται και να ιδιοποιείται ένα άτομο ή μια ομάδα τον περιβάλλοντα κόσμο (Καραλή, 2007). Κατ' αυτό τον τρόπο, «οι κοινωνικές αναπαραστάσεις παρουσιάζουν τα άτομα ως ενεργούς διαμορφωτές της κοινωνικής πραγματικότητας» (Καραλή, 2007:42), μιας πραγματικότητας υποκειμενικής και όχι ουδέτερης αφού αποτελούν μια ανάπλαση της αντικειμενικής πραγματικότητας και όχι μια πιστή αντιγραφή της.

Αυτό που καθιστά τις αναπαραστάσεις ως κοινωνικές, είναι το γεγονός ότι γεννιούνται, επεξεργάζονται και καταναλώνονται συλλογικά αφού δομούνται μέσω της αλληλεπίδρασης και της ανταλλαγής που προσφέρει η ίδια η επικοινωνία. Ο Moscovici, αναφέρθηκε πρώτος στις αναπαραστάσεις με το επίθετο κοινωνικές αφού έτσι υποδηλώνεται η πολυπλοκότητα των ατόμων και ομάδων οι οποίοι μέσω της επικοινωνίας μετατρέπουν κάτι ατομικό σε κοινωνικό και αντίστροφα (Μαντόγλου, 2012). Επίσης, μέσω των κοινών αναπαραστάσεων που μοιράζονται οι άνθρωποι, τους παρέχεται ένας κώδικας επικοινωνίας με σταθερές εκδοχές του κόσμου οι οποίες αποτελούν θέμα συζήτησης (Potter, 2004). Στην αντίθετη περίπτωση όπου οι αναπαραστάσεις των ανθρώπων διαφέρουν, μπορεί να υπάρξει σύγκρουση.

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις συμπυκνώνουν ένα σύνολο σημασιών που

επιτρέπουν στο υποκείμενο να δίνει νόημα ακόμη και σε κάτι αναπάντεχο (Jodelet, 1984, οπ. αναφ. στο Μαντόγλου, 2012). Μετατρέπουν κάτι άγνωστο και παράξενο σε γνωστό και οικείο έτσι ώστε να βοηθήσουν τα άτομα να προσανατολιστούν, να εξοικειωθούν και να χειριστούν τον κοινωνικό κόσμο. Παράλληλα, καθορίζουν τις κοινωνικές σχέσεις και πρακτικές και επιτελούν τέσσερις βασικές λειτουργίες όπως τις διαχώρισε ο Abric (Μαντόγλου, 2012): (1) Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις επιτρέπουν στα άτομα να εξηγήσουν, να κατανοήσουν και να διατηρήσουν συγκεκριμένες και συνεκτικές δραστηριότητες με την πραγματικότητα (Μαντόγλου, 2012). (2) Επίσης, έχοντας κοινό πλαίσιο αναφοράς, η επικοινωνία μεταξύ των υποκειμένων γίνεται πιο εύκολη. Ως συλλογικό προϊόν που είναι, οι αναπαραστάσεις ουσιαστικά ορίζουν την ομάδα η οποία τις παρήγαγε και μ' αυτό τον τρόπο τη διακρίνει από τις άλλες ομάδες. (3) Επιπρόσθετα, καθοδηγούν συλλογικές αλλά και ατομικές συμπεριφορές με αποτέλεσμα η κοινωνική αναπαράσταση να αντικατοπτρίζει τους κανόνες και τους κοινωνικούς δεσμούς. (4) Τέλος, «επιτρέπουν μια εκ των υστέρων αιτιολόγηση μιας υπαρκτής και συγκεκριμένης συμπεριφοράς απέναντι σε καταστάσεις, άτομα και ομάδες» (Μαντόγλου, 2012:63).

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις είναι ένα μείγμα εννοιών/ιδεών και εικόνων. Οι εικόνες είναι συγκεκριμένα στοιχεία και πληροφορίες που προέρχονται από την παρατήρηση ενώ οι έννοιες/ιδέες, είναι αφηρημένα στοιχεία που με τη μορφή της γλώσσας γίνονται εικόνες (Τρίγκα, 2013). Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις, υπάρχουν τόσο στο νου των ανθρώπων, όσο και μέσα στη κοινωνία μεταβιβαζόμενες από συνομιλίες και από κείμενα των ΜΕ (Potter, 2004). Μια κοινωνική αναπαράσταση, οικοδομείται γύρω από ένα κεντρικό πυρήνα και περιφερειακά στοιχεία. Ο πυρήνας αποτελεί τη βάση μιας αναπαράστασης συμπυκνώνοντας μια ιδέα με θέσεις κοινές και συνεκτικές αφού καθορίζεται βάσει των αξιών της ομάδας (Μαντόγλου, 2012). Τα περιφερειακά στοιχεία αντιστοιχούν στις γνώσεις και τις εμπειρίες που διαφέρουν από άτομο σε άτομο αφού τα μέλη μιας ομάδας δεν είναι δυνατό να έχουν ακριβώς τις ίδιες απόψεις για ένα αντικείμενο και επιτρέπουν στο καθένα να τοποθετηθεί με προσωπικές διακυμάνσεις. Ωστόσο, οι άνθρωποι αποδέχονται τη κοινή λογική της ομάδας χωρίς να αμφισβητούν την κεντρική σημασία της αναπαράστασης αλλά παράλληλα εκφράζουν και την ποικιλία των ατομικών τους εμπειριών.

Όσον αφορά την περίπτωση κατά την οποία ένα άτομο έρθει σε επαφή με ανοίκειες εμπειρίες χωρίς να κατέχει υπάρχουσα κοινωνική αναπαράσταση που θα το βοηθούσε να το νοηματοδοτήσει, μπαίνουν σε λειτουργία οι διαδικασίες της αντικειμενοποίησης και της επικέντρωσης (Moscovici, οπ. αναφ. στο Potter, 2004). Κατά τη διαδικασία της αντικειμενοποίησης, γίνεται μια προσπάθεια συγκεκριμενοποίησης του αφηρημένου αναμειγνύοντας τη μη οικεία έννοια με την πραγματικότητα καθιστώντας την έτσι πραγματική. Η επιλογή του σχηματικού πυρήνα γίνεται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των κοινωνικών ομάδων και αναδύονται έτσι αντίστοιχες εικόνες (Τρίγκα, 2013). Κατά την επικέντρωση, η νέα εμπειρία εκχωρείται σε ένα οικείο δίκτυο κατηγοριών μιας ήδη υπάρχουσας αναπαράστασης η οποία θα διαχυθεί στην κοινωνία είτε μέσω των ΜΕ είτε μέσω συζητήσεων (Μαντόγλου, 1995; Potter, 2004).

Με δεδομένα τα παραπάνω, η επιλογή της θεωρίας των κοινωνικών αναπαραστάσεων πάνω στην οποία βασίζεται η παρούσα εργασία, έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα, συζητούν μεταξύ τους για ένα εργαλείο με το οποίο δεν είναι εξοικειωμένοι. Όπως αναφέρει ο Moscovici, τα άτομα δε διαθέτουν τις πληροφορίες που απαιτούνται έτσι ώστε να εκτιμήσουν ορθά και ολοκληρωμένα ένα

αντικείμενο (Μαντόγλου, 2012). Έτσι, και στην παρούσα έρευνα, οι συμμετέχοντες είναι αδύνατο να γνωρίζουν όλες τις πληροφορίες για το ‘Choose4Cyprus’ με αποτέλεσμα να φτιάξουν τις δικές τους αναπαραστάσεις έτσι ώστε να είναι σε θέση να το κατανοήσουν. Σ’ αυτή την περίπτωση, οι αναπαραστάσεις είναι μια θεωρία η οποία δε μπορεί να μη ληφθεί υπόψη αφού οι συμμετέχοντες θα νοηματοδοτήσουν και θα αξιολογήσουν το ‘Choose4Cyprus’ βάσει της αναπαράστασης που θα φτιάξουν γι’ αυτό. Επίσης, το γεγονός ότι οι κοινωνικές αναπαραστάσεις δομούνται μέσα από συζητήσεις των ανθρώπων, καθιστά επιτακτική την ανάγκη της ανάλυσης των κοινωνικών αναπαραστάσεων για την εξαγωγή αποτελεσμάτων. Επομένως, με δεδομένο ότι οι ομάδες εστίασης στηρίζονται πάνω στην αλληλεπίδραση και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο καταγραφής των αναπαραστάσεων, επιλέχθηκαν και ως το βασικό μέσο συλλογής των δεδομένων. Παρακάτω στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας που ακολουθεί, παρατίθενται περισσότερες λεπτομέρειες.

Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα που η παρούσα έρευνα εξετάζει είναι τα εξής:

- Πώς αναπαριστούν οι χρήστες τα VAAs και ειδικότερα το ‘Choose4Cyprus’;
- Πώς το εργαλείο αξιολογείται σε σχέση με το ρόλο του στην εκλογική διαδικασία και γενικότερα στην πολιτική;
- Ποιες επιπτώσεις ή κινδύνους εντοπίζουν οι χρήστες των VAAs;

Στόχος είναι να μελετηθεί πώς αναπαριστούν και κατανοούν οι χρήστες τα VAAs. Στο σημείο αυτό δίνεται η δυνατότητα να αντιληφθούμε ποια είναι η θέση των χρηστών, για παράδειγμα αν είναι επικριτικοί, ενθουσιώδεις ή ακόμη και καχύποπτοι απέναντι στο εργαλείο. Επίσης, γίνεται μια μελέτη των απόψεων των χρηστών σχετικά με το πόσο χρηστικά είναι τα VAAs ως εργαλεία. Ερευνάται κατά πόσο το εργαλείο προσφέρει αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και ικανοποίηση στους χρήστες του αλλά και ποια στοιχεία του εργαλείου προκαλούν στον χρήστη ανησυχία, εκνευρισμό ή δυσκολία. Επιπρόσθετα, διερευνάται η άποψη των χρηστών για το που μπορούν να χρησιμεύσουν τα VAAs στην εκλογική διαδικασία βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα. Τέλος, γίνεται μια γενικότερη αξιολόγηση από τους χρήστες και μελετώνται οι συνέπειες που εντοπίζουν οι ίδιοι ότι μπορεί να έχει η χρήση του εργαλείου. Η διερεύνηση αυτών των ερωτημάτων συμβάλλουν σε μια εις βάθος ανάλυση, όχι μόνο ως προς το εργαλείο αυτό καθαυτό αλλά και ως προς τις θεωρητικές του προεκτάσεις.

Οι Fossen και Anderson (2012), τονίζουν ότι τα VAAs συμβάλλουν στην μείωση της ανικανότητας των πολιτών να εμπλέκονται στην εκλογική διαδικασία, να γνωρίζουν, να κρίνουν και να ψηφίζουν σοφά. Είναι λάθος όμως να πιστεύουμε ότι από μόνο του το εργαλείο ενισχύει την ικανότητα των πολιτών γιατί αποτελεί απλά μια υπόθεση ότι οι πολίτες ψηφίζουν πιο ενημερωμένα μετά τη σύσταση του εργαλείου. Για παράδειγμα, ακόμη κι αν το εργαλείο δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες να συλλέξουν περαιτέρω πληροφορίες έτσι ώστε να κάνουν την επιλογή ψήφου τους πιο σοφά, αυτό δε συνεπάγεται ότι οι χρήστες θα το πράξουν. Αν οι πληροφορίες που θα συλλέξουν οι χρήστες, έρχονται σε αντιπαράθεση με αυτό που πίστευαν εξ’ αρχής, αυτό δεν σημαίνει ότι θα αλλάξουν γνώμη ή την επιλογή ψήφου τους. Επιπλέον, η προσπάθεια παροχής των ψηφοφόρων με περισσότερες πληροφορίες ίσως τελικά να επιδεινώνει το πρόβλημα δημιουργώντας γνωστική υπερφόρτωση.

Μεθοδολογία

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα, είναι ποιοτική. Για την εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας, το εργαλείο συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιείται είναι οι ομάδες εστίασης (focus groups). Η επιλογή των ομάδων εστίασης στηρίζεται στο γεγονός ότι παρέχουν καλύτερη κατανόηση για το πώς οι άνθρωποι σκέφτονται και αισθάνονται απέναντι σε ένα θέμα (Krueger & Casey, 2009). Επίσης οι συζητήσεις των ομάδων εστίασης παρέχουν στοιχεία για το πώς ένα θέμα γίνεται αντιληπτό στους συμμετέχοντες. Σύμφωνα με τον Morgan (1997), το πλεονέκτημα των ομάδων εστίασης έναντι άλλων εργαλείων συλλογής δεδομένων είναι η δυνατότητα παρατήρησης ενός μεγάλου μέρους της αλληλεπίδρασης πάνω στο θέμα το οποίο ερευνάται σε περιορισμένο χρονικό διάστημα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την παροχή άμεσων αποδείξεων για τυχόν ομοιότητες και διαφορές που αφορούν τις απόψεις των συμμετεχόντων. Επιπρόσθετα, μέσω της αλληλεπίδρασης, παράγονται δεδομένα τα οποία χωρίς την ίδια την αλληλεπίδραση δεν είναι προσβάσιμα (Morgan, 1997).

Λόγω του ότι το υπό διερεύνηση θέμα είναι πολύ καινούργιο, ενδεχομένως οι συμμετέχοντες να μην το κατανοούν πλήρως κι έτσι μέσω της αλληλεπίδρασης αναδύονται καινούργια θέματα, αντιθέσεις και διαφωνίες. Ο Morgan και Krueger (1993), σημειώνουν ότι οι συγκρίσεις που κάνουν οι συμμετέχοντες μεταξύ τους όσον αφορά τις εμπειρίες και τη γνώμη των άλλων, είναι μια πολύτιμη πηγή ιδεών. Μ' αυτό τον τρόπο, διερευνώνται οι αντιλήψεις και οι απόψεις των συμμετεχόντων εντός του κοινωνικού πλαισίου, κι έτσι είναι δυνατή η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η κάθε άποψη συγκροτείται σε αντιδιαστολή με μια αντίθετη θέση.

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η άντληση πλούσιων πληροφοριών για το υπό εξέταση θέμα γι' αυτό και το μέγεθος του δείγματος βασίζεται στην αρχή του πληροφοριακού κορεσμού. Δηλαδή η συλλογή δεδομένων σταμάτησε όταν τα ζητήματα που ανέκυπταν σε κάθε ομάδα εστίασης άρχισαν να επαναλαμβάνονται μεταξύ των συμμετεχόντων και οδηγούσαν σε παρόμοιες συζητήσεις. Εν τέλει, στην παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκαν εννέα ομάδες εστίασης, με την κάθε ομάδα να συμπεριλαμβάνει από πέντε μέχρι επτά συμμετέχοντες. Ο λόγος που επιλέχθηκε μικρός αριθμός συμμετεχόντων στην κάθε ομάδα ήταν για να δίνεται στον κάθε συμμετέχοντα περισσότερος χρόνος να μιλήσει και να εκφράσει τις απόψεις του. Μ' αυτό τον τρόπο, κατέστη δυνατόν να διερευνηθεί ξεκάθαρα η αντίληψη που είχε ο κάθε συμμετέχοντας για κάθε θέμα ξεχωριστά. Με τη σύμφωνη γνώμη των συμμετεχόντων στην έρευνα, οι συζητήσεις μαγνητοφωνήθηκαν κι έπειτα απομαγνητοφωνήθηκαν ούτως ώστε να είναι πιο εύκολη η ανάλυση των δεδομένων μέσα από επαναληπτικές αναγνώσεις. Για να νιώθουν οι συμμετέχοντες πιο άνετα και για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων, οι συμμετέχοντες διαβεβαιώθηκαν για την εμπιστευτικότητα των προσωπικών τους στοιχείων και τη διασφάλιση της ανωνυμίας τους.

Όσον αφορά την επιλογή του δείγματος, δεν καθίσταται αναγκαίο να υπάρχουν αντιπροσωπευτικά χαρακτηριστικά από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες, αφού η προσοχή εστιάζεται στο λόγο που παράγεται μέσα στις ομάδες και στο νόημα που αποδίδεται στα VAAs. Η μόνη προϋπόθεση που έπρεπε να πληροί ο κάθε συμμετέχοντας για να λάβει μέρος στην έρευνα, είναι η προηγούμενη χρήση των VAAs και να είναι νομικά ψηφοφόρος. Συνολικά συμμετείχαν στην έρευνα πενήντα ένα άτομα ηλικίας από 18 μέχρι 53 ετών. Πιο

κάτω, παρουσιάζονται αναλυτικά τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων που πλαισιώνουν την κάθε ομάδα εστίασης ξεχωριστά:

Πίνακας 1: Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων

	<i>Φύλο</i>		<i>Ηλικία</i>				<i>Απασχόληση</i>			<i>Εκλογική Περιφέρεια</i>	
	Άντρας	Γυναίκα	18-26	27-35	36-44	45-53	Εργαζόμενος	Άνεργος	Φοιτητής /τρια	Αστική	Αγροτική
Ομάδα Εστίασης 1	4	1	5	0	0	0	1	0	4	4	1
Ομάδα Εστίασης 2	0	6	6	0	0	0	0	1	5	3	3
Ομάδα Εστίασης 3	0	5	5	0	0	0	2	1	2	5	0
Ομάδα Εστίασης 4	2	3	0	0	2	3	5	0	0	5	0
Ομάδα Εστίασης 5	1	4	5	0	0	0	0	0	5	3	2
Ομάδα Εστίασης 6	3	4	7	0	0	0	0	0	7	5	2
Ομάδα Εστίασης 7	4	2	6	0	0	0	0	0	6	4	2
Ομάδα Εστίασης 8	2	4	6	0	0	0	0	0	6	3	3
Ομάδα Εστίασης 9	2	4	6	0	0	0	2	1	3	5	1
Σύνολο	18	33	46	0	2	3	10	3	38	37	14

Όπως φαίνεται και στον πιο πάνω πίνακα, το δείγμα που προέκυψε ήταν κυρίως νέοι ηλικίας 18-26 ετών εκτός από δύο άτομα που ήταν ηλικίας 36-44 ετών και τρία άτομα μεταξύ 45-53. Παράλληλα, έγινε μια προσπάθεια όπου καθίσταται δυνατόν, οι συμμετέχοντες σε κάθε ομάδα εστίασης να είναι ομοιογενείς ως προς τα χαρακτηριστικά τους (ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, κοινωνικό υπόβαθρο), γιατί είναι πιο χρήσιμη η μείωση των προκαταλήψεων μέσα στο δείγμα παρά η γενίκευση. Για παράδειγμα, την ομάδα εστίασης 7, αποτελούσαν έξι άτομα που ήταν της ίδιας ηλικιακής ομάδας (18-26 ετών) και ήταν όλοι

φοιτητές. Η ομοιογένεια αυτή, επιτρέπει μια πιο ελεύθερη ροή συζήτησης μεταξύ των συμμετεχόντων μέσα στις ομάδες και διασφαλίζει ότι οι συμμετέχοντες έχουν κάτι να πουν για το θέμα και νιώθουν άνετα να το πουν μπροστά στην υπόλοιπη ομάδα (Morgan, 1997). Οι άνθρωποι αποκαλύπτουν περισσότερα πράγματα για τον εαυτό τους σε ανθρώπους που μοιάζουν περισσότερο μαζί τους με ποικίλους τρόπους αφού νιώθουν πιο άνετοι και ελεύθεροι να εκφράζονται. Το μεγάλο κοινωνικό ή ηλικιακό χάσμα βλάπτει αυτή την προϋπόθεση. Η ύπαρξη μεγάλης διαφοράς ηλικίας μεταξύ των συμμετεχόντων, καθιστά την επικοινωνία μεταξύ των νέων με τους πιο μεγάλους πιο δύσκολη, αφού η κάθε γενιά απαρτίζεται από διαφορετικές εμπειρίες και προοπτικές. Όπως επισημαίνουν οι Morgan και Kueger (1993) η ύπαρξη μεικτών κατηγοριών στις ομάδες εστίασης παράγουν άβολες συζητήσεις και μαστίζονται από συγκρούσεις.

Ο οδηγός των ομάδων εστίασης έγινε βάσει γενικών θεμάτων και πιθανών προβλημάτων που αφορούν τον σχεδιασμό και την χρήση του 'Choose4Cyprus'. Για να εντοπιστούν ασάφειες, διενεργήθηκε αρχικά μία πιλοτική ομάδα εστίασης. Σκοπός της πιλοτικής ομάδας εστίασης ήταν ο εντοπισμός παραλείψεων και στοιχείων που δεν ήταν κατανοητά ή δε διευκόλυναν την συζήτηση έτσι ώστε ο οδηγός ερωτήσεων να είναι όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένος και ξεκάθαρος. Έπειτα, έγιναν κάποιες διορθώσεις και προσθαφαιρέσεις ερωτήσεων όπου κρίθηκε αναγκαίο, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η καλύτερη λειτουργικότητα του οδηγού ερωτήσεων. Οι ερωτήσεις και τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν οι ίδιες για όλες τις ομάδες εστίασης για να δοθεί η δυνατότητα μιας ολοκληρωμένης εμπάθυνσης θεμάτων αλλά και σύγκρισης απόψεων και ιδεών. Ο οδηγός ερωτήσεων ακολούθησε μια ημι-δομημένη προσέγγιση αφήνοντας ανοιχτό το ενδεχόμενο να προκύψουν επιπλέον ερωτήσεις διευκρινιστικές ή εμπάθυνσης για να μην αγνοηθούν ή να αποκλειστούν σημαντικά θέματα που προέκυψαν. Τα ερωτήματα που περιελάμβανε ο οδηγός συζήτησης, αφορούσαν κυρίως τα εξής θέματα: (1) την ευχρηστία του εργαλείου, (2) τις ερωτήσεις που περιλάμβανε, (3) την κλίμακα των προεπιλεγμένων απαντήσεων που είχαν στη διάθεσή τους οι χρήστες, (4) την προσφορά του εργαλείου στην εκλογική διαδικασία και (5) τους προβληματισμούς και τους κινδύνους που μπορεί να απορρέουν από τη χρήση των VAAs.

Οι ομάδες εστίασης γενικά, πραγματοποιούνται σε χώρους που νιώθουν πιο άνετα οι συμμετέχοντες, έχοντας πάντα υπόψη και την ευκολία των συμμετεχόντων. Για το λόγο αυτό, μερικές ομάδες έλαβαν χώρα στις αίθουσες του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και άλλες στο σπίτι κάποιου συμμετέχοντα όπου ήταν εύκολο για όλους να παρευρεθούν.

Η συλλογή υλικού από τις ομάδες εστίασης, είχε διάρκεια περίπου ενάμισι μήνα και ξεκίνησε πριν τον πρώτο γύρο εκλογών και συνέχισε μέχρι και τον δεύτερο γύρο. Παράλληλα με τη συλλογή των δεδομένων, πραγματοποιήθηκε και η απομαγνητοφώνηση η οποία ήταν αναλυτική και ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία. Έγινε αυτολεξεί απομαγνητοφώνηση όλων των ομάδων εστίασης στις οποίες οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούσαν κυρίως τη κυπριακή διάλεκτο και εκφράσεις της καθομιλουμένης.

Στην συνέχεια, το υλικό αναλύθηκε με ποιοτική θεματική ανάλυση περιεχομένου. Μέσα από κυκλικές και επαναληπτικές αναγνώσεις, τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν κι έτσι εντοπίστηκαν τα θέματα που αναπτύσσονταν στην κάθε ομάδα. Έπειτα, έγινε η ταξινόμηση των δεδομένων στις θεματικές κατηγορίες που προέκυψαν. Έχοντας ως βάση το περιεχόμενο και κυρίως την επιχειρηματολογία που χρησιμοποιήθηκε από τις ομάδες εστίασης για την κατασκευή των VAAs, εντοπίστηκαν οι γραμμές επιχειρηματολογίας, ανεξάρτητα από την

συχνότητα εμφάνισής τους. Παρ' όλα αυτά, η συχνότητα με την οποία εμφανίστηκε το κάθε θέμα στις ομάδες εστίασης, παρατίθεται στην κάθε γραμμή επιχειρηματολογίας. Ωστόσο σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθεί η παρούσα έρευνα, η συχνότητα δεν εμπεριέχει κάποια περαιτέρω σημασία πέρα του γεγονότος ότι αποτελεί ένα επιπλέον στοιχείο περιγραφής.

Τέλος, έγινε η ερμηνεία και η ανάλυση των δεδομένων που οδήγησε στην εξαγωγή συμπερασμάτων. Όπως αναφέρουν οι Μπάκα και Τρίγκα (2010), κατά την ποιοτική θεματική ανάλυση περιεχομένου, ο ερευνητής ερμηνεύει τα κείμενα βάσει και της δικής του οπτικής. Για να περιοριστεί ο βαθμός υποκειμενικότητας στην ανάλυση, παρατίθενται χαρακτηριστικά αποσπάσματα από την κάθε γραμμή επιχειρηματολογίας, έτσι ώστε ο αναγνώστης να κατανοεί πως ο ερευνητής φτάνει στις συγκεκριμένες ερμηνείες (Μπάκα & Τρίγκα, 2010).

Αποτελέσματα

Η ανάλυση και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται βάσει της θεωρίας των κοινωνικών αναπαραστάσεων. Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις αποτελούνται από τον κεντρικό πυρήνα στον οποίο συμπυκνώνονται οι κυρίαρχες ιδέες που εκφράζουν οι συμμετέχοντες και από τα περιφερειακά στοιχεία. Ο πυρήνας της αναπαράστασης είναι το πιο σταθερό στοιχείο και αντικατοπτρίζει την κεντρική ιδέα η οποία συντίθεται από σύνολα εννοιών, προτάσεων και εξηγήσεων που δίνουν νόημα στην αναπαράσταση.

Στην παρούσα έρευνα, εντοπίζονται δύο αναπαραστάσεις των VAAs: (A) Η πολυδιάστατη συμβολή των VAAs στην εκλογική διαδικασία και (B) Τα VAAs ως εργαλείο σκοπιμοτήτων με ανεπαρκή σχεδιασμό. Τα περιφερειακά στοιχεία των δύο αναπαραστάσεων, δομούνται βάσει τριών θεματικών κατηγοριών: (1) τον σχεδιασμό και τη δομή του εργαλείου, (2) την εφαρμογή και την χρήση του και (3) τις επιπτώσεις του. Το κάθε περιφερειακό στοιχείο κάθε μιας από τις δύο αναπαραστάσεις, εμπεριέχει διάφορες γραμμές επιχειρηματολογίας οι οποίες παρουσιάζονται πιο κάτω.

A. Η πολυδιάστατη συμβολή των VAAs στην εκλογική διαδικασία

Στην περίπτωση όπου το εργαλείο αναπαρίσταται θετικά από τους συμμετέχοντες, τα περιφερειακά στοιχεία του πυρήνα καθώς και οι γραμμές επιχειρηματολογίας που εμφανίζονται παρατίθενται παρακάτω. Περιληπτικά, όσον αφορά τον σχεδιασμό και τη δομή του εργαλείου, οι ομάδες εστιάζουν τα λεγόμενά τους στην ικανοποιητική κάλυψη θεμάτων της επικαιρότητας από το εργαλείο, που οδηγεί στην εξαγωγή ενός αξιόπιστου αποτελέσματος. Επιπρόσθετα, επικεντρώνονται στον εύκολο σχεδιασμό του εργαλείου και στην ξεκάθαρη φύση των γραφικών παραστάσεων. Στη θεματική που αναφέρεται στην εφαρμογή και χρήση του εργαλείου, οι συμμετέχοντες προσδίδουν στο εργαλείο τα χαρακτηριστικά της επιτυχημένης αντιστοίχισης καθώς και την ξεκάθαρη πληροφόρηση που μόνο το εργαλείο προσφέρει. Επιπλέον, το εργαλείο κατατοπίζει και βοηθά όχι μόνο τους αναποφασιστούς χρήστες, αλλά και το γενικότερο πληθυσμό βάζοντας τις σκέψεις του σε μια σειρά. Αναφορικά με τις επιπτώσεις του εργαλείου, οι συμμετέχοντες επικεντρώνονται στη δυνατότητα των VAAs να βοηθούν τους ψηφοφόρους έτσι ώστε να επιλέγουν με βάση το θέμα και επομένως πιο αντικειμενικά, αλλά και να καθορίζουν και να προσθέτουν στην πολιτική ατζέντα. Τέλος, οι συμμετέχοντες εμπιστεύονται το εργαλείο κυρίως λόγω της διαφάνειας που υπάρχει, των αντικειμενικών ερωτήσεων αλλά και της εμπιστοσύνης που έχουν προς τους σχεδιαστές του. Πιο κάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι γραμμές επιχειρηματολογίας για την κάθε θεματική κατηγορία καθώς και τα σχετικά αποσπάσματα από τις απομαγνητοφωνημένες ομάδες εστίασης.

A1. Σχεδιασμός και Δομή Εργαλείου

A1.1. Κατάλληλες οι ερωτήσεις

Σε επτά από τις εννέα ομάδες, εντοπίζονται αποσπάσματα παρόμοια με τα παρακάτω (Απ.1, 2

και 3), τα οποία περιγράφουν τον αριθμό των ερωτήσεων αλλά και τη θεματολογία που καλύπτει το εργαλείο ως ικανοποιητικά για την εξαγωγή ενός αξιόπιστου και αντικειμενικού αποτελέσματος. Πιο συγκεκριμένα, όπως δηλώνουν οι συμμετέχοντες, το εργαλείο έχει ευρεία θεματολογία η οποία καλύπτει τα θέματα της επικαιρότητας που είναι στο προσκήνιο, με αποτέλεσμα να δίνει στους χρήστες μια πλήρη σύσταση ψήφου σύμφωνα με τις απόψεις τους. Συμπερασματικά, αφού οι ερωτήσεις του εργαλείου καλύπτουν επαρκώς τη θεματολογία, επομένως και η σύσταση ψήφου που γίνεται στους χρήστες αντικατοπτρίζει τα πιο σημαντικά θέματα που ο ψηφοφόρος πρέπει να λάβει υπόψη για την επιλογή ψήφου του.

Απόσπασμα 1: O7B¹: «εγώ θεωρώ ότι ήταν καλές οι ερωτήσεις, εν ήταν πολλές... επειδή αν ήταν πιο λίες εν θα ήταν τόσο αντικειμενικό το...».

Απόσπασμα 2: O9A: «ήταν κανονικός αριθμός ας πούμε για να πιάσεις μια πλήρη άποψη».

Απόσπασμα 3: O5M: «εγώ νομίζω εκάλυπτεν τα με το παραπάνω γιατί είχε θέσεις υποψηφίων που εν τις γνώριζα τζιαι έμαθα τες μέσα που το 'Choose4Cyprus'».

A1.2. Απλός σχεδιασμός και δομή ερωτηματολογίου

Η συντριπτική πλειοψηφία των ομάδων εστίασης (8 από τις 9) υποστηρίζει ότι το εργαλείο είναι πολύ εύκολο ως προς τη χρήση του. Ακολουθεί μια συγκεκριμένη και ξεκάθαρη δομή η οποία δεν αφήνει στον χρήστη πολλά περιθώρια λάθους καθώς επίσης τον καθοδηγεί σε όλα τα στάδια που περιλαμβάνει η διαδικασία συμπλήρωσής του ερωτηματολογίου. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες δηλώνουν ότι το εργαλείο είναι τόσο απλό που δεν αποκλείει καμία ομάδα πληθυσμού από το να το χρησιμοποιήσει, αφού ακόμη και οι χρήστες με πολύ περιορισμένες γνώσεις χρήσης διαδικτύου και ηλεκτρονικών υπολογιστών μπορούν να το χρησιμοποιήσουν, με την προϋπόθεση ότι κάποιος άλλος θα τους εισάγει αρχικά στην ιστοσελίδα. Ως χαρακτηριστικά αποσπάσματα επιλέχθηκαν τα εξής:

Απόσπασμα 4: O1B: «Ήταν πολλά εύκολο επειδή με το που μπαίνεις στη σελίδα... βασικά εν σου διά τζιαι πολλά περιθώρια λάθους, ένα κουμπί ένι, πατάς το τζιαι καθοδηγά σε το πρόγραμμα που τζιαμέ τζιαι τζι».

Απόσπασμα 5: O9O: «ήταν εργονομικό».

Απόσπασμα 6: O9Γ: « ναι αφού κάμνει εναλλαγές μόνο του τις ερωτήσεις».

A1.3. Ξεκάθαρες και βοηθητικές γραφικές παραστάσεις

¹ Το όμικρον αντιστοιχεί στη λέξη **Ο**μάδα εστίασης και το **7** στον αριθμό της. Το **B** αντιστοιχεί στο πρώτο γράμμα του ονόματος του συμμετέχοντα που έκανε τη δήλωση. Με τον ίδιο τρόπο αναγράφονται και τα υπόλοιπα. Για τον συντονιστή των ομάδων, χρησιμοποιείται η λέξη Συν.

Όσον αφορά τις γραφικές παραστάσεις που εμφανίζονται στον χρήστη, οι περισσότεροι συμμετέχοντες τις αξιολογούν ως πολύ βοηθητικές. Πιο συγκεκριμένα, σε όλες τις ομάδες εστίασης επισημαίνεται ότι η πιο εύκολη, ως προς την κατανόηση γραφική παράσταση, είναι εκείνη που παρουσιάζει τα ποσοστά συνάφειας με τον κάθε υποψήφιο. Επίσης, η σύγκριση των απαντήσεων όλων των υποψηφίων σε αντιπαραβολή με τις απαντήσεις του χρήστη, προσφέρει ξεκάθαρη πληροφόρηση για τις απόψεις όλων των υποψηφίων στην κάθε ερώτηση ξεχωριστά με αποτέλεσμα οι χρήστες να ενημερώνονται για τις θέσεις των υποψηφίων. Το εύρημα αυτό, έρχεται σε συμφωνία με την έρευνα της Baka, Figgou και Triga (2012) όπου τονίζεται ότι το αυξανόμενο ενδιαφέρον των VAAs βρίσκεται στο γεγονός ότι οι χρήστες έχουν την ευκαιρία να δουν όχι μόνο τις θέσεις των κοντινών με τους χρήστες υποψηφίους, αλλά τις θέσεις όλων. Οι γραφικές παραστάσεις επομένως, βοηθούν προς την κατεύθυνση αυτή με την παρουσίαση και ενημέρωση των χρηστών για τις πολιτικές θέσεις των υποψηφίων. Αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα είναι τα παρακάτω:

Απόσπασμα 7: Ο1Η: «το ότι στο τέλος τέλεια μπορείς να μπορείς να δεις τις απαντήσεις που έδωκεν ο υποψήφιος μαζί με τις απαντήσεις τις δικές σου και να τα συγκρίνεις, νομίζω βοηθά πιο πολλά, πάρα πολλά. Γιατί εκτός τις απόψεις του υποψηφίου που σου έφκαλεν εσένα ότι είσαι πιο κοντά, μπορείς να δεις τις απόψεις ούλλων των υποψηφίων τζιαι να δεις τι πιστεύκει ο καθένας για το κάθε θέμα. Τζιαι έτσι μπορείς να συγκρίνεις, τζιαι να αποφ... εν πιο εύκολο για εσένα να αποφασίσεις βασικά ανάλογα με όχι μόνο το δικό σου υποψήφιο που σου έφκαλεν, αλλά με βάση ούλλους».

Απόσπασμα 8: Ο2Ε: «Το πρώτο με τα ποσοστά, με τη γραφική παράσταση, ναι».

A2. Εφαρμογή και Χρήση

A2.1. Επιτυχημένη αντιστοίχιση υποψηφίων

Σε όλες τις ομάδες εστίασης υπήρχαν κάποιοι συμμετέχοντες που το εργαλείο επιβεβαίωσε ή διάψευσε την πρόθεση ψήφου τους αντίστοιχα. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να δοθούν συγκεκριμένα νούμερα, έτσι ώστε να γίνει καλύτερα αντιληπτός ο βαθμός της επιτυχημένης αντιστοίχισης υποψηφίων-χρηστών. Έτσι, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες (28 από τους 51), πήραν επιβεβαίωση ως προς την αρχική πρόθεση ψήφου τους και παράλληλα τονίζουν αρκετές φορές ότι η απόφαση ψήφου ήταν δική τους επιλογή, χωρίς τον οποιοδήποτε επηρεασμό από το πρόγραμμα. Επιπρόσθετα, μια μικρή μερίδα των ομάδων (2 από τις 9), συνδέει τη σύσταση που πήρε από το εργαλείο με την εμπιστοσύνη που νιώθει προς το πρόγραμμα. Με λίγα λόγια, αν ο χρήστης παίρνει επιβεβαίωση από το πρόγραμμα, συνεπάγεται ότι το εργαλείο είναι αξιόπιστο, ενώ αν παίρνει διάψευση σημαίνει ότι το εργαλείο δεν είναι άξιο εμπιστοσύνης. Θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι οι χρήστες ουσιαστικά θέλουν να ελέγξουν την αρτιότητα του εργαλείου και όχι τις απόψεις τους, κάτι που επιβεβαιώνεται και από τη βιβλιογραφία μέσα από το παράδειγμα του βέλγικου VAA 'Do the Vote Test'. Οι Walgrave, Van Aelst και Nuytemans (2008), τονίζουν ότι μόνο ένα

μικρό ποσοστό ψηφοφόρων επηρεάζεται, αφού ο σκοπός των χρηστών είναι να πάρουν επιβεβαίωση από το εργαλείο και όχι αμφισβήτηση των υφιστάμενων απόψεων τους.

Απόσπασμα 9: Ο1Μ: «Εμένα ήρθε σαν επαλήθευση. Ας πούμε παρακολουθούσα την πολιτική, είχα κάποιες βλέψεις για ένα συγκεκριμένο πολιτικό, μου έβγαλε εκείνο το αποτέλεσμα άρα θεώρησα ότι είμαι κοντά σε αυτόν τον πολιτικό. Αλλά προσωπικά δεν θα με κάνει να τον ψηφίσω επειδή μου το έβγαλε το πρόγραμμα».

Απόσπασμα 10: Ο3Θ: «ντάξει τζιαι γω επερίμενα το. Εν τζίνο που ψήφισα αλλά εντάξει, εν τζιαι ήξερα μέσα μου ας πούμε ή ήμουν σίγουρη ότι εν να μου φκει τζίνος, αλλά εντάξει».

Απόσπασμα 11: Ο4Συν: «οι υπόλοιποι εμπιστευτήκατε το εργαλείο»;

Ο4Γ: «ε που είδαμε το αποτέλεσμα, ναι».

Ο4Συν: «δηλαδή αν σου έβγαζε ένα αποτέλεσμα που εν το περίμενες αμέσως ο νους σου θα πήγαινε ότι ας πούμε το εργαλείο είναι καθοδηγούμενο ή ότι εν είναι αξιόπιστο»;

Ο4Γ: «εμπορούσε... Να»

A2.2. Βοηθά τους αναποφάσιστους ψηφοφόρους

Στις περισσότερες ομάδες εστίασης (6 στις 9), υποστηρίζεται ότι το εργαλείο βοηθά ειδικά τους χρήστες οι οποίοι είναι αναποφάσιστοι. Τους ενημερώνει και τους δίνει μια γενική εικόνα για τη συνάφεια που έχουν με τις θέσεις του κάθε υποψηφίου ξεχωριστά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πληροφόρηση των αναποφάσιστων καθώς και το ξεκαθάρισμα των σκέψεων τους σχετικά με ποιόν υποψήφιο ταιριάζουν. Σε ότι αφορά το εύρημα αυτό, φαίνεται ότι αναπαράγεται η βασική επιχειρηματολογία που αναφέρεται στη βιβλιογραφία. Όπως αναφέρουν οι Fossen και Anderson (2012), οι ψηφοφόροι έρχονται αντιμέτωποι με πολύπλοκες επιλογές και δεν είναι πάντα ξεκάθαρο ποια επιλογή ταιριάζει με τις δικές τους προτιμήσεις με αποτέλεσμα να χρειάζονται καθοδήγηση. Έτσι, καταφεύγουν στα VAAs για να προσανατολιστούν. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός ότι σε χώρες με υψηλή εκλογική μεταβλητότητα όπου οι αναποφάσιστοι ψηφοφόροι είναι περισσότεροι, τα εργαλεία αυτά χρησιμοποιούνται περισσότερο (Garzia & Marshall, 2012). Επιπρόσθετα, όπως τονίζουν οι συμμετέχοντες της παρούσας έρευνας, το εργαλείο δεν βοηθά μόνο τους αναποφάσιστους, αλλά και τον ευρύτερο πληθυσμό αφού μέσα από τη σύσταση ψήφου παίρνουν επιβεβαίωση για την επιλογή τους και νιώθουν πιο σίγουροι. Στην περίπτωση όπου η σύσταση διαψεύδει την πρόθεση ψήφου, οι χρήστες προβληματίζονται και είναι πρόθυμοι ακόμη και να αναθεωρήσουν την επιλογή τους έτσι ώστε να είναι πιο αντιπροσωπευτική. Παρ' όλα αυτά, οι συμμετέχοντες ενώ αναγνωρίζουν τη βοήθεια που προσφέρει το εργαλείο στους χρήστες του, οι περισσότεροι αρνούνται το γεγονός ότι ψηφίζουν ένα συγκεκριμένο υποψήφιο επειδή τον σύστησε το εργαλείο.

Απόσπασμα 12: Ο1Η: «Να βοηθήσει τους αναποφάσιστους να κατευθυνθούν... να παν προς

μια κατεύθυνση τελospάντων... ή να βοηθήσει τζιαί τζίνους που έχουν ήδη αποφασίσει να ενημερωθούν όπως είπαμε τζιαί πριν ξεκάθαρα για το κάθε θέμα ξεχωριστά, τζιαί να τους βοηθήσει τζιαί τζίνους να δουν αν εν σωστή η επιλογή τους ή ου».

Απόσπασμα 13: Ο6Α: «Ούτε γω είχα, ήμουν αναποφάσιστη, εβοήθησε με που να πάω (...) βασικά επειδή εν υποστήριζα κάποιον... είπαν μου κάμε το ερωτηματολόγιο μπορεί να σε βοηθήσει. Τζιαί που το αποτέλεσμα που μου έφκαλεν, εν μπορώ να πω ότι είπα οκ τωρά εν να πάω να ψηφίσω τούτο το πράμα, εσκεφτηκα το τζιαί εψηφισα το... αλλά εντάξει βοηθά να αποφασίσεις».

A2.3. Το εργαλείο ως πηγή πληροφόρησης

Εντός αυτής της θεματικής, το εργαλείο παρουσιάζεται ως πηγή πληροφόρησης για τις θέσεις των υποψηφίων και βοηθά τους χρήστες να μάθουν για υποψήφιους που δεν γνώριζαν. Παράλληλα, όπως υποστηρίζουν επτά από τις εννέα ομάδες, κινείται το ενδιαφέρον των χρηστών σε θέματα τα οποία είτε δεν προβάλλονται επαρκώς από τα ΜΕ, είτε δεν τυχαίνουν της απαραίτητης σημασίας από τους ίδιους τους χρήστες. Ταυτόχρονα, το εργαλείο έχει τη δυνατότητα να προβληματίζει τον χρήστη ο οποίος παίρνει διάμνευση από το πρόγραμμα, αφού τον κινητοποιεί να ψάξει περισσότερες πληροφορίες και να ενημερωθεί καλύτερα. Αυτό έρχεται σε συμφωνία με την υφιστάμενη βιβλιογραφία, αφού τα VAAs σύμφωνα με τον Garzia (2012), αυξάνουν το ενδιαφέρον των ψηφοφόρων σε πολιτικά θέματα, παρακινούν τους χρήστες να μιλήσουν για την πολιτική, και να συγκεντρώνουν περαιτέρω πληροφορίες. Επιπρόσθετα, σε συμφωνία έρχεται και η έρευνα για το γερμανικό 'Wahl-O-Mat' όπου 50-60% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι το VAA τους έδωσε κίνητρο να μάθουν περισσότερες πληροφορίες (Garzia & Marshall, 2012). Τέλος, ξεκαθαρίζει τις απόψεις του χρήστη προσφέροντας του ορθολογική αιτιολόγηση για την πρόθεση ψήφου του.

Απόσπασμα 14: Ο1Ε: «Η τζιαί τους ίδιους τους υποψήφιους (...) Βοηθά να δεις τι απάντησε ο άλλος υποψήφιος που ποτέ δεν είδα στην τηλεόραση. Μπορεί να βγήκε αλλά εγώ εν τον είδα».

Απόσπασμα 15: Ο3Με: «κάποια πράματα μπορώ να σου πω ότι εν ήξερα τζιαί μετά που το έκαμα τούτο τωρά εν να τα προσέξω».

Απόσπασμα 16: Ο4ΚΦω: «ξέρεις καμιά φορά τοποθετούμαστε υπέρ του ενός κόμματος ή του άλλου τζιαί ίσως να μεν ηξέρουμε το γιατί... τζ' άμαν, θεωρώ ότι άμαν απαντήσεις τούντο ερωτηματολόγιο, μπορεί τελικά να σου δείξει τι... ποιόν πραγματικά υποστηρίζεις, τζιαί τι πραγματικά υποστηρίζεις».

Απόσπασμα 17: Ο6Φ: «πιο ενημερωμένος, τζιαί πιο διαβασμένος... έκατσα τζιαί επαρακολούθησα 3 debates».

Ο6Συν: «εξαιτίας του προγράμματος; Έκαμε σε να παρακολουθήσεις debates, το πρόγραμμα»;

Ο6Φ: «ναι... το πρόγραμμα εσόκκαρε με, είπα το εξαρχής».

A2.4. Διαφάνεια στις θέσεις των υποψηφίων

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ενώ οι συμμετέχοντες δε ρωτήθηκαν για τα ΜΕ, σε όλες τις ομάδες τονίζεται έντονα η αναξιοπιστία και η αμφισβήτηση περί της αντικειμενικότητάς τους. Επιπλέον, τα λεγόμενα των συμμετεχόντων συνηγορούν στο γεγονός ότι τα ΜΕ, σε αντίθεση με το εργαλείο, δεν προσφέρουν την πληροφόρηση που οι χρήστες αναμένουν για τις θέσεις των υποψηφίων. Οι υποψήφιοι, με λαμπερές γενικότητες αποσπούν την προσοχή του θεατή από το νόημα, με αποτέλεσμα ο θεατής πολλές φορές να μην κατανοεί την άποψη και τη θέση των υποψηφίων. Αντίθετα, τα VAAs τονίζουν τις διαφορές μεταξύ των υποψηφίων/κομμάτων και έτσι βοηθούν το χρήστη να διακρίνει τις διαφορές του κάθε υποψηφίου (Marschall & Schultze, 2012). Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στις ομάδες εστίασης, το εργαλείο παρουσιάζει ξεκάθαρα και απλά τις θέσεις των υποψηφίων χωρίς να αφήνει περιθώρια στους υποψηφίους να ξεφεύγουν από την ερώτηση και εν τέλει να λένε αυτά που τους βολεύουν. Το εύρημα αυτό, συνηγορεί με την βιβλιογραφία, στην οποία αναφέρεται ότι τα VAAs ενημερώνουν τους χρήστες για τις θέσεις των κομμάτων έτσι ώστε να εμπλέκονται ουσιαστικά, και όχι να αποσπώνται από τις εικόνες και τις ατάκες των υποψηφίων στις οποίες τα ΜΕ τείνουν να επικεντρώνονται (de Graaf, 2010; Nuytemans, Walgrave & Deschouwer, 2010 οπ. αναφ. στο Fossen & Anderson (2012)). Επίσης, ένας λόγος που δημιουργούνται τα VAAs είναι και η λογοδοσία για τους υποψηφίους που προσπαθούν να κρύψουν τις πραγματικές τους απόψεις πίσω από αόριστες υποσχέσεις (Fossen & Anderson, 2012). Σχετικά αποσπάσματα παρατίθενται πιο κάτω:

Απόσπασμα 18:O1B: «Ε τζιαι στα ΜΕ προσπαθούν τζιαι χώνουντο... παίρνουν το, φέρνουν το τζιαι στο τέλος εν ξεκαθαρίζουν ποια εν η θέση τους ε τζιαι που δαμέ εν εμπορούσαν να ξεφύγουν».

Απόσπασμα 19:O5A: «Ας πούμε θωρείς τους στην τηλεόραση, μιλούν, λαλούν τα... αλλά στην τελική μπορεί να πουν τούτα ούλλα που έγραφεν, αλλά εν καταλάβεις τίποτε».

Απόσπασμα 20:O9O: «Εε επεριμέναμε να τα ακούσουμε μες τα debate τζιαι τελικά μες τα debate εκαταλήξαμε να ακούμε εε... λασπολογίες ή δημοσιογράφους που εκάμνασιν... εε καυτές ερωτήσεις για να δείξουν στον κόσμο ότι (...) το πρόγραμμα δια την ψυχρή αλήθεια τζιαι τούτο εν θετικό γιατί εν έχει ο άλλος εε... εν κρύφκεται πίσω που τες λέξεις».

A3. Επιπτώσεις εργαλείου

A3.1. Το εργαλείο προάγει τη θεματική ψήφο και την κριτική σκέψη

Σύμφωνα με τον Klein (2006, όπ. αναφ. στο Ladner, Fivaz & Pianzola, 2012), ο ιδανικός ψηφοφόρος είναι αυτός που ενημερώνεται για όλα τα πολιτικά ζητήματα, συγκρίνει τις θέσεις των κομμάτων με τις δικές του προτιμήσεις και παίρνει αποφάσεις ψήφου που βασίζονται στη συνάφεια των θέσεων του μαζί με αυτές των υποψηφίων. Οι δυνατότητες που παρέχονται από τα VAAs, συνάδουν με αυτή τη λειτουργία του ορθολογικού ψηφοφόρου, όπως την

έχουν εντοπίσει και οι συμμετέχοντες της παρούσας έρευνας. Σε όλες τις ομάδες εστίασης, γίνεται αναφορά για την θεματική ψηφοφορία και τα πλεονεκτήματά της. Μέσα από τα λεγόμενά τους φαίνεται ότι την συνδέουν με την αντικειμενική και σοφή ψήφο και αναγνωρίζουν τη βοήθεια που τους παρέχει το εργαλείο να ψηφίζουν βάσει αυτής. Θεωρούν την θεματική ψηφοφορία ως ένα βήμα μπροστά για τη βελτίωση της εκλογικής διαδικασίας, αφού σε τέτοια περίπτωση, το εκλογικό αποτέλεσμα αντανακλά τις πραγματικές απόψεις των ψηφοφόρων. Τέλος, τέσσερις από τις εννέα ομάδες εστίασης, κάνουν αναφορά στο γεγονός ότι το εργαλείο βγάξει τον ψηφοφόρο από την παθητικότητα στην οποία τον ωθούν τα ΜΕ, προκαλώντας τον να σκεφτεί και να αναπτύξει κριτική σκέψη, ελέγχοντας έτσι και ο καθένας τις πραγματικές του απόψεις, παραμερίζοντας τα συναισθήματα και τα ιδεολογικά πιστεύω. Παρουσιάζονται χαρακτηριστικά αποσπάσματα:

Απόσπασμα 21: Ο3Με: «μπορείς να πεις τζιαι την άποψη σου συμφωνώ ή διαφωνώ εν τζιαμέ που βάλεις τζιαι τον εαυτό σου να σκεφτεί, εγώ που κατατάσσομαι δαμε»;

Απόσπασμα 22: Ο5ΜΓ: «νομίζω ήταν να εν κάτι θετικό, αφού ο κάθε ένας ήταν να εψηφίζε τζίνον που πιστεύκει, ας πούμε ήταν να εν η γνώμη του σύμφωνα με το τι είτε ο υποψήφιος, οπότεν ήταν να εν πιο λογικό να ψηφίσει κάποιον που εν κοντά, παρά κάποιον που πιστεύκει γενικότερα ότι εν κοντά».

Απόσπασμα 23: Ο7Γ: «Τζιαμέ εν να αφήκεις έξω τα κόμματα, να αφήκεις έξω ιδεολογίες... εν να αφήκεις ούλλα τα άλλα έξω τζιαι εν να ψηφίσεις μόνο με την άποψη σου (...), εν ένα βήμα μπροστά τούτο το πράμα τζιαι μακάρι να ταν έτσι».

A3.2. Συμβάλλει στην πολιτική ατζέντα

Ένας μικρός αριθμός των ομάδων εστίασης (3 στις 9), αναφέρεται στην ενδεχόμενη και μελλοντική δυνατότητα του εργαλείου ακόμη και να καθορίζει την πολιτική ατζέντα κρατώντας έτσι και τους πολιτικούς σε εγρήγορση, αναγκάζοντάς τους να κάνουν περισσότερες ενέργειες για θέματα τα οποία περιλαμβάνονται μέσα στο εργαλείο. Επιπλέον, το εργαλείο φέρνει στο προσκήνιο θέματα τα οποία συζητήθηκαν στο κοντινό παρελθόν αλλά έχουν ξεχαστεί. Τέλος, σε μια ομάδα εστίασης προτείνεται το εργαλείο να μην χρησιμοποιείται μόνο για προεκλογικές περιόδους, αλλά και σε πιο τακτά χρονικά διαστήματα για να ενημερώνει τους πολίτες για τα πιο σημαντικά θέματα και να τους κινητοποιεί να ψάχνουν πληροφορίες καθ' όλη τη διάρκεια και όχι μόνο κατά τις εκλογικές αναμετρήσεις.

Απόσπασμα 24: Ο1Β: «Ε εντάξει, έχει ερωτήσεις μέσα το πρόγραμμα... εμ δηλώσεις που εκάμαν οι πολιτικοί το πρόσφατο μέλλον αλλά επαυαμερίσαν τες τωρά τζιαι

μιλούν για τζίνα που θέλουν να μιλούν. Άρα ξαναφέρνει τα στο προσκήνιο το πρόγραμμα τζιαι θυμίζει σε».

ΟΙΗ: «...αν προωθείτε συνέχεια τούτο το εργαλείο εν να αναγκάζονται τζιαι οι πολιτικοί να ασχολούνται συνέχεια με τα θέματα που έχει μέσα το εργαλείο τζιαι να προσπαθούν... μπορεί να το κάμνουν για να δείξουν στους άλλ... στο κοινό τους ας πούμε ότι καμνω τα, αλλά να μας βοηθήσουν τζιαι εμάς.άρα με τη συνεχή προώθηση τούτου του εργαλείου, παρακινεί τζιαι τους υποψηφίους να μιλούν, να κάμνουν πράξεις, τζιαι γενικά να... να μεν φκένουν μόνο στην προεκλογική»

Απόσπασμα 25: Ο4ΚΦε.: «γιατί θεωρώ ότι τούτο το εργαλείο εν πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο... διότι έτσι... θεωρώ... εκτός τζιαι αν είμαι λανθασμένος... μόνο για καθαρά προεκλογικές περιόδους σε σχέση με υποψηφίους. Αντιλαμβάνομαι ότι αυτό το εργαλείο πρέπει να χρησιμοποιείται ως έρευνα δηλαδή... τζιαι πιο συχνά για καυτά ζητήματα που αφορούν την κοινωνία (...) ε κρατούν μας τζιαι πιο... σε εγρήγορση ας πούμε, καθ' όλη τη διάρκεια»

A3.3. Εμπιστοσύνη προς το εργαλείο

Ένας σημαντικός αριθμός των ομάδων εστίασης (5 από τις 9) υποστηρίζει ένθερμα ότι εμπιστεύεται το εργαλείο και την αξιοπιστία του. Μετά τη δήλωση των συμμετεχόντων για την εμπιστοσύνη που νιώθουν για το εργαλείο, ο συντονιστής των ομάδων προσπαθώντας να τους προβληματίσει, τους ανέφερε την υποκειμενικότητα που διέπει τους ερευνητές αλλά και τα επιχειρήματα των άλλων συμμετεχόντων οι οποίοι δεν εμπιστεύονται το εργαλείο. Παρ' όλα αυτά, οι συμμετέχοντες αρνούνται κατηγορηματικά τους ισχυρισμούς αυτούς και επιχειρηματολογούν υπέρ της αντικειμενικότητας και της αξιοπιστίας του εργαλείου. Κατά την επιχειρηματολογία τους, αναφέρουν ότι εμπιστεύονται απόλυτα το εργαλείο λόγω της διαφάνειας που υπάρχει σχετικά με τις απαντήσεις και τους αλγόριθμους αλλά και την πολύπλευρη κάλυψη θεμάτων που περικλείουν όλους τους υποψηφίους. Τέλος, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και το γεγονός ότι οι σχεδιαστές του είναι ακαδημαϊκοί από πανεπιστήμια και όχι κάποια ιδιωτική εταιρία ή φορέας. Θεωρούν ότι το πανεπιστήμιο είναι αξιόπιστο και μένει μακριά από συμφέροντα, παραθέτοντας παραδείγματα ανά το παγκόσμιο όπου οι έρευνες των πανεπιστημίων εκλαμβάνονται ως μια θετική συμβολή στην κοινωνία.

Απόσπασμα 26: ΟΙΕ: «Αν συνεχιστεί από πανεπιστήμιο πιστεύω θα είναι σωστό. Γιατί πολλές φορές ακούμε το τάδε πανεπιστήμιο στην τάδε χώρα ερεύνησε την τάδε έρευνα και το παίρνουμε στα θετικά ή ξερω γω. Ενώ αν το πάρει κάποιος σύνδεσμος ή κάποιος που ανοίγει... ή κάτι μια δουλειά ας πούμε... θα πει α πίσω του κάποιος είναι, την άνοιξε για να πλασάρει... εε πώς να θέλει να σχεδιάσει το πρόγραμμα».

Απόσπασμα 27: Ο6Σ: «βασικά εν ήταν προκατασκευασμένο... γιατί είχε τζιαι ερωτήσεις που ανήκαν τζιαι για τον ένα τζιαι ερωτήσεις που ελαλούσαν για τον άλλον».

Απόσπασμα 28: Ο5Α: «διαφωνώ. Αφού έδειχνε σου στο τέλος τις απαντήσεις που έδωσε ο

κάθε ένας, ίνταλως να κατευθύνει»;

B. Τα VAAs ως εργαλείο σκοπιμοτήτων με ανεπαρκή σχεδιασμό

Σε αντίθεση με όσα παρουσιάζονται πιο πάνω, σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται η δεύτερη αναπαράσταση των ηλεκτρονικών συμβούλων ψήφου. Αναφέρονται τα αρνητικά στοιχεία των VAAs όπως εντοπίζονται από τους ίδιους τους χρήστες. Οι συμμετέχοντες αναπαριστούν το εργαλείο ως ένα εργαλείο ελλιπές με αρκετά λάθη τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην παρουσίαση. Επιπρόσθετα, θεωρούν ότι το εργαλείο κατευθύνει και παραπλανά με κίνδυνο για τους χρήστες του. Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τον σχεδιασμό και τη δομή του εργαλείου οι συμμετέχοντες δηλώνουν ότι οι ερωτήσεις είναι ασαφείς και κατευθυνόμενες, ενώ τα θέματα που καλύπτει το εργαλείο είναι πολύ περιορισμένα. Ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου αλλά και οι γραφικές παραστάσεις είναι μπερδεμένες και δύσκολες ως προς την κατανόησή τους. Όσον αφορά την χρήση, οι συμμετέχοντες δηλώνουν ότι η σύσταση του εργαλείου δεν είναι επιτυχής λόγω των προβληματικών ερωτήσεων. Οι επιπτώσεις συνεπώς είναι αρνητικές και επικεντρώνονται στην παραπλάνηση και την μονόπλευρη πληροφόρηση. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι λόγοι που οι χρήστες δεν εμπιστεύονται το εργαλείο. Στη συνέχεια παρατίθενται οι τρεις θεματικές κατηγορίες αναλυτικά, όπως και οι γραμμές επιχειρηματολογίας με τα αποσπάσματα που τις διέπουν.

B1. Σχεδιασμός και Δομή Εργαλείου

B1.1. Δυσνόητες και ασαφείς ερωτήσεις

Όσον αφορά τις ερωτήσεις που περιέχει το εργαλείο, όλες οι ομάδες εστίασης παρουσιάζουν μια κριτική διάθεση απέναντι στις ερωτήσεις, αναφέροντας συγκεκριμένα παραδείγματα που τους δυσκολεύουν ιδιαίτερα. Επίσης, οι συμμετέχοντες προτείνουν λύσεις οι οποίες καθιστούν τις ερωτήσεις πιο εύκολες, ξεκάθαρες και βατές για όλους τους συμμετέχοντες ανεξαρτήτου ηλικίας και μορφωτικού επιπέδου. Οι κύριοι λόγοι που χαρακτηρίζουν τις ερωτήσεις δύσκολες, είναι η χρήση συντομογραφιών που δε γνωρίζουν αλλά και το γεγονός ότι οι ερωτήσεις είναι μπερδεμένες και εξειδικευμένες. Επιπλέον, οι ερωτήσεις περιέχουν ασάφειες και γενικότητες οι οποίες φέρνουν σε δύσκολη θέση τον χρήστη ο οποίος δεν ξέρει πως να απαντήσει ούτως ώστε να εκφράσει την πραγματική του άποψη. Κάποια χαρακτηριστικά αποσπάσματα, παρατίθενται εδώ:

Απόσπασμα 29:O5M: «Τζιαι μια άλλη ερώτηση με το φυσικό αέριο νομίζω ήταν να αποπληρωθεί... να αποπληρωθούν τα χρέη που το φυσικό αέριο... να εν ελάλεν... άμεσα; Σε κάποια πορεία; Εν ελάλεν πότε, οπότε εν ήξερεις τι ήταν να βάλεις».

Απόσπασμα 30:O6Σ: «Ναι βασικά ήβρα ότι αν κάποιος εν ήξερεν κάποια... κάποιους ορισμούς ας πούμε τζιαι ξέρω γω, εν εμπορούσε να απαντήσει. Έπρεπε να ασχολείσαι με το θέμα βασικά για να απαντήσεις».

Απόσπασμα 31:O7A: «Ε τζιαι έπρεπε να είσαι πιστεύκω αρκετά ενημερωμένος για να

καταλάβεις τις ερωτήσεις γιατί είχαν ερωτήσεις που μπορούσες να απαντήσεις χωρίς άποψη επειδή εν εκατείχες το θέμα αρκετά για να δώσεις μια αντικειμενική άποψη».

Όπως φαίνεται και από τα αποσπάσματα, οι χρήστες βρίσκουν τις ερωτήσεις αρκετά προβληματικές και ασαφείς με αποτέλεσμα σε μερικές περιπτώσεις να μην ξέρουν τι να απαντήσουν. Όπως δηλώνουν οι συμμετέχοντες, το γεγονός αυτό οδηγεί τους χρήστες να ρωτούν κάποιον άλλο για να τους εξηγήσει το νόημα της ερώτησης. Η εξήγηση όμως που δίνεται στον χρήστη από άλλο πρόσωπο επηρεάζει και την άποψη του, όπως δηλώνεται στο πιο κάτω απόσπασμα:

Απόσπασμα 32: Ο6Μ: «Ναι είχε πολλές λέξεις έτσι, αλλά ερώτησα άτομα που ήταν δίπλα μου, συγκεκριμένα δύο, τζιαι εξηγήσαν μου τζιαι τζίνοι πως το βλέπουν, τζιαι ανάλογα με τη δική τους την οπτική, έφκαλα τζιαι γω μιαν... την δική μου ας πούμεν, τζιαι εσυνδιάσα τζιαι έφκαλα».

Ο6Φ: «ε ντάξει εγώ ήταν να προτίμουν να μεν ερώτουν κανένα τζιαι να το έκαμνα μόνος μου τζιαι να καταλάμβαινα τζιαι μόνος μου. Να μεν χρειάζεται να ρωτήσω κάποιον... Γιατί άμαν ρωτήσεις τζιαι κάποιον, με τον τρόπο που εν να σου το πει... εν να αλλάξει την γνώμη σου»

B1.2. Προβληματικός ο αριθμός των ερωτήσεων

Αναφορικά με τον αριθμό των ερωτήσεων, οι απόψεις δίστανται, αφού μερικοί υποστηρίζουν ότι οι ερωτήσεις είναι λίγες και άλλοι υποστηρίζουν ότι είναι πολλές. Και στις δύο περιπτώσεις αυτό αποτελεί πρόβλημα. Ένας μικρός αριθμός των ομάδων (2 από τις 9) δηλώνει ότι ο αριθμός των ερωτήσεων είναι μικρός για μια ολοκληρωμένη και αντικειμενική σύσταση, αφού τα θέματα που βρίσκονται στο πολιτικό προσκήνιο είναι πάρα πολλά και η σύσταση βασίζεται μόνο σε τριάντα από αυτά. Ο κίνδυνος που απορρέει από αυτό, όπως τον εντόπισαν οι συμμετέχοντες, είναι οι απόψεις του χρήστη να συνάδουν πάνω στα επιλεγμένα θέματα με τις απόψεις ενός υποψηφίου, ενώ στην περίπτωση που τα θέματα ήταν άλλα, να ταίριαζε με κάποιον άλλον υποψήφιο. Η παρατήρηση αυτή, επισημαίνεται και από τους (Walgrave et al. 2009 οπ. αναφ. στο Garzia & Marshall, 2012) όπου αναφέρουν ότι τυχόν αλλαγές στην επιλογή των θεμάτων/δηλώσεων, παράγουν διαφορετικά αποτελέσματα όσον αφορά την σύσταση ψήφου που παράγεται από το εργαλείο. Στην αντίθετη περίπτωση, πέντε από τις εννέα ομάδες, χαρακτηρίζουν τον αριθμό των ερωτήσεων μεγάλο με αποτέλεσμα να κουράζει τους χρήστες οι οποίοι ενδεχομένως να βαρεθούν και να μην ολοκληρώσουν την εφαρμογή.

Απόσπασμα 33: Ο1-Β: «εγώ προσωπικά εν θα με πείραζε να έχει λίες παραπάνω, ας πούμε τωρά που εν 30 ερωτήσεις, πόσην ώρα έπαιρνε; 8-10 λεπτά; Τζιαι εν ένα σημαντικό θέμα η πολιτική τζιαι εν νομίζω να εν πολλά κουραστικό να κάμεις άλλο 5-10 ερωτήσεις παραπάνω. Τζιαι στο τέλος πιστεύω το αποτέλεσμα που ένα σου φκάλει εν ναν τζιαι πιο... εμμ ολοκληρωμένο»;

Απόσπασμα 34: Ο2Π: «Εν μπορείς να δεις όντως αν συμφωνείς σε 30 μαζί του, μπορεί να έχει ακόμα 100 ερωτήσεις που να εν εντελώς αντίθετες με το

συγκεκριμένο... Εν μπορείς να καταλάβεις τέλεια αν ταυτίζεσαι».

Απόσπασμα 35: O1-H: «Ναι αλλά σε τούτο που είπες αν εν κάποιος εν αναποφάσιτος τζιαί πει άτε να το κάμω λίο να δώ πόσο ένα φκει, νάμπου να φκει, αν του βάλεις παραπάνω ερωτήσεις τζιαμέ εν θα το κάμει σίουρα, ενώ άμαν εν πιο λίες οι ερωτήσεις, κάποιος που εν αναποφάσιτος που εν ηξέρει αν θα ψηφίσει, αν δεν θα ψηφίσει, εν να εν πιο βατό προς τζίνον να κάμει πιο λίες ερωτήσεις, να φκάλει μιαν απάντηση τζιαί που τζιαμέ ναι ένα κρίνει, αλλά... αν του βάλεις πάρα πολλές αμφιβάλλω αν θα τες κάμει ούλλες».

Απόσπασμα 36: O7X: «Ναι, τζιαί 10λεπτο ας πούμε άμαν είσαι πιο γλήορος. Ε άρα θέλεις έτσι... τζιαί ποιος να κάτσει να το κάμει... τζιαί φαντάζομαι τζιαί πολλοί μπορεί να το αφήκαν τζιαί στη μέση».

B1.3. Κατευθυνόμενες ερωτήσεις

Παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον η παρατήρηση αρκετών ομάδων (5 από τις 9), ότι ο χρήστης μπορεί να αντιληφθεί σε ποιόν υποψήφιο αντιστοιχούν μερικές ερωτήσεις. Ο αντίκτυπος του γεγονότος αυτού, είναι να μην απαντά καθαρά και να μην παραθέτει τη δική του άποψη, αλλά να απαντά βάσει της απάντησης που θεωρεί ότι έδωσε ο υποψήφιος που υποστηρίζει. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μια μη αντιπροσωπευτική σύσταση ψήφου. Το γεγονός αυτό συνηγορεί στο ότι οι χρήστες αναζητούν επιβεβαίωση από το πρόγραμμα και όχι διάψευση των προσωπικών τους επιλογών.

Απόσπασμα 37: O5A: «ναι... εεε τι άλλο; Ότι κάποιες ερωτήσεις εκαταλάβαινες ποιος ήταν ο υποψήφιος που υποστήριζε το θέμα... οπότεν μπορεί να απέφευγες να την απαντήσεις λόγω του ότι υποστηρίζεις κάποιον άλλο, οπότεν»...

Απόσπασμα 38: O6Φ: (...) «τζιαί όπως το παρατήρησα τζιαί γω να σου πω την αλήθεια, επειδή ήξερα ποιες ήταν οι άποψεις του κόμματος μου... εκατάλαβα μέσα που το... ποιες ερωτήσεις εκυμαίνονταν τζιαμέ τζιαί ποιες όν».

B1.4. Άστοχες ερωτήσεις

Σε δύο από τις εννέα ομάδες εστίασης, οι συμμετέχοντες αναφέρουν ότι η ερώτηση που αφορά το σύμφωνο συμβίωσης ομόφυλων ζευγαριών τους προκαλεί έκπληξη. Επιπλέον, θεωρούν περιέργο και άστοχο να συμπεριλαμβάνεται μια τέτοιου είδους ερώτηση σε ένα εργαλείο το οποίο έχει να κάνει με την πολιτική, ενώ στη θέση της μπορεί να μπει μια ερώτηση πιο ενδιαφέρουσα. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι όλες οι ομάδες εστίασης αναφέρονται στην ανεπαρκή κάλυψη του θέματος του Κυπριακού προβλήματος από το εργαλείο, αφού για ένα πρόβλημα που ταλαιπωρεί τον κυπριακό λαό εδώ και αρκετά χρόνια, υπάρχει μόνο μια ερώτηση. Η απουσία αυτή προκαλεί στους συμμετέχοντες απογοήτευση και δυσαρέσκεια. Επιπλέον, τέσσερις ομάδες δηλώνουν την επιθυμία το εργαλείο να περιέχει

περισσότερα θέματα για την παιδεία και τη νεολαία γενικότερα. Με λίγα λόγια, το εργαλείο αγνοεί σημαντικά θέματα αφήνοντας τα εκτός θεματολογίας, ενώ εξετάζει άλλα μικρότερης σημασίας και βαρύτητας, που σύμφωνα με τους συμμετέχοντες είναι αδιάφορα. Σχετικά αποσπάσματα παρουσιάζονται παρακάτω:

Απόσπασμα 39: Ο6Φ: «τζιαι για το κυπριακό μιαν ερώτηση. Ήταν πολλά λίες. Δηλαδή το κυπριακό, ένα φλέγον... ένα φλέγον ζήτημα το οποίο έχει πόσα χρόνια τωρά που συζητιέται; (...) τζιαι θωρούμε ότι τωρά εμφανίστηκε η οικονομική κρίση τζιαι ούλλοι ασχολούνται μόνο με την οικονομική κρίση τζιαι εν κόφτει κανέναν το κυπριακό. Εγώ πιστεύκω ότι αν παραμερίσουμε το κυπριακό τζιαι ασχοληθούμε μόνο με την οικονομία, είτε οι Τούρτζιοι εν να έβρουν την ευκαιρία να μας πατήσουν πουπάνω τζιαι να εκμεταλλευτούν κάποια πράματα, γιατί εμείς τούτη τη στιγμή εν ασχολούμαστε με το κυπριακό, αφήκαμέν το να το λύσει... κάποιος άλλος».

Απόσπασμα 40: Ο4ΚΦω: «κάποιες ήταν άστοχες όσον αφορά το ότι εν θέματα που εν μας απασχολούν. Η ερώτηση για τον... να επιτραπεί ο γάμος μεταξύ ομοφυλοφίλων (...) ειδικά τωρά εν το τελευταίο πράμα που με ενδιαφέρει. Νάμπου να κάμουν οι ομοφυλόφιλοι. Εε κάποιες ερωτήσεις ήταν... εν ήταν... κατ' εμένα εν τες θεωρώ φλέγον θέμα ας πούμε να απαντήσω ή να ασχοληθώ μαζί τους... ντάξει έχει πιο σημαντικά πράματα».

B1.5. Δύσκολος ο σχεδιασμός και η δομή του εργαλείου

Μόνο μια ομάδα από τις εννέα χαρακτηρίζει το εργαλείο δύσκολο ως προς τη χρήση του. Την ομάδα αυτή αποτελούν συμμετέχοντες ηλικίας από 45 μέχρι 53 ετών. Αδυναμίες όμως στη δομή και το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου, εντοπίζονται από όλες τις ομάδες. Ως κυρίαρχη αδυναμία περιγράφεται από οκτώ ομάδες, η κλίμακα απαντήσεων. Το 'Choose4Cyprus' που ερευνά η παρούσα εργασία, βασίζεται σε πεντάβαθμη κλίμακα Likert έτσι ώστε τα κόμματα αλλά και οι χρήστες να μπορούν να δείξουν την κατεύθυνση της στάσης τους, καθώς και την ένταση με την οποία συμφωνούν ή διαφωνούν με την κάθε πρόταση. Σε αντίθεση με VAAs άλλων χωρών που έχουν πιο περιορισμένη κλίμακα απαντήσεων, το 'Choose4Cyprus' προσφέρει και την μεσαία θέση 'Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ' καθώς το κέντρο είναι μια πραγματική υπάρχουσα πολιτική θέση (Krouwel, Vitiello & Wall, 2012; Baka, Figgou & Triga, 2012). Παρ' όλα αυτά, όπως δηλώνεται στην παρούσα έρευνα από τους συμμετέχοντες, οι προεπιλεγμένες απαντήσεις δεν καλύπτουν την άποψη των χρηστών αφού κανείς δεν μπορεί απλά να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει σε τόσο «απόλυτες ερωτήσεις». Πολλοί προτείνουν οι ερωτήσεις να είναι ανοικτού τύπου έτσι ώστε να μπορούν καλύτερα να εκφράσουν την άποψή τους. Αντιθέτως όμως, όσον αφορά τις απαντήσεις που δίνουν οι υποψήφιοι, οι συμμετέχοντες κατακρίνουν την απάντηση 'Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ' που δίνουν οι πολιτικοί, αφού θεωρούν ότι είναι ανεπίτρεπτο ένας πολιτικός να απαντά κατ' αυτόν τον τρόπο. Πιο συγκεκριμένα, δηλώνουν ότι οι απαντήσεις των πολιτικών πρέπει να είναι πιο ξεκάθαρες, δηλαδή είτε να συμφωνούν είτε να διαφωνούν, και όχι να μένουν στο ενδιάμεσο αποφεύγοντας να απαντήσουν. Οι χρήστες νοσηματοδοτούν την μεσαία κατηγορία ως υπεκφυγή από μέρους των πολιτικών και όχι ως υφιστάμενη

πραγματική κεντρικά θέση. Η άποψη αυτή, ενισχύεται και από τον Gemenis (2011 οπ. αναφ. στο Krouwel, Vitiello & Wall, 2012), ο οποίος αναφέρει ότι σε μερικές περιπτώσεις η μεσαία κατηγορία αποτελεί ένα ασφαλές καταφύγιο για τα κόμματα που δεν επιθυμούν να συμμετάσχουν εκφράζοντας τη θέση τους σε ένα θέμα. Τέλος, εκφράζεται η επιθυμία από πολλούς συμμετέχοντες να παρέχονται επεξηγήσεις των ορολογιών καθώς αυτό βελτιώνει την κατανόηση και τη λειτουργικότητα των ερωτήσεων.

Απόσπασμα 41: O4Σ: «εε σαν εγώ που δεν ξέρω να χρησιμοποιώ το computer εε εδυσκολεύτηκα. Εχρειάστηκα βοήθεια για να μπορέσω να το κάμω».

Απόσπασμα 42: O3M: «ή ας πούμε να μεν ήταν ακριβώς οι απαντήσεις συμφωνώ, διαφωνώ, να μπορούσες να βάλεις παραπάνω λόγια ας πούμε 'Ναι συμφωνώ αλλά... τζιαι τον λόγο'»

Απόσπασμα 43: O5P: «Να εξηγά κάτω κάποια πράγματα... ας πούμε όπως είπαμε για τις συντομογραφίες, έπρεπε κάτω να είχε παρένθεση τι εν τούτο το πράγμα».

Απόσπασμα 44: O6P: «Θεωρώ ότι μπορούν να τους βάλλουν τζιαι πιο ακραίες θέσεις όταν εν να πένουν να τους ρωτούν τους πολιτικούς οι ειδήμονες, πριν την προκατασκευαστική... τον σχεδιασμό του συμβούλου ψήφου τζιαι να τους στριμώχνουν με το να μεν βαλλουν μεσαία θέση... εν να μου πεις συμφωνώ ή διαφωνώ»

B1.6. Μη βοηθητικές γραφικές παραστάσεις

Όπως αναφέρουν οι Triga, Serdült και Chajiradelis (2012), τα αποτελέσματα που δηλώνουν την αντιστοιχία του κάθε χρήστη με τους υποψηφίους, είναι λειτουργικά και παρουσιάζονται σε ενδιαφέρουσες γραφικές παραστάσεις, οι οποίες βοηθούν τον χρήστη να απεικονίσει γραφικά την εγγύτητά του με τους υποψηφίους ή τα κόμματα. Το εύρημα αυτό που εντοπίζεται στη βιβλιογραφία, έρχεται σε αντίθεση με τα ευρήματα της παρούσας έρευνας. Το κυρίαρχο πρόβλημα που τονίζεται σε όλες τις ομάδες εστίασης, είναι ότι η γραφική παράσταση της «αράχνης» είναι εξαιρετικά δύσκολη και δυσνόητη. Κανένας συμμετέχοντας δεν κατανοεί τη λογική πίσω από αυτό το γράφημα, παρά το γεγονός ότι παρατίθεται αναλυτική περιγραφή και επεξήγηση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, όπως διαφαίνεται μέσα από τις ομάδες εστίασης, κάποιοι να ερμηνεύουν την συγκεκριμένη γραφική παράσταση αντίθετα από την πραγματική ερμηνεία της και επομένως να παραπλανούνται ως προς την σύσταση που παίρνουν, ενώ κάποιοι άλλοι την προσπερνούν αδιάφορα. Ένα άλλο σημείο που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, είναι ότι οι χρήστες δυσκολεύονται ιδιαίτερα να βρουν τα αποτελέσματα της εφαρμογής και ένα μεγάλο μέρος των συμμετεχόντων να μην εντοπίζουν όλες τις δυνατότητες που παρέχονται από το εργαλείο, όπως για παράδειγμα τον πίνακα που παρουσιάζει τις απαντήσεις των υποψηφίων συγκρινόμενες με τις απαντήσεις του χρήστη.

Απόσπασμα 45: O4M: «όπως τζιαι στο τέλος της έρευνας εν επρόσεξα ότι είχε τζ' άλλα πράγματα στο ότι ήταν οι απαντήσεις των.. οι απόψεις των υποψηφίων τζιαμέ

τζιαι εμπορούσα να δώ πω... εε... με τις δικές μου τες...»

Απόσπασμα 46: O5A: «Εν ήταν σαφή νομίζω... ειδικά σε τζίνο με την αράχνη λαλώ σου είμαι ακόμα... εν εκατάλαβα τι είναι»

Απόσπασμα 47: O7X: «Εμπορούσε να σου έφκαλλεν αμέσως το αποτέλεσμα τζιαι ύστερα αν έθελες... να σου έβαλλεν που κάτω αν έθελες να δεις τα άλλα ούλλα αναλυτικά να σου τα δώσει... να μεν σου... δηλαδή να μεν σου εδιαν 13 επιλογές τζιαμέ τζιαι να μεν ήξερες που να πάεις».

B2. Εφαρμογή και Χρήση

B2.1. Μη επιτυχημένη αντιστοίχιση

Ένα άλλο γεγονός που παρουσιάζει ενδιαφέρον, είναι ότι πέντε από τις εννέα ομάδες εστίασης που η σύσταση του εργαλείου διαψεύδει τη δήλωση πρόθεσης ψήφου των χρηστών, ερμηνεύουν το αποτέλεσμα ως πρόβλημα του εργαλείου και όχι ως πραγματική διαφορά μεταξύ της πραγματικής τους άποψης και της επιλογής τους. Αποδίδουν τη μη αναμενόμενη σύσταση στο ότι οι ερωτήσεις είναι λίγες ενώ τα καίρια πολιτικά θέματα πολλά, κι έτσι δεν είναι δυνατή μια σωστή και αντικειμενική σύσταση. Επιπλέον, θεωρούν ότι η δομή και η φύση των ερωτήσεων ουσιαστικά καθορίζουν το αποτέλεσμα, το οποίο δεν είναι το πραγματικό.

Απόσπασμα 48: O2Π: «ναι εν μπορείς να είσαι εκατό τοις εκατό σίγουρη που ένα απλό πρόγραμμα, γιατί οι απόψεις εν πάρα πολλές θέλουν συζήτηση ωρών για να φκάλεις συγκεκριμένο αποτέλεσμα άρα που 30 ερωτήσεις γενικές που απλά ένα συμφωνώ, ένα διαφωνώ εν μπορείς να φκάλεις ακριβώς την άποψη σου».

Απόσπασμα 49: O7Λ: «Ας πούμε να απάντας ναι στη μια, συμφωνώ.. συμφωνώ απόλυτα τζιαι η επόμενη ερώτηση να συσχετίζετον με τζίνη τζιαι να μεν εμπορούσες να πεις διαφωνώ απόλυτα γιατί αφού είπα συμφωνώ πριν, εν να πω τωρά διαφωνώ; (...) έτσι.. έτσι καθορίζεται το αποτέλεσμα»

Απόσπασμα 50: O8Σ: «Θυμούμαι ότι είχεν ερωτήσεις που εν τις εκατάλαβα, οπότε ήταν λογικό να μου φκάλει ας πούμε... άρα σημαίνει ότι εν ήταν αξιόπιστο, άρα εν θα πάω με τζίνο το αποτέλεσμα ας πούμε»

B3. Επιπτώσεις εργαλείου

B3.1. Το εργαλείο απομονώνει

Ένας μικρός αριθμός των ομάδων εστίασης (2 από τις 9) επισημαίνουν ότι το εργαλείο απομονώνει τους χρήστες ή ακόμη και τους αδρανοποιεί από τα πολιτικά δρώμενα. Η λογική πίσω από αυτό το επιχείρημα που θέτουν οι ομάδες, είναι ότι το εργαλείο προσφέρει ξεκάθαρη πληροφόρηση για τις θέσεις των υποψηφίων μόνο πάνω σε τριάντα θέματα πολιτικής ενώ αγνοεί κάποιους άλλους παράγοντες. Οι συμμετέχοντες τονίζουν ότι αποτελεί

μεγάλο πρόβλημα οι πολίτες να περιμένουν από το εργαλείο, και ειδικότερα τη σύσταση και τις πληροφορίες που τους δίνει, για να ενημερωθούν και να κάνουν την επιλογή ψήφου τους. Μέσα από την απλόχερη πληροφόρηση που προσφέρουν τα VAAs, δεν απαιτείται καμία προσπάθεια κινητοποίησης από τον χρήστη για να ψάξει για περισσότερες πληροφορίες. Αυτό αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για τον ενεργό μέχρι τώρα πολίτη, ο οποίος μέσα από αυτή τη διαδικασία, μεταμορφώνεται σε απαθή, χωρίς να χρειάζεται να ενημερώνεται συνεχώς αφού πριν από την οποιαδήποτε εκλογική αναμέτρηση το πρόγραμμα του προσφέρει όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται. Ένας άλλος κίνδυνος που απορρέει από αυτή την υπόθεση, όπως δήλωσαν οι χρήστες, είναι η μονόπλευρη πληροφόρηση. Αν οι χρήστες ενημερώνονται μόνο από το VAA και δεν συνδυάζουν άλλες πηγές και απόψεις, η ενημέρωση που λαμβάνουν δεν είναι ολοκληρωμένη και ίσως να οδηγεί ακόμη και σε παραπλάνηση. Οι συμμετέχοντες εκφράζουν αυτό τον προβληματισμό ακόμη κι αν θεωρούν το εργαλείο ως αμερόληπτο και αντικειμενικό, πόσο μάλλον στην περίπτωση που το εργαλείο κρύβει συμφέροντα.

Απόσπασμα 51: O8E: «ή αν εν το μόνο που εμπιστεύκετε ο κόσμος μπορεί να... να μεν είναι καλό επειδή εν ακούει πολλές απόψεις τζιαι να συγκρίνει... άμαν εμπιστεύκεσαι μόνο ένα πράμα ενεν καλά, πρέπει να ακούεις που παντού».

Απόσπασμα 52: O7Λ: «εν περίληψη... εν κάτι σαν περίληψη των γεγονότων, εν κάτι που σου δείχνει ας πούμε τούτα τα πέντε χρόνια να μπου έγινε, να μπου να πάεις να ψηφίσεις».

(...)

O7X: «Εν πρόβλημα να περιμένεις που ανθρώπους ενήλικες, 18 και άνω που ψηφίζουν, να κάθονται να... να μετρούν την ψήφο τους πάνω σε 30 ερωτήσεις... είναι πρόβλημα... θεωρώ το ότι εν κοινωνικό πρόβλημα. Σημαίνει ότι απομονώνεσαι, ότι δεν ακούεις γυρώ σου τι κάμνεις, ότι δεν έχεις άποψη... είμαι κάθετη πας σε τούτο το πράμα... είμαι κάθετη»..

B3.2. Τα VAAs ως εργαλείο σκοπιμοτήτων

Όσον αφορά τα προβλήματα που απορρέουν από την χρήση τέτοιου είδους εργαλείων, τέσσερις από τις εννέα ομάδες εστίασης εντοπίζουν το ενδεχόμενο να κρύβονται συμφέροντα πίσω από το πρόγραμμα. Οι ομάδες εστίασης που το αναφέρουν αυτό, επικεντρώνονται κυρίως στην αμεροληψία των ερωτήσεων και τα συμφέροντα των σχεδιαστών του. Όπως αναφέρεται στη βιβλιογραφία, η διαδικασία κατασκευής και σχεδιασμού των VAAs, όντας ανθρώπινη κατασκευή, αποτελεί μια ερμηνευτική διαδικασία, αφού εμπλέκονται οι γνώσεις και οι απόψεις των κατασκευαστών τους (Fossen & Anderson, 2012). Σύμφωνα με τους Fossen και Anderson (2012), η συζήτηση σε διάσημα ME περιστρέφεται γύρω από τις πιθανότητες σκόπιμης χειραγώγησης ή ακούσιας προκατάληψης. Παρ' όλα αυτά, στην παρούσα έρευνα καμία ομάδα δεν αναφέρει ως κίνδυνο να γίνονται ακούσια λάθη κατά τον σχεδιασμό του εργαλείου και επιπρόσθετα όλοι αγνοούν την υποκειμενικότητα των σχεδιαστών και ερευνητών. Ως εκ τούτου, παρατηρείται ότι οι συμμετέχοντες εντοπίζουν κινδύνους από σκοπιμότητες εκ προθέσεως, ενώ αγνοούν το γεγονός ότι κατά τον σχεδιασμό μπορεί να γίνονται ακούσια λάθη επιλογών σε θέματα αλγορίθμων, ερωτήσεων και

κωδικοποίησης των θέσεων.

Απόσπασμα 53:O8Σ: «Εγώ εσκέφτηκα το τούτο το πράμα γιατί εν ξέρω που ποιους εδημιουργήθηκε τούτο το πρόγραμμα ξέρω γω. Οπότεν εμπορούσε ας πούμε να κάμει πχ. ένας δεξιός το πρόγραμμα τζιαι να τραβούν παραπάνω οι ερωτήσεις προς τον δικό του. Εσκέφτηκα τούτο το πράμα, επέρασε που το νου μου»

Απόσπασμα 54:O9Γ: «Οι.. μπορεί ας πούμε να κρύφκεται κάποιο άλλο κόμμα που πίσω, να σε πάρει τζιαμέ που θέλει τζίνος, τζιαι χωρίς να το καταλάβεις, ας πούμε τζιαι ασυναίσθητα τζιαι να πάεις να ψηφίσεις κάτι που εν σε αντιπροσωπεύκει ουσιαστικά».

Απόσπασμα 55:O3Με: «αλλάσεις κάποιες ερωτήσεις, για σκόπιμα... να σου βγουν αποτελέσματα».

O3Θ: «ή να βάλεις τα αρνητικά του άλλου του υποψηφίου τζ' έννα δεις τα καλά τα δικά σου τζ' έτσι έννα φανεί».

B3.3. Το εργαλείο μπερδεύει και παραπλανεί τους χρήστες

Πέντε από τις εννέα ομάδες εστίασης, επισημαίνουν ότι τα VAAs εφόσον διαδοθούν ευρέως στο μέλλον, ενδεχομένως να επηρεάζουν τους χρήστες ως προς την επιλογή ψήφου τους. Στο σημείο αυτό, προκύπτει η ανάγκη για ξεκάθαρες και κατανοητές ερωτήσεις γιατί στην αντίθετη περίπτωση, ίσως ο χρήστης να παρασύρεται από την διατύπωση των ερωτήσεων και να δίνει μια απάντηση που να απέχει από τις πραγματικές του απόψεις. Ως αποτέλεσμα αυτού, η σύσταση που παίρνει από το εργαλείο να είναι λανθασμένη και μη αντιπροσωπευτική και ενδεχομένως να επηρεάζεται και να αλλάζει την πρόθεση ψήφου του προς λανθασμένη κατεύθυνση. Επιπλέον, όπως δηλώνεται σε μία από τις ομάδες, στο μέλλον τα VAAs μπορεί να αφομοιωθούν από τους χρήστες οι οποίοι θα πείθονται να ψηφίζουν βάσει της σύστασης, χωρίς καμιά κριτική σκέψη. Σύμφωνα με τους Fossen και Anderson (2012), οι μέχρι τώρα έρευνες δείχνουν πόσο εύκολα παραπλανούνται οι ψηφοφόροι, είτε σκόπιμα είτε μη. Τέλος, όπως δηλώνεται από τους συμμετέχοντες, η σύσταση που έρχεται σε αντίθεση με την αρχική πρόθεση ψήφου του χρήστη, τον μπερδεύει και τον προβληματίζει σε τέτοιο βαθμό που εν τέλει δηλώνει ότι δεν θα ψηφίσει. Η υπάρχουσα βιβλιογραφία, έχει δείξει ότι η προσπάθεια παροχής των ψηφοφόρων με περισσότερες πληροφορίες, ενδέχεται τελικά να επιδεινώνει το πρόβλημα αποχής των πολιτών, δημιουργώντας γνωστική υπερφόρτωση (Fossen & Anderson, 2012).

Απόσπασμα 56:O4ΚΦε: «Μπορεί να χρησιμοποιηθεί εε τζιαι... ως διαμόρφωση κοινής γνώμης. Διότι εξαρτάτε αν οι ερωτήσεις και οι τοποθετήσεις που μπαίνουν, πάλε ερκούμαστε στην ουσία, διότι πιστεύω ότι οι τοποθετήσεις που μπαίνουν ή που πρέπει να μπαίνουν πρέπει να είναι συγκεκριμένες και αντικειμενικές και πολύ κατανοητές, διότι μπορεί να ειπωθούν τοποθετήσεις

που σε παρασέρνουν κάπου αλλού τζιαι να κάμεις διαφορετική τοποθέτηση που τζίνη που πραγματικά θεωρείς»

Απόσπασμα 57: O8K: «Ε, τούτα τα προγράμματα ας πούμε, τζιαι η τεχνολογία αναβαθμίζεται, ε μπορεί να φκουν σε τέτοιο βαθμό που να μπορεί να σου κάμει τέλεια πλύση εγκεφάλου ότι τζίνο που εν να φκει εν να πάεις να ψηφίσεις, τζιαι ότι ας πούμε να εν τόσο πειστικό ότι τζίνα που ένι, τζίνα που απάντησες με τέτοιο τρόπο, εν η ψήφος σου.. αλλά τζίνη η ψήφος να εν του προγράμματος, όι η δική σου»

Απόσπασμα 58: O5P: «μπορεί να τους συγχύσει παραπάνω. Ας πούμε μπορεί να πιστεύουν κάτι, τζιαι να πουν ότι ναι πιστεύω το εκατό τοις εκατό, τζιαι να φκάλει κάτι άσχετο τζιαι να προβληματίσει παραπάνω, να τον συγχύσει τέλεια».

O5Syn: «τούτο εν καλό όμως; να τον προβληματίσει»;

O5P: «ναι αλλά για τζίνον μπορεί να εν κακό, επειδή εν να τον συγχύσει τέλεια τζιαι εν θα ξέρει τι να ψηφίσει η μπορεί να μεν πάει καν να ψηφίσει».

B3.4. Το εργαλείο δεν είναι άξιο εμπιστοσύνης

Οι περισσότερες ομάδες εστίασης, τονίζουν ότι δεν εμπιστεύονται τέτοιου είδους εργαλεία για δύο κύριους λόγους. Ο πρώτος λόγος, που παρουσιάζεται σε τέσσερις ομάδες, είναι ότι ακόμη κι αν θεωρήσουμε δεδομένη την ακεραιότητα και αντικειμενικότητα του εργαλείου, οι συμμετέχοντες αμφισβητούν αν οι τοποθετήσεις των πολιτικών στο εργαλείο αντανακλούν τις πραγματικές τους απόψεις ή αν είναι κατασκευασμένες με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να προσελκύουν ψηφοφόρους κατά την προεκλογική περίοδο. Σ' αυτή την περίπτωση, προκύπτει και πάλι το κίνδυνος που αναφέρεται και πιο πάνω, δηλαδή η σύσταση ψήφου να μην αντικατοπτρίζει τις πραγματικές απόψεις του χρήστη. Ο δεύτερος λόγος, όπως αναφέρεται από τρεις ομάδες, είναι ότι το εργαλείο είναι κάτι καινούργιο για αυτούς, αφού πρώτη φορά έρχονται σε επαφή μαζί του, γι' αυτό το αμφισβητούν και είναι επιφυλακτικοί. Εντούτοις, δηλώνουν ότι αν περάσουν κάποια χρόνια και το εργαλείο διαδοθεί, τότε θα νιώθουν πιο σίγουροι να το εμπιστευτούν. Η μελλοντική προθυμία των χρηστών να εμπιστευτούν το εργαλείο ενισχύεται και από τους Garzia και Marshall (2012) οι οποίοι αναφέρουν ότι στις χώρες που τα VAAs εμφανίστηκαν πρώτα, με το πέρασμα του καιρού το εκλογικό σώμα έχει εξοικειωθεί.

Απόσπασμα 59: O6Δ: Εν ο φόβος του καινούργιου. Άμαν έβρεις κάτι καινούργιο εμμ... σίγουρα εν να έχεις αμφισβήτηση.

Απόσπασμα 60: O4KΦε: τζιαι όσο αφορά την αξιολόγηση πάντα έχω την εξής έννοια. Όσον αφορά τες ίδιες τις απαντήσεις που δίνουν είτε υποψήφιοι είναι είτε τα κόμματα. Οι απαντήσεις που δίνουν είναι απαντήσεις που έχουν μια διαχρονική ισχύ; Ή είναι απαντήσεις οι οποίες δίνονται σε μια συγκεκριμένη απλά προεκλογική περίοδο;

Διότι προεκλογικά ο καθένας μας μπορεί εε εύκολα να διαφοροποιηθεί για να δώσει απαντήσεις ο πολιτικός ή το πολιτικό κόμμα που να αρέσουν εις

τον κόσμο. Να αρέσουν στο εκλογικό σώμα. Εε εδώ εε δεν ξέρω οι απαντήσεις αν είναι διαχρονικές ή είναι ας πούμε συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.

Συμπεράσματα – Συζήτηση

Όπως φαίνεται αναλυτικά και στην προηγούμενη ενότητα, τα αποτελέσματα της έρευνας ποικίλλουν όσον αφορά τους χρήστες που αναπαριστούν τη χρήση, τη λειτουργικότητα και την προσφορά των VAAs με ένα ενθουσιώδη και αισιόδοξο τρόπο, και τους χρήστες που κρατάνε μια πιο συγκρατημένη και καχύποπτη θέση. Γενικά οι κοινωνικές αναπαραστάσεις που έφτιαξαν οι χρήστες για το εργαλείο είναι δύο. Η πρώτη, αναφέρεται στα VAAs ως εργαλεία που συμβάλλουν και βελτιώνουν την εκλογική διαδικασία ενημερώνοντας τους χρήστες και βοηθώντας τους να ψηφίζουν πιο σοφά. Κατά τη δεύτερη, οι χρήστες αναπαριστούν τα VAAs ως εργαλεία σκοπιμοτήτων και παραπλάνησης που παρουσιάζουν πολλά αρνητικά στοιχεία και ελλείψεις σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού τους. Η χρήση της θεωρίας των κοινωνικών αναπαραστάσεων στην παρούσα μελέτη, αποδείχθηκε υψίστης σημασίας ειδικά για την εξαγωγή αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων. Συνέβαλε στον ξεκάθαρο προσδιορισμό των κύριων αντιλήψεων που κυριαρχούν στην κοινή γνώμη για το εργαλείο και επίσης αποτέλεσε τη γέφυρα μεταξύ ακαδημαϊκού και καθημερινού λόγου.

Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, οι τρόποι με τους οποίους αναπαριστούν οι χρήστες τα εργαλεία, σε μερικές περιπτώσεις συμπίπτουν με την υπάρχουσα βιβλιογραφία ενώ σε άλλες παρουσιάζουν διαφωνία και προσθέτουν νέα στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τη δομή και το σχεδιασμό του εργαλείου, τα ευρήματα της έρευνας έρχονται σε αντίθεση με αυτά που διατυπώνουν οι ερευνητές. Ενώ οι ερευνητικές ομάδες εστιάζουν στην βοήθεια που προσφέρουν οι γραφικές παραστάσεις, αυτό δεν ισχύει πλήρως στην παρούσα έρευνα. Οι χρήστες αναγνωρίζουν τη βοήθεια που τους προσφέρουν μερικές γραφικές παραστάσεις (με τα ποσοστά και τις απαντήσεις των υποψηφίων), ενώ δηλώνουν τη δυσκολία που αντιμετωπίζουν προσπαθώντας να κατανοήσουν το διάγραμμα της «αράχνης» το οποίο χαρακτηρίζουν ως μπερδεμένο. Παρατηρείται επίσης, από μια μεγάλη μερίδα των συμμετεχόντων, δυσκολία στο να εντοπίσουν και να αξιοποιήσουν όλες τις λειτουργίες που τους παρέχει το VAA. Για παράδειγμα, το εργαλείο προσφέρει πολλές λειτουργίες στους χρήστες όπως η επισύναψη βαρύτητας σε θέματα που ο κάθε χρήστης κρίνει ως πιο σημαντικά και η εμφάνιση της εγγύτητας με άλλους χρήστες. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα, παρουσίασαν μια δυσκολία στο να τα εντοπίσουν και να τα χρησιμοποιήσουν. Ως αποτέλεσμα αυτού, ενώ τα VAAs προσφέρουν μια πληθώρα λειτουργιών και εργαλείων, εν τέλει οι χρήστες δεν μπορούν να τα αξιοποιήσουν λόγω του γεγονότος ότι είναι δύσκολο να τα εντοπίσουν. Παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίζουν κάποια προβλήματα ως προς την χρήση και τη λειτουργικότητα του εργαλείου, όλες οι ομάδες, πλην μιας, τονίζουν ότι σε γενικές γραμμές το εργαλείο είναι πολύ απλό και εύκολο ως προς τη χρήση του και ότι όλοι οι πολίτες μπορούν να το χρησιμοποιούν ανεξάρτητα από τις τεχνολογικές τους γνώσεις.

Ένα μεγάλο πρόβλημα που επισημαίνουν οι χρήστες έχει να κάνει με τις ερωτήσεις. Ανέπτυξαν μια κριτική διάθεση προς τις ερωτήσεις, τις οποίες χαρακτηρίζουν ως δύσκολες, ασαφείς και γενικές, με αποτέλεσμα σε μερικές περιπτώσεις να μην μπορούν να πάρουν θέση. Οι χρήστες θεωρούν ότι για να απαντηθούν μερικές ερωτήσεις απαιτούνται πολλές γνώσεις από τη μεριά του χρήστη, κι έτσι νιώθουν μη αρμόδιοι να πάρουν θέση, αφού οι γνώσεις τους δεν τους το επιτρέπουν. Προβλήματα κατανόησης παρουσιάζονται επίσης και στη διατύπωση των ερωτήσεων αλλά και στις ορολογίες που χρησιμοποιεί το εργαλείο. Επιπρόσθετα, ένα μέρος των συμμετεχόντων δηλώνουν ότι οι ερωτήσεις παρασέρνουν τον χρήστη προς μια συγκεκριμένη απάντηση και ότι σε μερικές περιπτώσεις οι ερωτήσεις είναι κατευθυνόμενες

και φαίνεται ξεκάθαρα σε ποιόν υποψήφιο αντιστοιχούν. Επίσης, οι συμμετέχοντες στην πλειονότητά τους δηλώνουν ότι σε γενικές γραμμές το εργαλείο καλύπτει τα καίρια θέματα πολιτικής, αλλά υποβαθμίζει και αγνοεί το πιο διαχρονικό θέμα, το κυπριακό πρόβλημα. Συμπερασματικά, φαίνεται ότι οι χρήστες δίνουν έμφαση και προσδίδουν σημαντικότητα στα θέματα τα οποία είναι διαχρονικά και πιο σοβαρά σύμφωνα με τη κρίση τους, και όχι στα θέματα τα οποία είναι στην επικαιρότητα. Αυτό φαίνεται και από τη δυσαρέσκεια που εκφράζουν οι συμμετέχοντες για το γεγονός ότι στο εργαλείο η οικονομική κρίση υποβαθμίζει το κυπριακό πρόβλημα. Δυσαρέσκεια δηλώνουν οι χρήστες αναφορικά και με την κλίμακα απαντήσεων. Σύμφωνα με τους Krouwel, Vitiello και Wall (2012), τα VAAs που στηρίζονται στη κλίμακα Likert, προσφέρουν ικανοποιητικές και ευρείες επιλογές έτσι ώστε να μπορούν οι ψηφοφόροι και τα κόμματα να τοποθετηθούν. Αντίθετα, οι συμμετέχοντες καταρρίπτουν τη δήλωση αυτή, αφού οκτώ από τις ομάδες εστίασης εντοπίζουν πρόβλημα και στην κλίμακα απαντήσεων την οποία χαρακτηρίζουν ως πολύ περιορισμένη. Οι υφιστάμενες επιλογές δεν επιτρέπουν στον χρήστη να εκφράζει την πραγματική του άποψη, κυρίως λόγω της ‘απόλυτης’ φύσης των ερωτήσεων.

Όπως παρουσιάζεται στη βιβλιογραφία, τα VAAs προκαλούν τον χρήστη να σκέφτεται για τα πιο σημαντικά πολιτικά ζητήματα (de Graaf, 2010) και του δίνουν κίνητρα να συζητήσει με άλλους πολίτες (Ladner, Felder & Fivaz, 2010). Η υπόθεση αυτή συμπίπτει με την άποψη των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα, αφού η πλειοψηφία των χρηστών υποστηρίζει ότι τα VAAs κινητοποιούν τον χρήστη να συζητήσει για την πολιτική και επιπλέον τον ενημερώνουν για τα πιο καίρια πολιτικά ζητήματα που ίσως ο ίδιος δε γνώριζε ότι υπάρχουν. Ένα εξίσου σημαντικό στοιχείο που παρατηρείται, είναι το γεγονός ότι οι χρήστες μαθαίνουν για υποψηφίους που δεν γνωρίζουν λόγω της μη προβολής τους από τα ΜΕ και βλέπουν αναλυτικά και ξεκάθαρα τις θέσεις τους. Επίσης, οι χρήστες συγκρίνουν τα VAAs με τα ΜΕ, με αποτέλεσμα να καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι μέσα από τα VAAs πληροφορούνται καλύτερα και πιο ουσιαδώς. Όσον αφορά τους αναποφάσιστους, τα ευρήματα των ερευνητικών ομάδων συμπίπτουν με την παρούσα έρευνα. Δηλώνεται ξεκάθαρα ότι τα VAAs κατατοπίζουν και ξεκαθαρίζουν τις σκέψεις των χρηστών, αλλά κυρίως βοηθούν τους αναποφάσιστους πολίτες να σχηματίσουν μια προτίμηση, με αποτέλεσμα σε μερικές περιπτώσεις να προσέρχονται στην κάλπη ενώ αρχικά δεν είχαν τέτοια πρόθεση. Τα ευρήματα των Marschall και Schultze (2012) συνάδουν με τη δήλωση αυτή, αφού όπως αναφέρουν υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι τα VAAs ασκούν θετική επίδραση στην πρόθεση των χρηστών να πάνε στις κάλπες. Όπως προσθέτουν οι Garzia και Marshall (2012), προηγούμενες μελέτες πάνω στον αντίκτυπο της πολιτικής γνώσης, δείχνουν ότι τα υψηλότερα επίπεδα πολιτικής ενημέρωσης αντιστοιχούν σε μειωμένη πιθανότητα για αποχή. Δεν είναι όμως μόνο οι χρήστες που κινητοποιούνται από το εργαλείο, αλλά σε μερικές περιπτώσεις και οι ίδιοι οι πολιτικοί οι οποίοι αναγκάζονται να πάρουν ξεκάθαρες και σαφείς θέσεις για τα πολιτικά θέματα χωρίς να μπορούν να ξεφύγουν με γενικολογίες όπως κάνουν άλλωστε και στα ΜΕ. Πάνω σε αυτό προσθέτει και ο de Graaf (2010) ο οποίος υποστηρίζει ότι κάτω από ορισμένες συνθήκες τα VAAs υποκινούν τα κόμματα να ξεκινήσουν μια διαδικασία διαμόρφωσης γνώμης σε ορισμένα θέματα πολιτικής.

Οι χρήστες χρησιμοποιούν το ‘Choose4Cyprus’ με απώτερο σκοπό την επιβεβαίωση της προϋπάρχουσας επιλογής τους, κάτι που έρχεται σε συμφωνία με τα ευρήματα της έρευνας των Walgrave, Van Aelst και Nuytemans (2008) οι οποίοι επιβεβαιώνουν τη πρόθεση των χρηστών να παίρνουν επιβεβαίωση της υφιστάμενης τους επιλογής. Όπως διαφαίνεται από την παρούσα έρευνα, στην περίπτωση που οι χρήστες παίρνουν διάψευση

της επιλογής ψήφου τους, θεωρούν την αντιστοίχιση μη επιτυχημένη και την αποδίδουν στις αδυναμίες του εργαλείου. Αρνούνται κατηγορηματικά να δεχθούν ότι η σύσταση που παίρνουν αντανακλά τις πραγματικές τους απόψεις. Μεμονωμένες περιπτώσεις χρηστών, δηλώνουν ότι προβληματίζονται πολύ από τη σύσταση που παίρνουν με αποτέλεσμα να κινητοποιούνται και να ψάχνουν περισσότερες πληροφορίες για τις θέσεις των υποψηφίων προέδρων. Παρ' όλα αυτά, όλοι οι συμμετέχοντες αρνούνται το γεγονός ότι το 'Choose4Cyprus' επηρεάζει την επιλογή ψήφου τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι το φαινόμενο αυτό έρχεται σε αντίθεση με την έρευνα των Ladner, Felder και Fivaz (2010) όπου στην περίπτωση του 'smartvote', τα 2/3 των χρηστών ισχυρίζονται ότι το εργαλείο έχει αντίκτυπο στην απόφαση ψήφου τους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι σε όλες τις ομάδες εστίασης, οι συμμετέχοντες τάσσονται υπέρ της θεματικής ψήφου. Παρομοιάζουν τη θεματική ψήφο με τη σοφή και αντικειμενική επιλογή και αναγνωρίζουν τη βοήθεια που τους προσφέρουν τα VAAs έτσι ώστε να ψηφίζουν βάσει αυτής. Επιπρόσθετα, εστιάζουν στο γεγονός ότι το εργαλείο ενθαρρύνει τη κριτική και ορθολογική σκέψη, πράγμα που αναφέρουν και οι Fossen και Anderson (2012) οι οποίοι υποστηρίζουν ότι τα εργαλεία βοηθούν τους χρήστες να εμπλέκονται διαβουλευτικά.

Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα (βλ. Αποτελέσματα) σχεδόν οι μισές ομάδες εστίασης αναφέρονται στο ενδεχόμενο πίσω από τα VAAs να κρύβονται σκοπιμότητες και κυρίως πολιτικά κόμματα. Οι συζητήσεις για τα VAAs, περιστρέφονται κυρίως γύρω από το ενδεχόμενο ακούσιας προκατάληψης ή σκόπιμης χειραγώγησης. Οι συμμετέχοντες εντοπίζουν το γεγονός ότι η επιλογή και η διατύπωση των ερωτήσεων διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη σύσταση ψήφου του εργαλείου, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τους Walgrave et al. (2009, οπ. αναφ. στο Garzia & Marshall, 2012) οι οποίοι αναφέρουν ότι αλλαγές στην επιλογή των θεμάτων/δηλώσεων, παράγουν διαφορετικά αποτελέσματα όσον αφορά τη σύσταση ψήφου που παράγεται από το εργαλείο. Παρ' όλα αυτά, σε καμία περίπτωση οι συμμετέχοντες της παρούσας έρευνας δεν αναφέρονται σε ακούσια λάθη όπως την επιλογή αλγορίθμων, την κωδικοποίηση των θέσεων των πολιτικών ή ακόμα και την υποκειμενικότητα των σχεδιαστών. Γενικά, τονίζουν ότι αν το εργαλείο δεν είναι αντικειμενικό, αυτό είναι κάτι που οφείλεται σε σκοπιμότητες.

Οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται μεταξύ των ερευνητικών ομάδων και την άποψη των ίδιων των χρηστών και αφορούν τη θεωρητικοποίηση των VAAs, είναι σημαντικό να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Οι χρήστες παρατηρούν αδυναμίες που αφορούν τόσο τις ερωτήσεις όσο και την κλίμακα απαντήσεων και τη δομή των VAAs, γεγονός που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη κατά το μελλοντικό σχεδιασμό των εργαλείων. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την παρούσα έρευνα έχουν τη δυνατότητα να ανακατευθύνουν τη μελέτη τέτοιων εργαλείων σε μια κατεύθυνση από κάτω προς τα πάνω, δηλαδή οι απόψεις των χρηστών να κατευθύνουν και να ενημερώσουν τους ερευνητές έτσι ώστε να εστιάζουν σε θέματα τα οποία μέχρι σήμερα αγνοούν.

Περιορισμοί – Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Κατά την διάρκεια πραγματοποίησης της έρευνας προέκυψαν κάποιοι περιορισμοί οι οποίοι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για μελλοντικές έρευνες περί του θέματος που ερευνά η παρούσα μελέτη.

Αρχικά, οι περισσότεροι περιορισμοί προκύπτουν από το δείγμα αλλά και τα διάφορα χαρακτηριστικά του. Οι συμμετέχοντες της παρούσας έρευνας, για να συμμετάσχουν στις ομάδες εστίασης, έπρεπε να αφιερώσουν μια ώρα περίπου από τον χρόνο τους και να μαζευτούν σε συγκεκριμένη τοποθεσία και ώρα. Ως αποτέλεσμα αυτού, η συγκρότηση των ομάδων εστίασης ήταν μια ιδιαίτερα δύσκολη διαδικασία, ειδικά στην περίπτωση των συμμετεχόντων που εργάζονταν. Για το λόγο αυτό, το δείγμα που προέκυψε ήταν κυρίως νέοι, ηλικίας 18-26. Αυτό δεν αποτέλεσε πρόβλημα για την παρούσα έρευνα, αφού εστιάστηκε στο νόημα που παράχθηκε από τις ομάδες εστίασης και δεν κρίθηκε αναγκαίο να υπάρχουν αντιπροσωπευτικά χαρακτηριστικά στο δείγμα. Σε μελλοντική έρευνα όμως, θα ήταν ενδιαφέρον να συμπεριληφθεί δείγμα με διαφορετικά χαρακτηριστικά, έτσι ώστε να ελεγχθεί αν η αναπαράσταση που φτιάχνουν οι χρήστες για το εργαλείο διαφοροποιείται ανάλογα με την κοινωνική ομάδα που ανήκουν.

Όσον αφορά κάποια χαρακτηριστικά του δείγματος, παρατηρήθηκε το φαινόμενο όπου κάποιοι συμμετέχοντες ήταν πιο δυναμικοί χαρακτήρες με αποτέλεσμα να αποθαρρύνουν κάποιους άλλους από το να εκφράσουν την άποψη τους με την ίδια ευκολία. Αυτό το φαινόμενο έγινε προσπάθεια να περιοριστεί σε μεγάλο βαθμό από την ερευνήτρια των ομάδων εστίασης.

Ακόμη ένας παράγοντας που έκανε δύσκολη την ανεύρεση ατόμων που να πληρούν τις προϋποθέσεις για να συμμετάσχουν στην έρευνα, ήταν η δημοτικότητα του ίδιου του εργαλείου. Αρκετοί από τους συμμετέχοντες δεν γνώριζαν την ύπαρξη του εργαλείου και μετά από παρότρυνση του ερευνητή ήρθαν σε επαφή με αυτό έτσι ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν στην έρευνα. Αυτό ίσως να επηρέασε την παρατηρητικότητα τους όσον αφορά το εργαλείο, αφού η επαφή τους δεν ήταν «φυσική». Για παράδειγμα, οι συμμετέχοντες ίσως να ένιωθαν ότι στην έρευνα θα εξεταστούν κατά κάποιο τρόπο για το εργαλείο, και έτσι να έδιναν περισσότερη προσοχή κατά την περιήγησή τους σε αυτό. Θα ήταν λοιπόν σημαντικό, σε μελλοντικές έρευνες να επιλεγθούν άτομα τα οποία ήρθαν σε επαφή με το προς εξέταση εργαλείο με δική τους πρωτοβουλία.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη και τους πιο πάνω περιορισμούς, θα ήταν σημαντικό να πραγματοποιηθούν έρευνες σχετικές με την νοηματοδότηση των χρηστών ως προς τους ηλεκτρονικούς συμβούλους ψήφου και σε χώρες του εξωτερικού όπου χρησιμοποιούνται για αρκετά χρόνια και είναι πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της εκλογικής διαδικασίας. Θα ήταν σημαντικό να γίνει σύγκριση του τρόπου με τον οποίο αναπαριστούν οι χρήστες τα εργαλεία σε χώρες που τα χρησιμοποιούν για αρκετά χρόνια, και σε χώρες που τώρα εμφανίζονται.

Βιβλιογραφία

- Baka, A., Figgou, L. & Triga, V. (2012) 'Neither agree, nor disagree: a critical analysis of the middle answer category in Voting Advice Applications', *Int. J. Electronic Governance*, Vol. 5, Nos. 3/4, (pp.244–263).
- Cedroni, L., & Garzia, D. (2010). 'Preface'. In Cedroni, L. & Garzia, D. (Eds.), *Voting Advice Applications in Europe: The State of the Art* (pp. 9-11). Napoli: Scriptaweb.
- De Graaf, J. (2010). 'The Irresistible Rise of Stemwijzer'. In Cedroni, L. & Garzia, D. (Eds.), *Voting Advice Applications in Europe: The State of the Art* (pp. 35-46). Napoli: Scriptaweb.
- Fossen, T., & Anderson J. (2012). 'What's the Point of Voting Advice Applications? Competing Perspectives on Democracy and Citizenship'. *Paper presented at the conference VAA Research – State of the Art and Perspectives*, Düsseldorf, March 2-3, 2012.
- Garzia, D. & Marshall, S. (2012 forthcoming). 'Voting Advice Applications Under Review: The State of Research', *International Journal of Electronic Governance*, Vol. 5.
- Garzia, D. (2010). 'The Effects of VAAs on users voting behavior: An Overview'. In Cedroni, L. & Garzia, D. (Eds.), *Voting Advice Applications in Europe: The State of the Art* (pp.13-33). Napoli: Scriptaweb.
- Καραλή, Α. (2007). *Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και Κοινωνικές Αναπαραστάσεις*. (Διπλωματική Εργασία, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, 2007). Ανακτήθηκε 12 Απριλίου, 2013 από <http://openarchives.gr/view/97811>.
- Katakis, I., Tsapatsoulis, N., Triga, V., Tziouvas, C. & Mendez, F. (2012). 'Clustering Online Poll Data: Towards a Voting Assistance System', *Paper presented at the 7th International Workshop on Semantic and Social Media Adaptation and Personalization (SMAP 12)*, Luxembourg-Krichberg, December 3-4, 2012.
- Krouwel, A., Vitiello, T. & Wall, M. (2012) 'The practicalities of issuing vote advice: a new methodology for profiling and matching', *Int. J. Electronic Governance*, Vol. 5, Nos. 3/4, (pp.223–243).
- Krueger, R. A., & Casey M. A. (2009). *Focus groups: A practical guide for applied research*. (4th ed.). London: SAGE Publications, Inc.
- Ladner, A., Felder, G. & Fivaz, J. (2010). 'More than toys? A first assessment of Voting Advice Applications in Switzerland'. In Cedroni, L. & Garzia, D. (Eds.), *Voting Advice Applications in Europe: The State of the Art* (pp. 91-123). Napoli: Scriptaweb.
- Ladner, A., Fivaz, J. & Pianzola, J. (2012) 'Voting advice applications and party choice: evidence from smartvote users in Switzerland', *Int. J. Electronic Governance*, Vol. 5, Nos. 3/4, (pp.367–387).

- Μαντόγλου, Α. (1995). 'Εισαγωγή'. Στο Σ. Παπαστάμου & Α. Μαντόγλου (Επιμ. Εκδ.), *Κοινωνικές Αναπαραστάσεις*, Αθήνα: Οδυσσέας.
- Μαντόγλου, Α. (2012). Επιστημονικός Λόγος περί Κοινωνικών Αναπαραστάσεων, Σημειώσεις μαθήματος, *Κοινωνικές Αναπαραστάσεις*, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα.
- Μπάκα, Α. & Τρίγκα, Β. (2010). 'Νοηματοδοτήσεις της τρομοκρατίας στο λόγο ομάδων εστίασης Ελλήνων και Ευρωπαίων'. Στο Σ. Παπαστάμου, Γ. Προδρομίτης & Β. Παυλόπουλος (Επιμ.), *Κοινωνική σκέψη, νόηση και συμπεριφορά: 29 Έλληνες κοινωνικοί ψυχολόγοι ανα-κρίνουν την επιστήμη τους*, Αθήνα: Πεδίο.
- Marschall, S. & Schultze, M. (2012) 'Voting Advice Applications and their effect on voter turnout: the case of the German Wahl-O-Mat', *Int. J. Electronic Governance*, Vol. 5, Nos. 3/4, (pp.349–366).
- Morgan, D. L., & Krueger, R. A. (1993). 'When to use focus groups and why'. In Morgan, D.L. (Ed.), *Successful focus groups: Advancing the state of the art*. Newbury Park, CA: Sage.
- Morgan, D. L. (1997). *Focus Group as Qualitative Research*. (2nd ed.) London: SAGE Publications, Inc.
- Norris, P. (2008). 'Getting the Message Out: A Two-Step Model of the Role of the Internet in Campaign Communication Flows During the 2005 British General Election', *Journal of Information Technology & Politics*, Vol. 4, (pp. 3-13).
- Pianzola, J. (2011). 'The Interplay between Political Knowledge and VAA Use and Its Effect on Voting Behaviour'. *Paper presented at the conference Etmaal*, The Netherlands-Amsterdam, June 9-10, 2011.
- Potter, J. (2004). Στάσεις, κοινωνικές αναπαραστάσεις και η δια/του λόγου ψυχολογία. Στο Μ. Wetherell (Επιμ. Έκδ.). *Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα*. Μεταφρ. Ν. Μποζατζής. Αθήνα: Μεταίχμιο. (σελ. 175-200).
- Τρίγκα, Β. (2013). *Εβδομάδα 4: Κοινωνικές Αναπαραστάσεις* [Παρουσίαση Μαθήματος]. Αδημοσίευτο χειρόγραφο, ΕΣΔ 136, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λεμεσός.
- Triga, V., Serdült, U. & Chajipadelis, T. (2012). 'Introduction'. *International Journal of Electronic Governance*, Vol. 5, (pp. 194-202).
- Walgrave, S., Van Aelst, P., & Nuytemans, M. (2008). "Do the Vote Test: The Electoral Effects of a Popular Vote Advice Application at the 2004 Belgian Elections. *Acta Politica*, Vol. 43(1), (pp.50-70).
- Wall, M., Krouwel, A. & Vitiello, T. (2012). 'Do Voters Follow the Recommendations of Voter Advice Application Websites? A study of the effects of Kieskompas.nl on its users vote choices in the 2010 Dutch legislative elections', *Party Politics*, article in press.

Παράρτημα

Οδηγός Ομάδων Εστίασης

Θέμα 1^ο : To Choose 4 Cyprus

A) Γενική Ερώτηση: Ποια είναι η γνώμη σας για το Choose 4 Cyprus;

Όσον αφορά την ευχρηστία του εργαλείου:

1. Καθ' όλη τη διάρκεια της περιήγησής σας στο εργαλείο σας δυσκόλεψε κάτι; Βρήκατε το εργαλείο εύκολο ή δύσκολο ως προς τη χρήση του;
2. Πιστεύετε ότι για να χρησιμοποιήσει κάποιος το εργαλείο χρειάζεται να έχει ιδιαίτερες γνώσεις ή να είναι πολύ εξοικειωμένος με τη χρήση του διαδικτύου γενικότερα;
3. Τι θα αλλάζατε εσείς έτσι ώστε το εργαλείο να γίνει πιο εύκολο ως προς τη χρήση του;

Όσον αφορά τις 30 ερωτήσεις:

1. Κατά τη γνώμη σας οι ερωτήσεις του εργαλείου ήταν εύκολες;
2. Γνωρίζατε τα θέματα;
3. Νομίζετε ότι κάλυπταν τα θέματα που συζητιούνται σήμερα ενόψει εκλογών;
4. Όσον αφορά τον αριθμό των ερωτήσεων νομίζετε ότι ήταν ικανοποιητικός;
5. Θα θέλατε να περιέχει κι άλλες ερωτήσεις/θέματα; Για παράδειγμα;

Όσον αφορά την μεσαία κατηγορία – ‘Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ’

1. Επιλέξατε την απάντηση ‘Ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ’ πολλές φορές;
2. Επιλέγοντας αυτή την απάντηση τι ακριβώς εννοούσατε; (π.χ αδιαφορία; Αγνοια;)
3. Γιατί επιλέξατε αυτή την απάντηση κι όχι την απάντηση ‘χωρίς άποψη’;

Όσον αφορά τα αποτελέσματα και τα διαγράμματα:

1. Πιστεύετε ότι το αποτέλεσμα αντανακλά/ εκφράζει τις απόψεις σας; Το αποτέλεσμα σας εξέπληξε ή ήταν αυτό που περιμένατε;
2. Συμφωνείτε με το αποτέλεσμα που πήρατε ή έχετε αμφιβολίες;
3. Το αποτέλεσμα που πήρατε από το Choose 4 Cyprus σας βοήθησε να ενημερωθείτε σχετικά με τις θέσεις των υποψηφίων;
4. Αντιμετωπίσατε προβλήματα όσον αφορά την κατανόηση των διαγραμμάτων που σας εμφανίστηκαν; Πιστεύετε ότι ήταν βοηθητικά; Ποιο από τα διαγράμματα δεν ήταν βοηθητικό;

Όσον αφορά τη χρησιμότητα του εργαλείου:

1. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο ρόλος αυτού του εργαλείου;
2. Το εργαλείο σας βοήθησε να αποφασίσετε τι θα ψηφίσετε;
3. Για ποιους ψηφοφόρους νομίζετε ότι είναι χρήσιμο το εργαλείο;
4. Πιστεύετε ότι τέτοιου είδους εφαρμογές μπορεί να επηρεάσουν ή και να καθορίσουν

- την ψήφο; (Αν ναι → Πιστεύετε ότι αυτό ισχύει για τον γενικό πληθυσμό ή περισσότερο για συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού;)
5. Εσείς θα αλλάζατε την ψήφο σας αν παίρνατε διαφορετικό αποτέλεσμα από αυτό που σκοπεύατε να ψηφίσετε;

Θέμα 2^ο: Εκλογική Συμπεριφορά και Πολιτική Συμμετοχή

Β) Γενική Ερώτηση: Έχετε ήδη αποφασίσει αν θα ψηφίσετε και ποιόν υποψήφιο θα ψηφίσετε; (εύκολη ή δύσκολη απόφαση; Γιατί;)

Όσον αφορά τους λόγους για την επιλογή ψήφου

1. Βάση ποιών κριτηρίων αποφασίζετε τι θα ψηφίσετε;
2. Με ποια κριτήρια πιστεύεται ότι ψηφίζει ο κόσμος; (συνήθεια, συναίσθημα, ιδεολογική τοποθέτηση, συμφέροντα, άλλο)

Όσον αφορά την πολιτική ενημέρωση

1. Με ποιους τρόπους ενημερώνεστε για τις θέσεις των υποψηφίων προέδρων; (τηλεόραση, ίντερνετ, εφημερίδες, συζητήσεις με φίλους). Νομίζετε ότι το ίδιο ισχύει και για τον υπόλοιπο κόσμο;
2. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι τέτοια εργαλεία αναπαράγουν τον πολιτικό διάλογο χωρίς να αφήνουν περιθώρια για να ακουστούν διαφορετικές απόψεις (που ενδεχομένως να τον ανέτρεπαν ή να τον υπόσκαπταν). Εσείς τι νομίζετε;

Όσον αφορά τους προβληματισμούς και τους κινδύνους

1. Πιστεύετε ότι στο μέλλον θα μπορούσε μια εφαρμογή σαν κι αυτή να επηρεάσει το εκλογικό αποτέλεσμα; Κατά τη γνώμη σας αυτό θα ήταν πρόβλημα;
2. Μπορείτε να επισημάνετε άλλα προβλήματα ή κινδύνους που μπορεί να απορρέουν από τη χρήση τέτοιων διαδικτυακών εφαρμογών;

Απομαγνητοφωνήσεις

Λόγω του μεγάλου όγκου των απομαγνητοφωνήσεων, παρατίθεται ενδεικτικά μόνο μια. Εντούτοις, και οι υπόλοιπες απομαγνητοφωνήσεις, είναι στη διάθεσή σας κατόπιν επικοινωνίας μαζί μου.

Συν: θέλω να σας ευχαριστήσω που δεχθήκατε να λάβετε μέρος στην έρευνα. Σκοπός της έρευνας είναι να μάθουμε για πρώτη φορά τι έχουν να πουν οι χρήστες, πως αξιολογούν τζιαι πως κατανοούν το Choose4cyprus γι' αυτό θέλω να μιλάτε ελεύθερα, να λέτε την γνώμη σας, να κάνουμε μια ελεύθερη συζήτηση. Εε, ο σκοπός που υπάρχει το μαγνητοφωνάκι είναι μόνο για να μας βοηθήσει μετά στην απομαγνητοφώνηση για να μας βοηθήσει να αναλύσουμε τα δεδομένα μας. Τα στοιχεία σας είναι εμπιστευτικά τζιαι δεν θα τα δει κανένας. Έχετε κάποια ερώτηση πριν ξεκινήσουμε;

Γ: όι. Να ξεκινήσουμε

Συν: γενικά ποια εν η γνώμη σας για το Choose4cyprus, πως σας εφάνηκε;

X: να ξεκινήσω εγώ. Επειδή είδα το τζιαι πέρσι που είχε γίνει με την Ελλάδα που ήταν για να θκιαλέξουν πρωθυπουργό. Ε εντάξει εν μια καλή διαδικτυακή πλατφόρμα, αν το πάρουμε σε έτσι άποψη. Εεε θεωρώ ότι ήταν λίο... έπρεπε να το φκάλουν λίο πιο γλήορα, εκαθυστερήσαν λίο όσον αφορά τον χρόνο τζιαι εν το εμάθαν όσο.. όσοι έπρεπε. Εε, τζιαι εντάξει, που το έκαμα, αν τζιαι τρώει περισσότερο χρόνο απ' όσο χρειάζεται ένας χρήστης για να κάτσει ας πούμε να συγκεντρωθεί τζιαι να.. έπρεπε να ήταν πιο γρήγορο.. ε εντάξει άμαν κάτσεις να το κάμεις, φκάλει κάποιο

Λ: Πιο λίες ερωτήσεις εννοείες ένεν;

X: Όι.. τάχα ας πούμε επειδή για να κάτσεις να το κάμεις θέλεις.. 15 λεπτά θέλεις τα.. ένα τέταρτο με δεκάλεπτο

Λ: θέλεις λίγη.. τέταρτο άμαν εν έχεις ιδέα που τις ερωτήσεις βασικά τζιαι παεις το ποτζί ποδά για να μάθεις..

X: Ναι, τζιαι 10λεπτο ας πούμε άμαν είσαι πιο γλήορος. Ε άρα θέλεις έτσι... τζιαι ποιος να κάτσει να το κάμει... τζιαι φαντάζομαι τζιαι πολλοί μπορεί να το αφήκαν τζιαι στη μέση

B: Πολλές ερωτήσεις ήταν γιατί είχαν πολλούς υποψήφιους

Συν: θεωρείτε ότι ήταν πολλές δηλαδή;

Λ: Ήταν πολλές.. αλλά ντάξει επειδή εν πας το ίντερνετ που ήταν που τρώεις τόσες ώρες, εν θα σε πειράξει

X: Ε ναι εν τζιαι..

A: Ε, τζιαι έπρεπε να είσαι πιστεύκω αρκετά ενημερωμένος για να καταλάβεις τις ερωτήσεις γιατί είχαν ερωτήσεις που μπορούσες να απαντήσεις χωρίς άποψη επειδή εν εκατείχες το θέμα αρκετά για να δώκεις μιαν αντικειμενική άποψη. Ε τζιαι εν ξέρω για τη διαφήμιση που εγίνηκεν. Άρκησεν να φκει στα μέσα, μιαν εβδομάδα πριν ακόμα εφκέναν στην τηλεόραση

τζιαι εμιλούσαν για το choose4cyprus, εμπορούσαν κάλλιστα να... τζιαι να χεις τζιαι παραπάνω τζιαι πιο αντικειμενική άποψη, να πιάει να το παρουσιάσεις 1-2 μήνες πριν, έτσι να φκάλεις τζιαι παραπάνω δείγμα

Συν: Οι ερωτήσεις του εργαλείου, ήβρατε τες εύκολες;

Λ: οι 30 οι βασικές ερωτήσεις εννοείς;

Δ: είχε τζιαι κάποιες εύκολες, είχε τζιαι κάποιες δύσκολες

X: Εν τζίνο που είπαμε πριν, εν τούτο που είπε τζιαι ο Α ότι.. εθέλασιν.. κάποιες εθέλασιν να ξέρεις

Λ: Ναι ακριβώς το θέμα.. κάτι με ΑΤΑ, κάτι με ΓΕΣΥ.. τούτες οι ορολογίες βασικά..

X: Ναι.. τζιαι εν πράματα που εντάξει, έπρεπε να ήσουν ενημερωμένος αν θες να ήξερες τις απόψεις των 3 υποψηφίων.

Α: Τζιαι τζίνο με τις ερωτήσεις, εσυζητούσα το τζιαι με τον Λ.. την άλλη φορά, ότι ήταν λίο στοχευμένες... είχαν 1-2 ερωτήσεις που ήταν πολλά στοχευμένες.

Συν: Δηλαδή;

Λ: Ας πούμε τούτη εν ερώτηση για τον Σταύρο Μαλά

Συν: ήταν εμφανή εννοείς..

Α, Λ: ναι ναι

Λ: ναι τζιαι τζίνο που ελάλουν του.. Β.;

Συν: ναι

Λ: Τζίνο που του ελάλουν το γιατί εν σε ικανοποιεί το αποτέλεσμα λαλεί μου.. ε έχει 2 ερωτήσεις ας πούμε, σαν οι ιδιωτικοποιήσεις οι οποίες ήταν άκρως αντίθετος ο Μαλάς που τον Αναστασιάδη, τζιαι επειδή ούτε εγώ θέλω ας πούμε ιδιωτικοποιήσεις,

Α: τζιαι τα δίδακτρα

Λ: Ε τζίνες οι 2 οι ερωτήσεις, απ' ευθείας εσύραν σε στο αποτέλεσμα που εν έθελες.. όι που εν έθελες, το αποτέλεσμα που τραβά τζίνος ο..

X: Ε εντάξει..

Συν: Το θέμα εν να σε πολώσει, να πάρεις θέση για να διαχωριστεί το αποτέλεσμα. Αν ήταν ίδια η άποψη τους εν θα είχε νόημα

Λ: Ναι εντάξει, σίουρα εν τούτος ο στόχος του, να σου δείξει

X: Ε ναι αλλά ας πούμε που τη μια τζίνο που λαλείς ότι είχαν τζιαι άγνωστες ερωτήσεις, ε που την άλλη αν δεν βάλουν τα πιο γνωστά που ήταν τα δίδακτρα τζιαι οι ιδιωτικοποιήσεις που επέξαν πολλά μες τες..

Λ: Ε μα εν τζιαι είπα ότι ήταν λάθος αλλά..

X: Ε ναι, εκατάλαβες. Αν δεν ήταν τζίνα, που εν τζίνα που..

Λ: Ε να σίγουρα

X: ...σου δείχνουν ξεκάθαρα που είσαι. Εσύ τωρά είπες το σαν να τζιαι εν ήθελα να ήμουν, να βάλω κάτι που να με..

Λ: ..για να μεν μου φκάλει το.. αα επειδή ήθελα Αναστασιάδη; Όι όι για όνομα του θεού

X: Όι για να μεν σε κουντήσσει προς κάτι, τζιαι εθεώρας ας πούμε..

Λ: Όι εθεώρησα ότι ας πούμε τούτες οι 2 ερωτήσεις, εφκάλαν μου το αποτέλεσμα..

A: Τζιαι το άλλον εν ότι που φκάλλουν..

Λ: τζιαι εν 3 φορές που το έκαμα

A: Τζιαι μένα το ίδιο

Λ: Εν τζιαι έβαλα διαφορετικές απαντήσεις

A: Βασικά'το καλό εν ότι έρκεσε σε μια φάση τζιαι γίνετε εντελώς αντικειμενικό, γιατί που τη στιγμή που διαβάζεις τζίνο το πράμα χωρίς να σκέφτεσαι τι είπε ο ένας τζιαι τι είπε ο άλλος , αλλά την άποψη σου για την συγκεκριμένη ερώτηση, τελικά.. πολώνει σε το ίδιο το σύστημα ως προς το.. που κινείσαι βασικά

X: που γέρνεις, ναι

A: Χωρίς ας πούμε να.. χωρίς να έχεις υπόψη σου τι πιστέφκεις ή ποιον θέλεις ή ποιον εν θέλεις.. ειδικά, μόνο που το σύστημα, βάση των απόψεων σου, βάλλει σε σε μια...

Συν: τα θέματα εγνωρίζατε τα;

Γ: τα παραπάνω ναι

X: ε, ναι

Συν: θυμάστε κάποιο που εν το ξέρατε;

Δ: Το ΓΕΣΥ

Συν: Το ΓΕΣΥ; Εδυσκόλεψε σε η ορολογία ή εν ήξερες το..

Δ: ... Όι εν ήξερα το θέμα βασικά

B: Τζίνο με την υγεία που ήταν η πρόταση του..ναι, το σχέδιο υγείας

X: Κάτι.. κάτι αθυμούμε αλλά εν θυμούμε όμως για ποιο θέμα. Είχεν.. είχεν κάτι.. είχεν τζιαι γνωστά που επεχτήκασιν πολλά αλλά είχεν τζιαι κάποια που ήταν.. εντάξει.. ήταν πιο.. έπρεπε να ξέρεις.. να εκατσες να ασχολήθηκες πολλά ας πούμε

Α: Ναι ναι τζιαι να έφκαλες μιαν άποψη, ναι

Συν: ε νομίζετε ότι τα θέματα εκαλύπταν τα θέματα που συζητιούνταν ενόψει εκλογών; Ήταν στην επικαιρότητα ας πούμε;

Όλοι: ναι ναι ναι

Α: εγώ ήθελα λίο παραπάνω.. πιστέφκω για το κυπριακό, επειδή ντάξει με την οικονομική κρίση εν ξέρω κατά πόσο, αλλά πιστεύκω αφήκαν το λιον εκτός

Α: Ναι αφήκαν το εκτός.. τα βασικά που συζηθκιούνταν ας πούμε για τα επιδόματα των Τ/Κ...

Α: Ναι εντάξει εν τζιαι... εννοώ εν το κυπριακό πρόβλημα το οποίο έχει πολύ τζιαιρό που εν μες τα κυπριακά δρώμενα, πιστέφκω ότι αν είχεν λίο παραπάνω ερωτήσεις σε πιο γενικό πλαίσιο που...

Χ: Είχεν ας πούμε αν δεν κάμνω λάθος.. είχεν αν είσαι υπερ της ομοσπονδίας;

Β: Ναι ναι

Συν: τζιαι αν πιστεύεις ότι μια λύση διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας μπορεί να εν βιώσιμη

Χ: ναι τζιαι ας πούμε ήταν.. εξεκαθάριζε.. σαν πως τζιαι εξεκαθάριζε σου που τζίνη την ώρα ας πούμε εε.. την άποψη που γέρνει για υποψήφιο και τα λοιπά. Τζιαι εν τούτο που είπε ο Α, εμπορούσεν να έχει τζιάλλες...

Α: Ή τζιαι το άλλο που εβάλασιν ήταν για επιδόματα για τα.. εν είμαι σίγουρος για τούτο.. για τους Τ/Κ αν μπορούν να έρκουντε στα δημόσια..

Συν: Για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Α: Ιτρ.. πτου..

Χ: Πάλε είχεν σχέση με το ΓΕΣΥ

Α: Ναι τζιαι έρκετε.. έρκετε τούτο με τους Τ/Κ να.. βαλει στην οικονομία που εντάξει σίγουρα εν το κύριο θέμα της εποχής

Β: Εν γι' αυτό που εδώκαν παραπάνω βάρος σε τούτες τες ερωτήσεις

Χ: ναι τζιαι είχεν...

Β: εν τούτα που συζητά ο κόσμος

Χ: Είχεν τζιαι για ανεργία.. κάτι τέθκιο

(μιλούν όλοι μαζί)

Α: Τζιαι για το πρόβλημα της Κύπρου... Κανένας εν εφκήκεν να πει εγώ εν να τον ψηφίσω τούτο γιατί εν να λύσει το κυπριακό

Συν: Είπεν ότι θέλει να έχει παραπάνω ερωτήσεις για το κυπριακό. Εσείς ήταν να θέλατε να

έχει τζιαι άλλα θέματα που εν τα είδατε μέσα;

A: Ε βασικά εν τζίνο που είπα ότι τα θέματα που συζητιούνται πλέον, τωρά ας πούμε, τα τελευταία 3 χρόνια ήταν.. εκαλύψαν το. Το Choose4cyrgus εκάλυψεν τα. Απλά τα θέματα που συζητούσαν πριν 4 χρόνια πάλε, για κάποια θέματα που εν εσυζητ.. αφήκαμεν λίον κατά την άποψη μου στη πάντα για να συζητήσουμεν τα...

Συν: απλά ήρταν κάποια πάνω τζιαι υποβαθμιστήκαν κάποια άλλα.

A: ναι ναι πιο άμεσα βασικά

Συν: όσον αφορά τον αριθμό των ερωτήσεων, 30 ερωτήσεις, τελικά ήταν πολλές ήταν καλές ήταν ικανοποιητικές;

Γ: Εμπορούσαν να ταν πιο λίες

Λ: Ναι εμπορούσεν

Συν: ήταν πολλές δηλαδή

Γ: Εμπορούσε να ταν πιο λίες

X: εν τούτο που είπα, που την μιαν εμπορούσεν να καλύψει κάποια θέματα, που την άλλη ας πούμε ένας χρήστης που απλά ήταν να μπαινε έτσι ας πούμε.. θεωρώ ότι.. ήταν να το άφηνεν ας πούμε

Λ: Ναι ας πούμε να παταν πάνω να μπαινε 2 λεπτά τζιαι να εθώρεν...

Συν: 30

Λ: Που την άλλη εν μπορείς να παραμελήσεις κάποιες, αλλά.. η μια εχτίζετον πας την άλλη

A: Ναι αλλά ήταν συγκεκριμένες ερωτήσεις, ήταν 30 συγκεκριμένες ερωτήσεις

Λ: Ναι αλλά η μια εσυμπλήρωνε την άλλη

A: Εν ήταν 30 γενικές, ενώ εμπορούσεν να χει μια γενική για το κυπριακό, μια γενική για την οικονομία.. να ταν ας πούμε 20 ερωτήσεις αλλά να μεν εκάλυφκεν ούλα τα θέματα

X: ύστερα εν θα μπορούσες να.. αν ήταν πιο..

B: Επειδή ήταν τζιαι πολλοί υποψήφιοι

X: Νομίζω τζιαι την δεύτερη που το εκ.. τζιαι την δεύτερη Κυριακή έκαμα το

B: Είχεν πάλε

Συν: αλλάξαν 3, 4

A: εν ήταν οι ίδιες ερωτήσεις;

Συν: αλλάξαν 3-4.. μεν φανταστείς.. εμπήκε για την PIMCO, για την ελληνοκεντρική παιδία.. τούτα

A: α εντάξει

Συν: όσον αφορά την ευχρηστία του εργαλείου, καθ' όλη τη διάρκεια της περιήγησης σας είχαν κάτι που σας εδυσκόλεψε;

A: Ναι λίγο το...

Συν: Το;

A: Το τέλος.. για να σε καθορίσει πας τα.. τα..

Συν: τα αποτελέσματα;

A: Ναι ήταν λίγο... έπρεπε.. επειδή είχαν.. είχαν πολλές επιλογές, έπρεπε να ξέρεις που ακριβώς να πατήσεις για να σου φκάλει ξέρω γω το αποτέλεσμα σου

X: Εμπορούσε να σου έφκαλλεν αμέσως το αποτέλεσμα τζιαι ύστερα αν έθελες... να σου έβαλλεν που κάτω αν έθελες να δεις τα άλλα ούλλα αναλυτικά να σου τα δώσει.. να μεν σου... δηλαδή να μεν σου εδían 13 επιλογές τζιαμέ τζιαι να μεν ήξερες που να πάεις.

Συν: αντιμετώπισατε πρόβλημα στο να κατανοήσετε τα διαγράμματα;

A: Όι πρόβλημα αλλά ήθελε λίγο παραπάνω να προσέξεις λίγο παραπάνω..

Συν: Ποιο ήταν πιο βοηθητικό που τα διαγράμματα;

A: το πρώτο που σου έφκαλεν... με τα ποσοστά; Μόλις ετέλιωνες τζίνο

X: ναι

Συν: τζίνο με την αράχνη; Πως σας εφάνηκε;

X: Εγώ έφα χρόνο πας σε τζίνο

A: Τζιαι γω

X: Όι έφα χρόνο....

A: ήθελε λίγη σκέψη για να καταλάβεις

X: ναι ναι, έκατσα να το δω γιατί έκαμε μου εντύπωση ας πούμε, όι τίποτε άλλο

Συν: το άλλο με τον πολιτικό χάρτη που ήταν τζίνος ο σταυρός;

A: τζιαι τζίνο ήθελε λίγο..

X: τζίνου εν του έδωκα σημασία

Γ: ούτε γω

Συν: εμμ.. πιστέφκετε ότι για να χρησιμοποιήσει κάποιος το εργαλείο πρέπει να έχει κάποιες ιδιαίτερες γνώσεις, να εν πολλά εξοικειωμένος με τη χρήση του διαδικτύου ή μπορεί τζιαι κάποιος με πιο λιες γνώσεις να το χρησιμοποιήσει το εργαλείο;

Γ: μπορεί οποιοσδήποτε

Λ: Εξαρτάτε τι εννοείς με το πιο λίες γνώσεις

Συν: Εξήγα μου, δηλαδή;

Λ: να μεν έχει ιδέα ας πούμε που κομπιούτερ τζιαι να του πει παπά έλα κάμε τούτο το πράμα ας πούμε

Συν: τζίνος εν θα μπορεί;

Λ: ε όι

B: εν να μπορεί

A: άμαν του το βάλεις εν να μπόρει

B: ναι πάτα δαμέ τζιαι δαμέ

(μιλούν όλοι μαζί)

A: Αν μπει μες το interface της ιστοσελίδας σίγουρα μπορεί να το κάμει

B: Οποιοσδήποτε μπορεί να το κάμει

A: Το να μπει.. άμαν κάποιος εν ξέρει τίποτε που εν έχει τίποτε εξοικείωση μπορεί να δυσκολευτεί μες τούτο το πράμα να μπαίνει μες τις ιστοσελίδες τζιαι ξέρω γω

X: Αλλά αν του το έβαλλες τζιαμέ αυτόματα, ο καθένας ήταν να το έκαμνε

B: Ήταν εύκολο αλλά εγώ τούτο που επρόσεξα εν ότι έμαθα το μόνο μέσα που το facebook ας πούμε

Συν: Ναι

B: Αν δεν είχα facebook εν θα το.. εν το άκουσα κάπου αλλού

Συν: Οι υπόλοιποι;

A: Τζιαι γω που το facebook

Δ: facebook

Λ:ναι

(γέλια)

Συν: Τι ήταν να αλλάζατε εσείς, προσωπικά ο καθένας σας, έτσι ώστε να γίνει πιο εύκολο; Πιο χρηστικό ας πούμε

Δ: Ήταν να άλλασα τζίνο που είπε ο μιτσής ποτζί για τις παραστάσεις

Συν: Ναι δηλαδή;

Δ: Να έφκενεν απ' ευθείας το αποτέλεσμα, τζιαι μετά αν ήθελες να πατάς να σου φκάλει τα

υπόλοιπα

Συν: οκ.. κάποιος άλλος;

X: Ε ντάξει.. ήταν να έβλεπα λίο τις ερωτήσεις.. επιμένω..

Δ: ναι, τζιαι λίο οι ερωτήσεις ντάξει

B: εγώ θεωρώ ότι ήταν καλές οι ερωτήσεις, εν ήταν πολλές.. επειδή αν ήταν πιο λίες εν θα ήταν τόσο αντικειμενικό το...

A: Ναι εν θα καλύπταν ούτε τα θέματα

B: Ήταν να ταν.. όπως λαλεί ο Λ.. που είπες την ερώτηση που ..

A: ε ντάξει

Λ: εγώ εν να διαφωνήσω.. αρκετά.. ας πούμε ο κάθε καριδιάς καρίδι πάει τζιαι κάμνει πάρτυ τζιαι γεμώνει τον τόπο φλάιερς τζιαι κανένας εν πάει. Ενώ για τούτο το πράμα, που ούλλοι ασχολούνταν με τις εκλογές, τζιαι ούλλους τρώει μας τούτο το πράμα, εμπορούσεν να έχει ένα πανό, ένα κάτι να το μοιράσεις στον κόσμο

A: Τζιαι εμπορούσες με τούτο τον τρόπο να φκάλεις τζιαι πιο.. να φκάλεις πιο... πιο.. καλύτερο δείγμα τζιαι να μπορείς να το δημοσιεύσεις τζιόλας έτσι ώστε την επόμενη φορά, στις επόμενες εκλογές κάτι άλλο που εν να φκάλεις.. να μπορείς πάλε να το προωθήσεις έτσι ώστε να έχεις πάλε τα αποτελέσματα ναν αντιπροσωπευτικό το δείγμα

X: εν ξέρω αλλά πάλε άκουσα.. άκουσα καλύτ.. όι καλύτερα πράματα.. ακούστηκε παραπάνω στα αυτιά μου παρά που πέρσι που ήταν στην Ελλάδα. Μπορεί ντάξει, επειδή εν μες την Κύπρο που..

A: Ντάξει εγώ έκαμα το τζιαι τζίνο της Ελλάδας αλλά...

X: Τζιαι γω

A: Αλλά ήταν.. τζίνο εν το άκουσα.. δηλαδή έτυχε τζιαι άκουσα το choose4cyprus τζιαι επία τζιαι ήβρα τζιαι τζίνο της Ελλάδας

Συν: Ναι;

A: Ναι έτυχεν.. εντελώς έτυχεν. Εν είχα ακούσει καν.. εν άκουσα τίποτε για την Ελλάδα για τούτο το πράμα , εε αλλά εντάξει

X: τζιαι στην Ελλάδα απ' ότι θυμούμαι εφκήκεν... εφκήκεν πάλε έτσι είχεν λίο πρόβλημα με τον χρόνο

Λ: Εδημοσιεύσαν το στην Ελλάδα;

A: Εν αθυμούμαι

Συν: Ναι ναι ναι

X: Ναι;

Λ: Γιατί είπε μου η Τρίγκα ότι εν το δημοσιεύσαν επειδή... όι εννοώ σου τα αποτελέσματα εν τα δημοσιεύσαν

Α: τα αποτελέσματα της..

Συν: αα τα αποτελέσματα νομίζω όι ακόμα

X: ούτε τούτου εν να...

Α: Γιατί στην Ελλάδα εν ξέρω αν το δημοσιεύσαν

Λ: όι εν το δημοσιεύσαν επειδή ήταν για την νεολαία.. απαντήσαν το.. ο μέσος όρος ήταν 35 χρονών

Α: Ε ναι τζιαι...

X: Εν τζίνοι που εν μες το ίντερνετ.. εν οι χρήστες

Α: Τζιαι ο φίλος του φίλου που λαλεί τζιαι ο Τσαπατσούλης, εν ο φίλος του φίλου που το εκάμασιν άρα οι παραπάνω είχαν πολλούς αρσενικούς, με πτυχία ξέρω γω, ενώ αν ηθέλαν αντιπροσωπευτικό ήταν να πιάναν τζιαι που δουλειές διάφορες, διαφορετικές ηλικίες..

Λ: εν το μόνο πρόβλημα τούτο

X : ήταν μες τον πανεπιστημιακό κύκλο.

Λ: εν εμπορούσε να φκει τζιαι σε έντυπη μορφή;

Α: Ναι ήταν να σου πω τωρά ότι εν θα μπορούσε να φκει σε έντυπη γιατί 30 ερωτήσεις εν θα κάθεται κανένας να απαντήσει 30 ερωτήσεις έντυπα

Συν: ένεν μόνο τούτο..

Γ: ήταν να δυσκολευτείς να πιάσεις αποτελέσματα

Συν: Ναι πως ήταν φκάλεις αποτελέσματα;

X: Πώς ήταν να κάμεις την έρευνα;

Γ: Ήταν να σου πει έλα κάμε το ερωτηματολόγιο τζιαι έλα τη Δευτέρα να σου πω ποιόν να ψηφίσεις ας πούμε;

Λ: Ναι εν φκένει αυτόματα

X: Εν να ήθελες να έφκαλλες τα αποτελέσματα..

Α: ναι έχεις δίκαιο

Συν: η μεσαία κατηγορία που είχατε να επιλέξατε ήταν 'ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ'. Επιλέξατε τούτη την απάντηση πολλές φορές;

Δ: στον 2^ο γύρο ναι

Συν: Εσείς;

Γ, Λ: όι όι

Α: Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ;

Συν: ναι

Α: Εντάξει είχεν ερωτήσεις που μπορεί να το έβαλα

Δ: εφκήκεν μου ο Αναστασιάδης στο 2^ο γύρο

Β: μια φορά μόνο

Συν: πότε επιλέγατε τούτη την απάντηση; Τι εννοούσατε όταν επιλέγατε τούτη την απάντηση;

Χ: ότι αποδέχομαι το

Συν: ότι;

Α: Ότι που την μια είσαι υπερ του για τούτο το λόγο, αλλά τζιαι κατά του για τούτο το λόγο

Συν: άρα ήσουν μες τη μέση

Α: Ήμουν μες τη μέση ναι

Συν: γιατί εθκιαλέατε το τούτο τζιαι όι την απάντηση χωρίς άποψη; Ποια εν η διαφορά τούτων των δύο;

Α: επειδή έχω άποψη... απά εν μπορώ να πάρω θέση

Λ: εν έχω άποψη σημαίνει εν γνωρίζω το θέμα

Συν: τα αποτελέσματα.. το αποτέλεσμα που σας έφκαλεν, αντανακλά, εκφράζει τις απόψεις σας;

(γέλια)

Συν: εξέπληξεν σας ή ήταν τζίνο που περιμένατε;

Δ: στον πρώτο γύρο εξέπληξε με εμένα

Γ: εγώ επερίμενα το

Β: Τζιαι γω επερίμενα το, αλλά απ' ότι ξέρω είχεν πολλούς που με βάση κάποιες κύριες ερωτήσεις, εν ξέρω αν εν τούτο που φταίει, έφκαλεν τους καμιά σχέση με τζίνο που πραγματικά επιστέφκαν τζιαι πραγματικά εψηφίσαν στο τέλος. Άρα το εργαλείο..

Λ: Εν τζιαι είναι πρόβλημα τούτο

Β: Ντάξει απλά.. ντάξει

Α: είχεν, τζίνο που είπαμε τζιαι πριν.. είχεν στοχευμένες ερωτήσεις που εν ξέρω αν επηρεάζαν κατακόρυφα το αποτέλεσμα εν τέλει τζίνο που έφκαλε

Συν: Δηλαδή είμαι του κόμματος Α, καταλάβω ότι το κόμμα μου ήταν να απαντούσε τούτο τζιαι άρα απαντώ τζιαι γω τζίνο;

Α: Ναι σε περίπτωση ας πούμε που εν είσαι του κόμματος.. ας πούμε σκέφτεσαι κάτι να ψηφίσεις.. τζιαι επειδή τούτο αρκήσαμεν να το κάμουμεν, οι παραπάνω που μας πιστέφκω ότι είχαν ήδη αποφασίσει.. όι αποφασίσει.. είχαν διαμορφώσει άποψη για το τι εν να ψηφίσουν, άρα έρκεσαι στο τέλος τζιαι απλά απαντάς, μπορεί να μεν απαντάς καν αντικειμενικά, επειδή ας πούμε σκέφτεσαι α τούτος που σκέφτομαι να ψηφίσω απάντησε το τούτο το πράμα, άρα για ποιο λόγο να ψηφίσω κάτι άλλο; Αλλά τζιαι να μεν το έχει ψάξει, τζιαι να το κάμεις έτσι τέλεια αντικειμενικά, έρκεται.. έχει κάποιες ερωτήσεις πολλά στοχευμένες που μπορεί να σε επηρεάσουν ως άνθρωπο εσένα, όι ως κόμμα ή ξέρω γω, που εν να απαντήσεις ας πούμε ναι ή όι τζιαι μπορεί να σε καθορίσει. Σας ας πούμε τζίνο με τα δίδακτρα, εεε ξέρω γω, μπορεί να είχε δίκαιο ο υποψήφιος που εν ήθελα να ψηφίσω, ντάξει; Τζιαι τελικά να καταλήξω να συμφωνώ μαζί του επειδή ξέρεις επηρεάζει με εμένα ως άνθρωπο τελικά. Άρα καθορίζει με

Χ: Ε εντάξει εν τζιαι σήμαινε ότι όμως ότι η μια η ερώτηση ή τζίνα τα σημαντικά σημαίνει ότι εκαθορίσαν σου το αποτέλεσμα.

Α: ε όι σίουρα.

Χ: σημαίνει ότι ήταν τζιαι το σύνολο

Α: Ναι εγώ μιλώ για τις ερωτήσεις πως απαντάς

Χ: Ναι σημαίνει ότι εν τζιαι το σύνολο.. τζιαι ας πούμε προσωπικά..

Α: Έ σίουρα εν τζιαι το σύνολο. Εν 30 ερωτήσεις ας πούμε, εν τζιαι να...

Χ: Προσωπικά εντάξει.. ήταν οκ το αποτέλεσμα που ήβρα, εν με εντυπωσίασε κάτι ας πούμε, απλά εν τζίνο που λαλεί τζιαι ο Α ότι κάποιος μπορεί να το επεριμέναν άλλοσπως αλλά.. ναι μεν ήταν.. είχες ήδη σχηματισμένη μιαν άποψη, οπότε τούτη η άποψη σου, αν ήταν.. αν ήταν σωστή τζιαι είχεν τζιαι εγνώριζες ας πούμε ότι τούτο το πράμα, ο ψήφος μου δαμέ εν να έχει συνέπεια πας σε τούτο το πράμα, μπορούσες να απαντήσεις ότι ας πούμε πχ θέλω τα δίδακτρα αλλά εν συμφωνώ με τον συγκεκριμένο που ήταν ας πούμε..

Α: Θέλω να το ξανακάμω.. εν να θελα να το ξανακάμω διαφορετικά να δω το..

Συν: διαφορετικά με βάση την άποψη σου, όξα..

Α: Ναι

Συν: Άλλαξεν η άποψη σου δηλαδή;

Α: Όι να απαντήσω αντίθετα που την άποψη μου για να δω να μου να φκάλει.

Συν: το αντίθετο προφανώς

(γέλια)

Α: Ε ναι για να δω αν έχω δίκαιο ότι τζίνες οι ερωτήσεις οι κρίσεως ας πούμε κάμουν τη διαφορά

Συν: δηλαδή έχεις αμφιβολίες σχετικά με το αποτέλεσμα που έπιασες που το πρόγραμμα.

Λ: αν με επηρέασε εννοείς;

Συν: όι ότι..

Α: ότι ήταν λάθος;

Συν: είτε ότι ήταν λάθος είτε ένεν αξιόπιστο είτε οτιδήποτε

Γ: Είχεν κάποιες ερωτήσεις που... μετά που είδα τις απαντήσεις των υποψηφίων, είχαν κάποιες ερωτήσεις που ήταν ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ, αλλά επήραν θέση σε κάποια φάση τζιαι ύστερα

Συν: Ναι

Γ: Είχεν κάποιες τέθκιες ερωτήσεις που.. έπρεπε να διευκρινιστούν που τζίνη τη φάση τζιαι ύστερα

Συν: σωστό! Ε, που πήρατε το αποτέλεσμα, εβοήθησε σας να ενημερωθείτε σχετικά με τις θέσεις του κάθε υποψηφίου;

Χ: ε.. ναι

Α: σίγουρα, ναι

Συν: επήατε μετά ας πούμε στο... στη σύνθετη ανάλυση να δείτε τι απαντήσατε εσείς σε κάθε ερώτηση, τι απάντησε ο κάθε υποψήφιος;

Χ: ε ναι αλλά όι να κάτσω να δω..

Α: ναι αλλά όι ούλλες

Λ: τζιαμέ εν εμπήκα καθόλου εγώ

Συν: εν τω βρήκες ή..

Λ: εν το βρήκα, εν το είδα, αλήθεια .. εν ήξερα ότι υπάρχει τούτο το πράμα

Συν: εν μες την σύνθετη ανάλυση

Λ: α, οκ

Συν: Γενικά ποιος πιστέφκετε ότι εν ο ρόλος τούτου του εργαλείου;

Χ: ας πούμε πιστέφκω ότι.. εν καλά επειδή ας πούμε εξελίχθηκε τόσο καλά το ίντερνετ κτλ, είδαμε ότι η προεκλογική εμεταφέρθηκε κατά πολύ μες το διαδίκτυο.. ε το να υπάρχει τζιαι ένα εργαλείο που να σε βοηθά, ειδικά όσους εν είχαν σχηματίσει ήδη μιαν άποψη, να σε βοηθά να πάρεις τουλάχιστον μιαν ιδέα που προσκύπτουν οι απόψεις σου εν καλό.

Συν: Άρα θεωρείς ότι βοηθά να δεις ακριβώς που είσαι

Χ: ναι βοηθά

Λ: βοηθά σε περιπτώσεις που εν άτομα που ενεν καλά πληροφοριμένα, εν έχουν ιδέα που πολιτική, εν περίληψη.. εν κάτι σαν περίληψη των γεγονότων, εν κάτι που σου δείχνει ας πούμε τούτα τα 5 χρόνια να μπου έγινε, να μπου να παεις να ψηφίσεις

Α: Εγώ πιστέφκω ότι τζιαι το άλλο, το..

Λ: Κάποιος που είχεν σχηματισμένη άποψη που πριν, εν..

Α: .. εφκήκεν την κατάλληλη εποχή.. εν είχεν πιο κατάλληλη εποχή να φκει ας πούμε

Συν: Δηλαδή;

Α: Ειδικά με το θέμα, τούτα ούλλα τα θέματα που προκύψαν.. ειδικά οι τελευταίες εκλογές, που όποιον ερώτας ή ξέρω γω ποιον εν να ψηφίσει, ούλλοι ελαλούσαν σου εν ξέρω γιατί ο ένας εν έτσι, ο άλλος εν άλλοσπως, ο ένας εν έτσι, ο άλλος εν άλλοσπως.. τελικά αν εκάθεσουν, αν ετράβας ένα βήμα πίσω που τούτα ούλλα τζιαι εκάθεσουν να απαντήσεις το ερωτηματολόγιο χωρίς να σκέφτεσουν.. βάση της δικής σου άποψης τζιαι να μπου σκέφτεσαι, πιστέφκω εμπορούσε να σε καθοδηγήσει ως σε ένα σημείο. Ε εντάξει εν σημαίνει ότι τζίνο που σου έφκαλε..

Λ: Εν νομίζω... εν εφτιάχτηκε τούτο το πράμα για να επηρεάσει την άποψή σου..

Α: όι όι

Λ: εν σύμβουλος.. εν κάτι σαν σύμβουλος

Α: ναι

Χ: Διά σου μιαν άποψη.. τωρά εν νομίζω, πολλοί επειδή ας πούμε

Λ: Να σου πω.. είμαστε τόσο πρόβατα μες την Κύπρο, ούλλοι βασικά

Α: Εγώ εν το είδα έτσι, εγώ ντάξει.. μπορεί να μπου έφκαλεν διάφορα ξέρω γω αλλά εν σημαίνει ότι επηρεάζεσαι που τούτο το πράμα. Σίγουρα μπορεί να σε καθοδ... να σε..

Λ: Εν να σε βάλει σε σκέψη

Α: Να σε βάλει σε μια σκέψη αλλά αν αλήθεια πιστέφκεις ότι τζίνο που σου έφκαλεν εν σωστό ντάξει να πάεις να το ψηφίσεις, τζιαι πάλε.. τζιαι πάλε αν είσαι εντελώς ακατάρτιστος.. για έναν που εν εντελώς ακατάρτιστος πας τούτα τα πράματα τζιαι φκάλει του έναν τζιαι πάει τζιαι ψηφίσει τον, γιατί όι; Απάντησε ένα ερωτηματολόγιο βάσει της άποψης του όπως ένι, τζιαι αν εν αλήθεια ότι εν τόσο αντικειμενικό όσο ούλλοι λαλούσιν, γιατί να μεν το κάμω; Που τη στιγμή που βάλω την άποψή μου τζιαι φκάλει μου ένα πράμα το οποίο συμφωνώ παραπάνω που ούλλους, γιατί να μεν το κάμω;

Συν: Μια τζιαι ανάφερεις τούτο με την άποψη.. με ποια κριτήρια νομίζετε ότι ψηφίζει ο παραπάνω κόσμος;

Χ: με το τι άκουσε

Δ: Με το τι άκουσε ναι

A: με το τι άκουσεν;

Δ: Ναι

X: ότι ας πούμε..

Δ: Έχει που εν τζιαι με τις απόψεις του

X: Άκουσεν.. άκουσεν για παράδειγμα τζίνο που λαλείτε με τα δίδακτρα.. άκουσε ότι για τα δίδακτρα εν έτσι τζιαι έτσι, τούτη την ιδέα του κάθε υποψηφίου.. εν να πάει .. εν να πάει προς τα ποτζί

A: Γιατί πιστέφκεις ότι που μιαν ερώτηση, που μιαν άποψη..

X: όι όι.. απλά ας πούμε.. πάνεις τζίνα ούλλα που.. που παίζου μες τη δημόσια σφαίρα τζιαι μπαίνου μες το νου σου.. τζιαι άθελα σου.. όι άθελα σου.. καθοδηγά σε.. Τούτο θέλω να πω..

Συν: άρα με βάση την άποψη σου για τις θέσεις που άκουσες, εννοείς;

X: ναι

Συν: οι υπόλοιποι;

Α: Ειδικά τούτες οι εκλογές ήταν οι πιο κρίσιμες στην ιστορία βασικά. Τζιαι ο καθένας νομίζω.. ντάξει ακολούθησε το κόμμα του παραπάνω που το εδείξαν τζιαι οι δημοσκοπήσεις με τις συσπειρώσεις των κομμάτων τζιαι ξέρω γω, αλλά πάλε έκοφτεν τον τζιαι λίο να εν εμπιστοσύνης τζίνος ο άνθρωπος..

Δ, X: ναι

Α: ..εγώ εντάξει είμαι του ΔΗΣΥ, αλλά εντάξει εν να ψηφίσω τον Μαλά διότι εμπνέει μου εμπιστοσύνη ας το πούμε

A: Ε όι, εγώ διαφωνώ πας σε τούτο

Α: Ναι, όι είπα σου το.. εσυνάφερα τζιαι τις συσπειρώσεις τζιαι έδειξαν το αντίθετο που τούτο που λαλώ.. αλλά ήταν τόσο κρίσιμη εποχή που είχαν τζιαι ανθρώπους αρκετούς που εκάτσαν να το σκεφτούσιν ας πούμε

(μιλούν όλοι μαζί)

A: Εγώ άκουσα ας πούμε τζιαι ανθρώπους, τζιαι λαλούν ότι ξέρεις.. τζιαι καλά δε να μπου έγινε 5 χρόνια με τούτη την κυβέρνηση, τζιαι εν να πάω να ψηφίσω το άλλο άκρο. Χωρίς ας πούμε να σκεφτούσιν τι είπε ο ένας, τι είπε ο άλλος

Α: Σωστα

A: Τζιαι...

X: Πόλωση

A: Α;

X: πόλωση

A: ναι εν τούτο που..

Συν: για να μεν φκει η ίδια κυβέρνηση;

A: ναι.. επειδή ας πούμε λαλεί σου έχει 5 χρόνια.. μπορεί τζιαι.. προσπαθώ να είμαι τζιαι αντικειμενικός.. μπορεί στα 5 χρόνια τούτα έγινε το.. στην Ευρώπη το χάος ας πούμε με την κρίση, τζιαι έτυχε να ταν τούτη η κυβέρνηση.. εν τζιαι σημαίνει ότι έκαμεν τα τεράστια λάθη τούτη η κυβέρνηση τζιαι έσυρεν την Κύπρο ας πούμε. Έκαμεν λάθη, εν έχει κανένα πιστέφκω που να λαλεί ότι εν έκαμε λάθη, ντάξει; Τζιαι απλά έρχομαι τζιαι ψηφίζω το ακριβώς αντίθετο για να δω τι εν να γίνει ή... τζιαι διαφωνώ με τούτο το πράμα

X: Ναι τζιαι σε τούτο που είπε ο Α ότι κάθε φορά.. ήταν οι πιο κρίσιμες ας πούμε εκλογές.. κάθε φορά νομίζω εν να.. ας πούμε τζιαι το πότε εν να έχει ξανά εκλογές.. πάλε εν να λαλούμε ότι εν οι πιο κρίσιμες εκλογές

Συν: επειδή εν τζιαι η οικονομική κρίση τωρά

A: Ναι σε περίπτωση που γίνουν τα ίδια πράματα τζιαι γίνουν τζιαι χειρότερα, εκατάλαβες;

X: εκατάλαβα

A: Γιατί πριν 5 χρόνια, άσχετο αν εξούσε με τα δάνεια πάλε η Κύπρος, αλλά ήμαστων καλά, εκατάλαβες; Τωρά.. πότε είχε η Κύπρος ανεργία ας πούμε ή πότε..

X: Ούτε η Ευρώπη είχε, τζιαι τωρά έχει

A: ναι

X: Ναι εν τούτο. Εννοώ σου 5 χρόνια μετά, πάλε...

A: Ναι σε περίπτωση όμως που εν τα ίδια πράματα, τζιαι ξανα βάλει υποψηφιότητα πχ ο Αναστασιάδης, γιατί ο Χριστόφκας εν ξανάβαλε υποψηφιότητα για τους τάδε λόγους, για τούτο που έγινε..

A: Ντάξει ρε φίλε αλλά έρκετε.. έγιναν κάποια πράματα μες τα 5 χρόνια που εκαθορίσαν ας πούμε την πορεία του Χριστόφια, ας πούμε. Έγινε.. έγιναν.. να μιλήσουμε ανοιχτά; Εγίνε μια έκρηξη.. μια έκρηξη που μας άκουσε ούλλος ο κόσμος ας πούμε.. έγινεν.. έγιναν.. εκατηγορήσαν τον για το ένα, εκατηγορήσαν τον για το άλλο, εκατηγορήσαν τον για την κρίση.. μπορεί να έκαμε λάθη.. έκαμε λάθη σίγουρα, αλλά εν τζιαι σημαίνει ότι εε.. ντάξει έτυχε μες τα 5 χρόνια, εμπορούσε να ταν οποιοσδήποτε άλλος τζιαι να τα πάθαινε.. άρα τα πράματα εμπορούσαν να ταν εντελώς διαφορετικά.

Συν: με ποια κριτήρια εψηφισες εσύ σε τούτη την εκλογική αναμέτρηση;

A: Τζίνον που πιστέφκω ότι εν να.. εν να κάμει κάτι διαφορετικό.

Συν: οι υπόλοιποι;

A: το ίδιο

X: εγώ εψηφισα με το κριτήριο ότι.. κάποιες πολιτικές εδοκιμάσαμεν τες τζιαι εξέραμεν τζιαι

την Ευρώπη κτλ, τζιαι ότι...

Γ: εχρειαζούμασταν μιαν αλλαγή ας πούμε

X: Ενεν αλλαγή, εν τζιαι εν το σύστημα που εν να αλλάξεις τζιαι χρειάζεσαι αλλαγή.. απλά τζίνος που έχει παραπάνω προοπτικές ότι εν να κάμει κάτι παραπάνω για το.. για τον λαό. Τζιαι.. τζιαι ειδικά ας πούμε που εν τούτες οι.. τα πράματα ούλλα που λέω.. ε τωρά..

A: Ε μα εντάξει στην Κύπρο, αν το θέλεις έτσι, εδοκιμάσαμεν τες σχεδόν ούλλες τες πολιτικές;

X: Εε οι εν μπορείς να πεις ότι εδοκιμάσαμεν τες ούλλες τες πολιτικές, εν τζιαι..

Γ: έχει κάποιες πολιτικές που εν σε αφήνουν να τες δοκιμάσεις.

Συν: Δηλαδή εν έχει κανένα που δαμέ που ενήφισε με βάση τη κομματική ταύτιση;

Λ: σίγουρα έχει

X: Εγώ ενήφισα.. τζιαι με τούτο που πιστέφκω αλλά τζιαι με την κομματική ταύτιση

Συν: αν δεν εσυμβάδιζε; Ποιο ήταν να εθικιάλεες;

Λ: Πάλε ήταν να ψηφίσεις νομίζω.. οι εσύ συγκεκριμένα..

X: Εν ξέρω τι εν να ψηφίζα.. αλλά ειδικά σε κάποια πράματα ας πούμε, μπορεί να μεν συμφωνούσα σε ούλλα σε ούλλα.. αλλά στα κύρια πράματα που με αφορούσαν ως X, ναι ενήφισα, ενήφισα..

Συν: Τζίνον που σε έκφραζε

X: Ναι εσύγκληνε τζιαι με την κομματική μου ταυτότητα. Πολλοί όμως εψηφίσασιν, λεν.. είπαν ότι είχαν άλλες κομματικές.. κομ.. εε επροσκύπταν σε άλλο κόμμα τζιαι εψηφίσαν ας πούμε κάτι άλλο.. βλέπε συσπείρωση του ΔΗΚΟ

Συν: Ναι

X: Τον πρώτο γύρο...

Γ: Ντάξει το ΔΗΚΟ πάντα ήταν..

X: Εν ήταν πάντα, εν ήταν πάντα..

Γ: Ήταν πρώτη φορά που εχωρίστηκε έτσι το ΔΗΚΟ

X: Πρώτη φορά τζιαι ακόμα έχουν πολλά.. εν το κόμμα που ακόμα συνεχίζει να έχει τα παρατράγουδα να σου το πω, των προεδρικών εκλογών που έχουν ακόμα να.. ενώ τα άλλα κόμματα.. ντάξει

A: Εγώ επιμένω πας σε τζίνο το ότι εψηφίσαμεν, τζιαι πιστεύκω ο παραπάνω κόσμος, εκτός που τον πολιτικό τζιαι οτιδήποτε τζιαι το αντίθετο που τζίνο που είχαμε ως τωρά

Δ: Τζίνο που εν να κάμει την αλλαγή

Λ: Μα εν το δείχνει τόσο πολλά η διαφορά

Α: Εγώ πιστέφκω ότι είχεν πολύ κόσμο που εγήφισε απλά αντίθετα που τζίνο που χαμε τα τελευταία 5 χρόνια

Λ: Ναι τζιαι ξανα λαλώ σου ότι αν ήταν έτσι ας πούμε όντως, ήταν να ταν η διαφορά.. ήταν να ταν ένα 70 με 30

Χ: Το ίδιο έγινε τζιαι με τον Χριστόφια ας πούμε που εφκήκε το ..

Λ: Πόση διαφορά είχεν ο Χριστόφιας που τον Κασουλίδη όμως;

Γ: Ήταν 53 με σαραντ..

Λ: Ήταν σχεδόν στα ίδια

Συν: Ήταν παραπάνω οι ψήφοι όμως, εν είχεν τόση αποχή

Λ: Ήταν παραπάνω.. πόσες χιλιάδες ψήφοι;

Γ: Ήταν..

Λ: 256 πόσες.. τζιαι ήταν..

Γ: Ήταν παραπάνω οι ψήφοι

Λ: Τζιαι φέτος 253;

Γ: Ήταν 53% με διακοσιες... με παραπάνω που

Χ: Τελοςπάντων

Λ: Είχε παραπάνω αποχή τωρά, ναι ντάξει

Χ: Ναι τωρά εν νέο πράμα η αποχή

Λ: Ναι άλλο τούτο που λέεις εσύ, σαν ας πούμε η αποχή..

Χ: Τζιαι η αποχή εν τζιαι δείχνει κάτι.. ότι ξέρεις ήταν λάθη της κυβέρνησης.. δείχνει γενικά μιαν απαξίωση στο πολιτικό σύστημα

Λ: Εσιχάθηκε ο κόσμος ας πούμε

Α: Γιατί.. γιατί το θωρείς έτσι ας πούμε απαξίωση;

Συν: θωρείς το ως απάντηση;

Α: Όι απάντηση, η απαξίωση θεωρώ ότι ένεν απάντηση. Θεωρώ ότι η αποχή εν.. ο κόσμος μπορεί να μεν ήξερε τι να ψηφίσει. Τζιαι ήρτε σε μια φάση που εν ήξερε τι να ψηφίσει.

Συν: μα αφού είχεν τόσες επιλογές

Λ: Ναι εν πιστέφκω να μεν ήξερε..

X: εντάξει να πάεις να σύρεις λευκό

(μιλούν όλοι μαζί για Μαλά και Αναστασιάδη)

(...)

Συν: με ποιους τρόπους ενημερώνεστε για τις θέσεις των υποψηφίων προέδρων.. πως εμάθατε για τις θέσεις τους;

A: που τα debates

X: Που τα debate

B: Που τα debate τζιαι όι που τις ειδήσεις

Συν: Όι που τις ειδήσεις;

A: Που τις εφημερίδες

Συν: Διαδικτυακές ή έντυπες;

A: έντυπες

Συν: έντυπες.. παραδοσιακός ο.Λ.

(γέλια)

Συν: Ο παραπάνω κόσμος που πόθεν ενημερώνετε νομίζετε;

A: Που τες ειδήσεις

B: Που την τηλεόραση

A: Ναι που την τηλεόραση

X: Τα debate νομίζω επέξαν πολλά καθοριστικό ρόλο

A: Ε σίγουρα άμαν δεις τζιαι τα..

X: Τζιαι οι ηλικίες νομίζω του.. οι νεαρές ηλικίες τζιαι που το διαδίκτυο.. τωρά οι πιο μεγάλες ηλικίες ήταν σταθερά τηλεόραση, εφημερίδα

A: Τα παιθικά τους, οι φίλοι τους

Συν: Οικογένεια και λοιπά... κάποιιο υποστηρίζουν ότι τέτοιου είδους εργαλεία αναπαράγουν τον πολιτικό διάλογο δηλαδή τζίνα που ακούμε στις τηλεοράσεις, στις εφημερίδες συνέχεια ανακυκλώνονται τζιαι μέσα που τούτα τα εργαλεία, χωρίς να αφήνουν την δυνατότητα να ακουστεί κάτι το διαφορετικό. Εσείς συμφωνείτε με τούτο ή διαφωνείτε;

X: Γενικά ότι κάμεις...

Γ: Εν νομίζω να αλλάξει.. δηλαδή εν τζίνα που εν να ανακυκλώνονται, εν τζίνα που επεχτήκαν, τζίνα εν να ακουστούν πολλά εν..

Συν: Εν σε έβαλε στη διαδικασία να σκεφτείς διαφορετικά ή να σκεφτείς για ένα θέμα που ίσως εν ακούστηκε πολλά ή ξερω γω;

Γ: Ντάξει σίγουρα τζιαι γω επαραξενεύτηκα που εν ακούστηκε τόσο πολλά το κυπριακό σε τούτες τες εκλογές που εν ένα θέμα που μας ταλαιπωρεί 40 χρόνια τζιαι όι 2.. αλλά ντάξει θωρώ ότι ο κόσμος έβαλε πάνω που το κυπριακό τωρά την οικονομία τζιαι εν τζίνο που έπρεπε να συζητηθεί παραπάνω.

Λ: Όπως το είπες.. έχει 40 χρόνια, θωρεί ο κόσμος ότι φκαίνει ο ένας πρόεδρος μετά τον άλλον τζιαι ακούεις τους κάθε μέρα ελπίζουμε η επόμενη χρονιά να μας έβρει στα σπίθκια μας τζιαι το και το, τζιαι το και το.. ενώ τούτο εν κάτι που μπορεί να συμβεί ας πούμε.. μπορεί να πάμε λίο καλύτερα οικονομικά

X: Ε ντάξει εν που υπάρχει τζιαι προσωπικό όφελος

Συν: Εμάθατε κάτι για κάποιο θέμα το οποίο εν γνωρίζατε; Εβοήθησε σας να μάθετε κάτι καινούργιο;

B: όι

Συν: ηξέρατε τα ούλλα;

Όλοι: ναι

Συν: το εργαλείο εβοήθησε σας να αποφασίσετε τι εν να ψηφίσετε;

X: όι

Γ: όι

Συν: Εν σας επηρέασε με κανένα τρόπο δηλαδή

Όλοι: όι

Συν: για ποιους ψηφοφόρους νομίζετε ότι εν πιο χρήσιμο;

Γ: Για τους αναποφάσιστους

Δ: ναι

Συν: Για αναποφάσιστους...

X: Για αναποφάσιστους τζιαι άλλοι επιβεβαιώνουν το τι εν να ψηφίσουν

Συν: Άρα για επιβεβαίωση τζιαι για τους αναποφάσιστους..

X: ναι

Συν: Εσείς ήταν να αλλάσατε τη ψήφο σας αν επέρνατε διαφορετικό αποτέλεσμα που τζίνο που εσκοπεύκατε να ψηφίσετε;

Δ: ναι γιατί όι άμαν ήταν..

Συν: Είπες μου πριν ότι έπιασες διαφορετικό

Δ: Έπιασα διαφορετικό στο 2^ο αλλά εψηφισα... εν εψηφισα.. εν επήα να ψηφίσω..

Γ: εψηφισες αλλά εν επήες να ψηφίσεις

(γέλια)

Δ: ναι εν κάτι άλλο που ήθελα να πω τζιαι είπα το τζίνο

Συν: πε το, πε το

Δ: Βασικά στον 1^ο γύρο εφκήκεν μου 1^η η Μακαρία, τζιαι 2^{ος} ο Μαλάς

Συν: ναι

Δ: Τζιαι επία τζιαι ψήφισα Μαλά

Γ: γιατί εν εψηφισες τη Μακαρία;

Δ: Ντάξει εσύ

Συν: Γιατί εν εψηφισες τη Μακαρία;

Γ: Γιατί ήξερες ότι εν θα φκει έναν;

Δ: Γιατί εν θα έφκενεν.. ήταν σίγουρο ότι εν θα έφκενεν η Μακαρία.. βασικά ήμουν παραπάνω.. ήμουν ανάμεσα σε Μαλά τζιαι σε Λιλλήκα στον 1^ο γύρο, αν εξαιρέσουμε την Μακαρία

Γ: Ήταν ούλλο ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ.. εν είχε άποψη για τίποτε η Μακαρία.. Εν γι' αυτό που έφκενεν σε πολλούς

Συν: Επειδή ήταν μες τη μέση

Γ: Επειδή η Μακαρία εν είχε θέσεις

X: Είδες την Μακαρία;

B: Έπεξε το έξυπνα

A: Να δω πόσους ψηφους εν να πιάω λαλεί

Δ: Στο 2^ο γύρο ήθελε τζιαι η μάμα μου να το κάμει γιατί ντάξει, στο 1^ο γύρο εν ήξερε τι να ψηφίσει, τελευταία στιγμή αποφάσισε να ψηφίσει τζίνο που ψηφισε τελοσπάντων.. τζιαι έβαλα την, τζιαι εφκήκεν της ότι.. εφκήκεν της ο Αναστασιάδης ουσιαστικά

B: Ποιάς;

Δ: Της μάμας μου.. τζιαι λέω της εγώ καλά λέω της, εν να πάεις να ψηφίσεις Αναστασιάδη; Τζιαι λέει μου ότι εν θα πάμε να ψηφίσουμε

Συν: Άρα εν τη επηρέασε το εργαλείο

Γ: Άρα είπες μας τζιαι να μπου ψηφισες στο 2^ο γύρο

Δ: άρα επηρεάσεν την.. ντάξει ούτως ή αλλιώς ήξερε ότι εν Αναστασιάδη που το εργαλείο..
όι εγώ. Η μάμα μου

Β: Μακαρία

Δ: Αφού εν είχε 2^ο γύρο Μακαρία ρε

Β: Είχεν Μαλά που εψηφισες στον 1^ο γύρο όμως

(γέλια)

Συν: πιστέφκετε ότι στο μέλλον, μια τέτοια εφαρμογή ήταν να μπορούσε να επηρεάσει το εκλογικό αποτέλεσμα;

Χ: Ε όι ιδιαίτερα

Λ: Όπως τζιαι τωρά, Κυπραίιοι εν να είμαστε τζιαι σε 5 χρόνια

Συν: Δηλαδή; Ψηφίζουμε με άλλα κριτήρια τζιαι εν θα..

Λ: Εν μας επηρεάζει, απλά επιβεβαιώνουμε την άποψή μας

Συν: Τζιαι αν δεν πιάμε επιβεβαίωση, τι γίνετε;

(μιλούν όλοι μαζί)

Χ: Συνεχίζουμε να κρατούμε τις απόψεις μας

Λ: Κρατούμε τις απόψεις μας τζιαι αναποφάσιστοι, ότι θέλουν ας κάμουν

Συν: Ας υποθέσουμε ότι τούτη η εφαρμογή στο μέλλον ήταν να μπορούσε να αλλάξει το εκλογικό αποτέλεσμα.. τούτο το πράμα θεωρείτε ότι εν θετικό ή θεωρείτε ότι εν πρόβλημα;

Χ: εν πρόβλημα

Συν: Δηλαδή, γιατί;

Λ: Ενεν πρόβλημα

Χ: Εν πρόβλημα να περιμένεις που ανθρώπους ενήλικες, 18 και άνω που ψηφίζουν, να κάθονται να.. να μετρούν την ψήφο τους πάνω σε 30 ερωτήσεις.. είναι πρόβλημα.. θεωρώ το ότι εν κοινωνικό πρόβλημα. Σημαίνει ότι απομονώνεσαι, ότι δεν ακούεις γυρώ σου τι κάμνεις, ότι δεν έχεις άποψη.. είμαι κάθετη πας σε τούτο το πράμα.. είμαι κάθετη..

Α: εγώ διαφωνώ

Λ: είναι δικαίωμα σου.. απλά τζίνες τες 30 ερωτήσεις εν να τες απαντήσεις μετά που εν να...

Χ: θεωρείς ότι μια κοινωνία που στη στιγμή που αλληλεπιδρά μεταξύ της, που έχει διάλογο, που έχει δημόσια σφαίρα, που έχει μίντια, που έχει κοινωνικά δίκτυα, ότι μπορεί να ακούσει μόνο τζίνο το πράμα; Πόση έλλειψη επικοινωνίας έχει;

Λ: δε πότε ήρτε στην επιφάνεια το choose4cyprus, ήρτε 2 βδομάδες πριν τις εκλογές; Ένα μήνα; Πόσο τζιαιρό;

Συν: 2 βδομάδες περίπου

Λ: ε, πριν τόσο τζιαιρό, να μου έκαμνες; Ήσουν εκτός; Εν είχες ιδέα ούτε καν ποιοι ήταν οι υποψήφιοι ας πούμε; Τζιαι αν εν όπως τα λαλείς καλύτερα..

Α: είχεν άτομα που εν ηξέραν ποιοι ήταν οι υποψήφιοι

X: εν τούτο που σου λέω.. εν δυνατόν; Το να μεν ξέρεις τζιαι να κάθεσαι να περιμένεις που τούτο το πράμα

Α: Σίγουρα εν θα περιμένεις που τούτο το πράμα

Λ: Ναι X μου αλλά εν τζιαι να.. πόσα ήταν το τζίνο; Πόσοι..

Συν: 18

Λ: Ε ντάξει, πόσο να χει; Εν να έχει 250 χιλιάδες δείγμα; Εν να το απαντήσουν ούλλοι τούτο το πράμα τζιαι να φκει το αποτέλεσμα πουτούντο..;

X: Ναι εν τούτο που σου λαλώ

Α: Όι σίγουρα εν μπορείς να πεις.. λαλείς τζιαι συ επηρεάζ.. βασικά η δημόσια σφαίρα τζιαι βασίζετε πας τη δημόσια σφαίρα για να επηρεαστεί; Εν έχεις την δική σου άποψη την οποία εν να θέσεις μπροστά που ένα ερωτηματολόγιο..

X: Εν τούτο που σου λαλώ εν να έχεις την δική σου άποψη.. εν να περιμένεις.. αφού συμφωνούμε

Συν: Απλά να σας βάλω να σκεφτείτε κάτι ντάξει; Κάποιος άνθρωπος ψηφίζει βάσει πολλών κριτηρίων, επειδή λέει το η οικογένειά του, επειδή συναισθηματικά ανήκει στην δεξιά ή στην αριστερά.. μπορεί να εν οτιδήποτε. Με τούτο το πρόγραμμα, αν μπορεί να με επηρεάσει, άρα σημαίνει ότι εν να ψηφίσω με βάση των απόψεων μου. Ναι όντως, πάνω σε τζίνα τα 30, αλλά εν με βάση των απόψεων. Αφήνω πίσω ιδεολογίες, αφήνω πίσω συναισθημα, τζιαι ξέρω γω. Άρα ψηφίζω με τζίνο που ταυτίζομαι. Γιατί τούτο θεωρείς ότι εν πρόβλημα; Μερικοί υποστηρίζουν ότι με το να ψηφίζεις έτσι εν πιο σοφή η επιλογή

Α: εν θεωρώ ότι απομακρύνεσαι που την κοινωνία ας πούμε.

X: Εσύ μας είπες πριν ότιθ έφκαλεν σου κάτι, τζιαι εν το... εν το επέλεξες τζίνο το πράμα.

Α: Ναι εν τζιαι σημαίνει.. εσύ είπες ότι είσαι κάθετη ότι αποκτηνώνεσαι, ότι..

X: Ναι εν θα με κρίνει τζίνο το πράμα τωρά με 30 ερωτήσεις

Λ: Ναι η κοπελλούα ρωτά σε όμως.. η ερώτηση της εν αν σε περίπτωση λαλεί σου που το και το ξαναγίνει στην επιφάνεια.. εν να μπορούσες.. αν επηρέαζε τούτο το πράμα.. ξανά πέ μου την ερώτηση

Συν: Αν επηρέαζε όντως το εκλογικό αποτέλεσμα αν θα ταν πρόβλημα

Λ: ναι εν τελείως υποθετικά που σου μιλά.. τζιαι γω είπα σου πριν ότι η Κύπρος.. είμαστε έτσι στην Κύπρο, που εν αλλάσσει το..

X: Ε ναι συμφωνούμε

Λ: Εν αλλάσει συμφωνούμε, αλλά εν σημαίνει ότι αποκτηνωδούμαστε τζιαι..

X: Όι, σημαίνει ότι τάχα περιμένεις το..

Λ: ή ότι χάνω το.. χάνω το μέρος μου μες την... μες την κοινωνία επειδή το..

X: Ας πούμε το να κρίνεις τωρά που 30 ερωτήσεις να σου κρίνει το τι εν να ψηφίσεις

Λ: Τζιαι πάλε λαλώ σου ότι..

B: το ίδιο πράμα ακριβώς είναι να μεν έβλεπες debate τζιαι να το έκαμνες τούτο

Λ: Εν τζιαι λαλεί στου το choose4cyprus κάμε με τζιαι ψήφισε να μπου να σου φκάλει ή αλλιώς ξέρω γω..

X: Ναι, μπορεί να το είπα λίο έντονα στην αρχή, αλλά..

A: Πλήρως ενημερωτικά, τζιαι με βάση με τζίνα που θκιαβάζεις, που βλέπεις, που ακούεις.. τζιαι το άλλο.. εν εκατάλαβα, μισό λεπτό.. ξέρεις τα κοινωνικά προβλήματα, ντάξει; Τα οποία υπάρχουν ας πούμε, ντάξει; Τζιαι πάεις στην κάλπη τζιαι αντί μπροστά σου να βάλεις.. να έχεις το ερωτηματολόγιο τζιαμέ ποτούντο κολλούα, να έχεις ένα κομπιούτερ τζιαι να κάμνεις choose4cyprus.

X: Ε εν έχει chance να γίνει τούτο το πράμα

A: Εν τζιαι λέω σου να γίνει, υποθετικά μιλούμε.. υποθετικά μιλούμε εντελώς.. τζιαι να ξεκινήσεις βάσει των κοινωνικών προβλημάτων ούλλων..

X: Πάλε εν να σε επηρεάσει σε διάφορα πράματα. Πάλε εν να πάεις με το τι άκουσες, τι..

A: Ε ναι σίουρα εν τζιαι λαλώ σου, απλά για να πιάσεις μιαν αντικειμενική άποψη πας τούτο το πράμα εντελώς..

Γ: Τζιαμέ εν να αφήκεις έξω τα κόμματα, να αφήκεις έξω ιδεολογίες.. εν να αφήκεις ούλλα τα άλλα έξω τζιαι εν να ψηφίσεις μόνο με την άποψη σου

A: Ναι εν τούτο που προσπαθώ να σου πω ας πούμε

Συν: Τζιαι τούτο εν αρνητικό δηλαδή;

A: Όι εν το θεωρώ αρνητικό εγώ

Λ : Εεν αρνητικό, εν ένα βήμα μπροστά τούτο το πράμα τζιαι μακάρι να ταν έτσι. Διότι μες την Κύπρο έχουμε 15 κόμματα για 500 χιλιάδες κατοίκους. Δαμέ ολόκληρη Αμερική είχε 2 υποψηφίους μόνο ας πούμε για παράδειγμα..

A: Εν να μπου.. εν καλά που λαλείς

Α: Είχαμε 15 υποψηφιότητες σαν πως τζιαι εν αποστολή για την μάππα που ήταν να πάρουμε (γέλεια)

Συν: Μπορείτε να επισημάνετε προβλήματα ή κινδύνους που μπορεί να απορρέουν που τη χρήση τέτοιων εργαλείων;

X: ε ντάξει..

Α: κινδύνους εν πιστέφω να έχει ούτε προβλήματα, γιατί απ' ότι εφάνηκε..

X: Μακάρι ας πούμε να μπαίνουν τουλάχιστον στον κόπο να ασχοληθούν, που σημαίνει κάτι ενδιαφέρει τον άλλον.. αλλά όι να σου κάμει κάτι ιδιαίτερο

Α: Πρόβλημα εν θα είχαν ούτε διαμάχες, επειδή απ' ότι εκατάλαβα οι παραπάνω ότι τους έφκαλεν, αντίθετο ή συμφωνω, εψηφίσαν τζίνο που ηξέραν που πριν. Εν τζιαι ήταν θέμα απόφασης το τι εν να ψηφίσουν.

Συν: Μερικοί όμως υποστηρίζουν ότι ίσως οι ερωτήσεις να εν κατευθυνόμενες, ίσως να σου φκάλλει ξεπίτηδες κάποιον υποψήφιο, να σε κατευθύνει λάθος

Α: Να ταν στημένο ας πούμε;

Α: ξεπίτηδες εν το νομίζω

Συν: Οι στημένο. Αλλά ακόμα τζιαι οι ερευνητές εν μπορούν να αφήσουν έξω την ιδεολογία τους, ότι τζιαι να κάμουν..

Γ: Εγώ θεωρώ ότι οι ερωτήσεις ήταν ότι επέζετον κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας, ήταν.. όποιο θέμα επαίζετον, εβάλαν το μέσα

X: Ήταν καλή προσπάθεια στο να μεν δείξουν κάποιαν ταύτιση

Α: ναι εγώ εν είδα

Γ: Βασικά είχε 2 ερωτήσεις που εφάινετον ότι εκατευθύναν αλλά θεωρώ ότι ήταν 2 ερωτήσεις που επαίζονταν πάρα πολλά τζίνο το διάστημα.

X: Τζιαι ή είσαι ή εν είσαι.. ένεν.. εν είχαν..

Α: Απλά με βάση τις ερωτήσεις, τούτο που σου λέώ, ότι απλά η μια διαδέχεται την άλλη. Ας πούμε εν ήταν η μια το τάδε θέμα τζιαι μετά επετάσσετον στην άλλη άκρια της..

Α: Μα έχει τζιαι πουπάνω ρε.. κοινωνικά, κυπριακό, ανεργεία, οικονομία.. το ένα το άλλο

Α: Ήταν όμως μια δομή, τζιαι εμπορούσε που την πρώτη απάντηση

X: Ναι ήταν παζλ ας πούμε

Α: Ας πούμε να απάντας ναι στη μια, συμφωνώ.. συμφωνώ απόλυτα τζιαι η επόμενη ερώτηση να συσχετίζετον με τζίνη τζιαι να μεν εμπορούσες να πεις διαφωνώ απόλυτα γιατί αφού είπα συμφωνώ πριν, εν να πω τωρά διαφωνώ;

A: εγώ διαφωνώ, εν το είδα έτσι

Λ: έτσι.. έτσι καθορίζεται το αποτέλεσμα

A: Εν εθώρουν τις προηγούμενες ερωτήσεις για το τι απάντησα στο ένα τζιαι στο άλλο. Ας πούμε εθκιαβάζα την ερώτηση ή εσυμφώνουν ή εδιαφώνουν, εγώ βάλλω την άποψη μου χωρίς να..

Λ: είχεν 2 ερωτήσεις για την αύξηση της εκληματικότητας με τους αλλοδαπούς. Ε, απάντας τζιαμέ..

Συν: Είχεν τζιαι μετά αν η πολυπολιτισμικότητα εν θετικό

A: Ναι ντάξει

Λ: Ναι μπράβο.. εμπορούσε δηλαδή να απαντήσεις συμφωνώ απόλυτα με την πολυπολιτισμικότητα τζιαι μετά ότι.. για τους πολιτικούς πρόσφυγες τζιαι...

Συν: Ήταν σαν πως τζιαι αναιρεί το ένα το άλλο

Λ: ...για τους μετανάστες έτσι; Ε καλά ίντα που απαντάς ότι αρέσκει σου η πολυπολιτισμικότητα αφού απαντάς ότι εν τζίνοι που φέρνουν την εγκληματικότητα τζιαι επειδή εν θέλεις τους πολιτικούς πρόσφυγες τζιαι για τα επιδόματα των πολιτικών προσφύγων τζιαι τούτα ούλλα.

A: Ντάξει ρε εν τζιαι..

Λ: Εν τζίνο που σου λαλώ ότι διαδέχονται η μια την άλλη

X: Εν διχασμένη προσωπικότητα

A: Ενεν θέμα διχασμένης προσωπικότητας

Γ: Η μορφή της ήταν.. η πρώτη ήταν για πολυπολιτισμικότητα.. τζιαι η άλλη ήταν αν είσαι υπερ των επιδομάτων που δίνονται στους πολιτικούς πρόσφυγες.. εν τζιαι έχει.. εν πιστέφκω να χει

A: Μα τζιαι το θέμα της.. μπορεί να θέλω την πολυπολιτισμικότητα αλλά να μεν θέλω να διούν επιδόματα

Συν: σύμφωνοι αλλά είχεν τζιαι μια ερώτηση ότι εν να μειωθεί η εγκληματικότητα άμαν φίουν οι ξένοι ας πούμε

A: Ναι αλλά εν το ελάλεν η πολυπολιτισμικότητα φέρνει εγκληματ.. πουτούντο αυξάνει την εγκληματική...

Λ: Ναι ρε φίλε αλλά εν τούτο που σου..

A: Ρε φίλε εμένα, άκου τούτο που εν να σου πω.. η πολυπολιτισμικότητα εμένα φέρνει μου στο νου μου Ρώσους, Εγγλέζους, Γερμανούς, Ιταλούς οι οποίοι δουλεύουν.. κανονικά..

Λ: Τζιαι εν σου έρχονται οι Ρουμάνοι ή..

A: Ακριβώς.. εμένα τούτοι.. ας πούμε ακούεις εγκληματικότητα, φέρνουν σου στο νου σου Ρουμάνους..

Λ: Εν ρατσισμός

(γέλια)

A: Ενεν θέμα ρατσισμού

Λ: Εν ρατσισμός τούτο το πράμα, καλό να μπου ένι;

X: σημαίνει ότι είσαι διαλεκτικός. Ας πούμε άμαν λαλούμε ανθρώπους εν οι άσπροι

A: Ντάξει εμένα εν μου αρέσκει, εσύ είσαι εγληματίας...

(μιλούν όλοι μαζί)

Λ: ... πολυπολιτισμικότητα που μια μερίδα που έρχονται στην Κύπρο απλά τζιαι κάμνουν οτιδήποτε ας πούμε

A: Ναι ρε φίλε αλλά ανοίγεις την τηλεόραση τζιαι ακούεις..

Λ: Μπορεί να έχει..

A: Ο Ρουμάνος έκαμε το ένα, το άλλο.. άκουσες ποτέ ο Εγγλέζος έκαμε το ένα..; εν τζιαι, ενεν θέμα έχω πρόβλημα μαζί τους

X: Ναι ακούσαμε πολλές φορές ότι ο Εγγλέζος έκαμεν έτσι

Λ: Εν οι Εγγλέζοι ας πούμε που πίνουν ούλλοι μέρα τζιαι κάμνουν ούλλη μέρα καφκάες, εν τζιαι...

A: Εν άποψη μου ρε παιθικιά

Λ: Εν είσαι.. όι επειδή αρέσκει σου η εγγλέζικη γλώσσα τζιαι μιλάς την, τζιαι άτε ξέρεις τζιαι κανένα ρώσικο, τζιαι επειδή εν ξέρεις αράπικα τζιαι εν σου αρέσουν οι μαύροι τζιαι ξέρω γω..

X: είσαι τζιαι ασπρούς

(γέλια)

Λ: Όι επειδή είσαι ασπρούς τζιαι όμορφος, τζιαι ο άλλος εν άσχημος ας πούμε να μεν σου αρέσκει.. εκατάλαβες; Επειδή εν εγκληματίας.. εσύ ας πούμε εν θα μπορούσες να σκοτώσεις;

A: Μόνο εσένα... αν συνεχίσεις

(γέλια)

Λ: Εν τζιαι πάω σου κόντρα τωρά, απλά συζητούμε..

Συν: Όι, συζητούμε, κύριε ελέησον

(γέλια-μιλούν όλοι μαζί)

Συν: γενικά, εμπιστευτήκατε το πρόγραμμα;

X: ε, ναι.. Ενημερωθήκαμε

Λ: Πήραμε μιαν ιδέα

Συν: Άρεσε σας; Ήταν να θέλατε να γίνει σε επόμενη εκλογική αναμέτρηση;

X: Ναι

Γ: ναι αλλά να διαφημιστεί

Λ: Να διαφημιστεί

Δ: Ναι.. παραπάνω

Συν: Οκ. Κάπου εδώ τελειώνουμε. Αν θέλετε να μιλήσουμε για κάτι άλλο, να μοιραστείτε κάτι μαζί μας;

X: Όι όι

Συν: Ευχαριστώ πάρα πολύ